

Bilaga till samrådsredogörelse

Bilaga innehållande yttranden från
genomfört samråd

Askersunds kommuns översiktsplan
2040

D.nr 21KS162

Syftet bakom bilagan

För att öka läsbarheten i samrådsredogörelsens huvuddokument återfinns inkomna samrådsinspel i sin helhet istället i detta dokument. Denna uppdelning är gjord för att minska mängden text i huvuddokumentet men utan att minska på transparensen i processen. För att man som inlämnande av ett samrådsinspel ska känna sig trygg i att samrådsinspelen har lästs i sin helhet så presenteras de i sin helhet, och till stor del oredigerade, i detta dokument.

Denna bilaga innehåller inga ställningstaganden, kommentarer eller för processen kring översiktsplanen relevanta inslag. Bilagans syfte är enbart att på ett transparent sätt redovisa vilka åsikter, viljor och önskemål som inkom under samrådsperioden.

Samrådsinspelen från privatpersoner, organisationer och företag är i bilagan anonymiserade såvida informationen om den inlämnande inte krävs för att synpunkten i samrådet ska gå att tolka.

Samrådsinspelen i bilagan presenteras i samma ordning som de hanteras i samrådsredogörelsen.

Innehåll

Privatpersoner, organisationer och företag	1
1. Privatperson.....	1
2. Privatperson.....	1
(3). Privatperson	1
3. Privatperson/Byalag	2
4. Privatperson.....	2
5. Privatperson.....	2
6. Privatperson.....	3
7 och 8. Privatperson	3
9. Askersunds Yachtklubb	4
10. LRF.....	6
11. Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet	6
12. Kristdemokraterna	9
13. E.ON.....	9
14. Skyllbergs Bruk.....	11
15. Naturskyddsföreningen	11
16. Privatperson.....	11
17. Privatperson.....	12
18. Privatperson.....	12
19. Privatperson.....	12
20. Boliden Zinkgruvan.....	13
21. Privatperson.....	14
22. Tematiskt grupperade samrådsinspel gällande vindkraft.....	14
23. Tematiskt grupperade samrådsinspel gällande utpekade området SfBu1	36
Myndigheter och kommuner	43
1. Luftfartsverket	43
2. Nerikes brandkår	43
3. Svenska Kraftnät	44
4. Region Örebro län	51
5. Myndigheten för civilt försvar, MCF. (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, till och med 2025-12-31)	54
6. Sveriges geotekniska institut, SGI.....	58
7. Statens geologiska undersökning	61
8. Länsstyrelsen Västra Götaland	64
9. Länsstyrelsen Östergötland	64

10. Skogsstyrelsen	65
11. Sjöfartsverket	66
12. Post- och Telestyrelsen	67
13. Sveaskog	68
14. Trafikverket	68
15. Statens fastighetsverk	73
16. Motala kommun	76
17. Hallsbergs kommun	77
18. Laxå kommun	77
Förvaltningar och nämnder	79
1. Kultur- och tekniknämnden	79
2. Askersunds bostäder/Industrifastigheter	82
3. Socialnämnden	83
4. Barn- och utbildningsnämnden	84
5. Samhällsbyggnad Sydnärke	84
Länsstyrelsen	97

Privatpersoner, organisationer och företag

1. Privatperson

Inlägg gällande skapandet av pendlarparkering.

Det bör planeras för att skapa pendlarparkering eller motsvarande ytor invid nuvarande eller framtida busshållplatser. Det främste behovet jag ser är de utpekade serviceorterna

Åsbro

Rönneshytta

Ett alternativ kan vara att hyra platser av redan befintliga enskilda aktörer, exempelvis fastighet Åsbro missionshus och rönneshytta varuhus. Dock finns ingen busslinje per idag men en sådan funktion blir inrymmas där så personer kan ta sig till just en serviceort.

Intill dess skulle ett alternativ kunna vara

skyllbers bruk ab, skyllbergsvallen.

En pendlarparkering är anlagd i centrala orten Åsersund trots flertalet befintliga busshållplatser. Likväl som att ta sig till en busshållplats för Åsersundsbor inte torde krävas ett fordon.

Mitt argument är således att likvärdiga förhållanden för alla kommunbor ska eftersträvas.

2. Privatperson

Jag har tagit del av planen. Jag har ej sett något om att utveckla turismen i Åsersund, ex. ställplatser och parkeringsplatser i centrala lägen. Husbilsturister omsätter upp till 2000 kronor /dygn, camping-ställplatsavgifter, restaurangbesök, café, livsmedel, apotek, systembolaget, kläd- och skobutiker mm. Lämpliga platser är bussparkeringen vid "sojahuuset", kanslihusparken, gräsytor och grusplan vid båtiläggningsplatsen Haga, båtklubbens uppställningsytor. Parkeringsplatser och ställplatser skyltas från infartsvägarna och på kartor och turistinformationsmaterial. Vi i vår familj är husbilsturister sedan ca. 40 år, min reaktion är att det ej är möjligt att göra att göra kortare stopp för restaurangbesök, shopping mm. när jag tar del av kommunens turistinformation mm

(3). Privatperson

Hej Översiktsplanläggare i Åsersund.

1. Har varit och lyssnat på Sjöängen om Översiktsplaneringen i kommunen. Detta är helt enkelt ett förbindelseprov. Svara vad som helst om detta meddelande går fram.

2. Finns/kommer det att finnas någon i planerna som hanterar hydrologisk information som vattennivåer, vattenflöden, dammar, kraftstationer, vattennära bebyggelse, avbördning, fiskvägar m.m

3. Privatperson/Byalag

Ett nytt grepp att göra en översiktsplan. - kan endast se fördelar då det förenklar att hålla sig informerad över vad som planeras på olika håll i kommunen. Det känns som skaparna, politiker och tjänstemän, verkligen har varit ute överallt i kommunen och sett hur det ser ut. Att man konstaterat att det är en landsbygdskommun med 1/3 i stan, 1/3 i tätorter samt 1/3 på landsbygden. Det tror jag är klokt.

Vi gör det bästa av de möjligheter vi har här - vi har åkermark och kan producera mat. Det är möjligt att bygga nytt i närhet av befintlig bebyggelse. Som tur är så finns det ju även några industrier. Syns mig klokt att satsa på handel och industri ut med 50: an vid Ingelsby. Själv bor jag så lång bort man komma från stadens torg. En trakt som förändrats mycket på de senaste 100 åren. Mycket har hänt på de senaste 30 åren sedan Norra Aspamarkens bygdelag startade på 1990-talet. Fler och fler gårdar har avfolkats, då man blir äldre och flyttar till stan. Förhoppning är att gårdarna får nya åretruntboende och att åkrar och hagar hålls öppna. Vi har tur och är tacksamma för att det finns lantbrukare som lånar/hyr ut djur av olika slag för betet under sommaren. Som världsläget är nu så det särskilt viktigt att hålla jordbruksmarken öppen även i skogsbygder.

Det är också värt att tänka på att bruka skogen försiktigt - stora kalhyggen och markberedning - gör att bär som lingon och blåbär - som varit en stor del av försörjningen i skogsbygder - försvinner för lång tid framöver. Månghundraåriga stigar försvinner för alltid. Det var kortare väg till grannarna för i tiden. Skrivet med tanke på att jag omges av stora kalhyggen. Än en gång, tack för ett gediget arbete med översiktsplanen.

4. Privatperson

Hur i helvete kan ni ens tänka tanken att bygga bostäder vid impregneringen vid Åsbro?

Och att först sanera och sen göra en "sjöpark" nere vid piren men att sen inte ta hand om det så att allt växer igen. Slösat flera miljoner på det arbetet som glömdes bort totalt för att senare bygga bostäder där istället..

Åsbro vill INTE ha fler nya bostäder hos sig!!

Det förstör det som är charmen med Åsbro. Det ska vara en liten ort.

Sluta försöka göra varenda jävla ställe till en trång jävla stad !

5. Privatperson

Hej

Jag tycker sista stycket av text i sammanfattningen är på tok för defensiv gällande befolkningsökning näst intill protektionistisk som beskriver kompetensförsörjning som viktigast för kommunens invånare som jag tolkar det. Att i en Översiktsplan inte ha med ett befolkningsmål eller strävan mot en ökning anser jag vara helt fel. En befolkningsökning skapar en allmän tillväxt för både företag och invånare där alla även pensionärer barnfamiljer

ensamhushåll är välkomna och kan bidra till skatteintäkter till framtida kommunala servicen samt ökad konsumtion av handel och kultur i vår kommun.

Ett tydligt befolkningsmål önskas eller strävan mot ett mål i allafall.

6. Privatperson

Hej

Jag var på samråd gällande detta och har dessa synpunkter

- Tycker det var en bra plan ur olika synpunkter.
- Gillade också de smarta digitala lösningarna/kartor/sökmöjligheter
- Gillade också tänket om "Landsbygdsutveckling" och ert tänk om kollektivtrafik och "tigerkaka". Bra med nytänk!
- Utveckling i Nydalenområdet är föreslaget att ske på min mark och jag tycker att det grovt utritade området såg rimligt ut. Omfragning/förbättring av RV50 blir också bra i detta samband.

Bästa hälsningar

7 och 8. Privatperson

Inspel 1 av 2.

Bästa översiktsplanerare,

Griper nu chansen att i samband med framtagandet av nu Översiktsplan framföra lite nygamla inspel. Jag vill aktualisera ett medborgarförslag från undertecknad samt mailkommunikationen mot Askersunds kommun, Trafikverket och Region Örebro län.

Inlämnande har bifogat nämnd kommunikation som tagits del av (Tillägg från kommunen)

Idag har tillkommit argument för gång/cykelbana utmed väg 205 utöver miljö, hälsoaspekter även det att busslinjen är indraget, trafiken har upplevelsemässigt ökat. Detta medför en betydande riskökning för olyckor mellan cyklist, fotgängare. De som skall västerut från södra och östra delen av Sverige åker inte till Örebro för att där gå på E 18. De väljer väg 205 mot E18. Gällande uppgifter om avståndet så är det från Sikudden till Askersund 12km och till laxå centrum ca 15km. Idag är det trots cykelhjälm, signalvästar, inget vingelutrymme, ingen plats nästan när alla typer av fordon utför omkörning.

Önskan är att i detta förslag använda angivna ärendenummer till Trafikverket, Region Örebro län samt till Askersunds kommun. Är medveten om att mitt initiativ är ej giltigt enligt kommunallagen angående Laxå kommun. Väg 205 är cykelbana byggd kring Grythyttan och Hällefors. Föreslår en samverkan Laxå om denna vägsträcka, med hälso- och säkerhetsaspekter samt sannolik minskad miljö- och klimatpåverkan.

Vägbansens status är oasfalterad 2011, lagad senast sensommar 2024. Den behöver breddas, rätas ut på många ställen och läggas ny asfalt. Här kan kommunen trycka på Regionen samt även Trafikverket.

Nöjer mig såhär och tackar samtidigt för en bra dragning om processen vid tidigare genomgång.

Inspel 2 av 2.

Hej

Skriver ånyo en reflektion angående den nya Översiktsplanen.

Askersund är en landsbygdskommun. Innevånarantalet är 11438, 24 11 01. Kumla kommun utgör ca 1/5 av kommunens yta bestående av 23 000 invånare.

Min uppfattning är att Översiktsplanen ser en kommun axel i dominerande nord-sydlig riktning. Riksvägarna 49 och 50 dominerar transportvägarna. Det planeras satsningar i norra delen mot Åsbro med en övertro på att Åsbro skall bli ett decentraliserat nav för populationen. Sikudden med omnejd är glesbygd, ligger i den västligaste delen av Västra Vättern- och Tivedsbygden.

Här finns ingen fiber, inga gång-/ och cykelvägar.

Väg 205 har en undanskynd roll trots kraftigt ökad belastning med tung trafik. Under ett normaldygn ca 400-600 långtradare. Att tillägga även en stor mängd personbilar och på sommaren väldigt många motorcyklar, husbilar. Detta är verkligen porten till Tiveden med flora och fauna. Vilda djur i mängd. Finns ingen kollektivtrafik annat än närtrafik som förbeställes någon dag före till busstationen i Askersund eller laxå, för vidare transport.

Sålunda ett krav på bilinnehav, en eller flera beroende av sammansättningen av familjerna. Barn kan ej åka kollektiv till fritidsaktiviteter i Askersund eller laxå. Skjutsas av vårdnadshavare eller annan.

Det tas upp på ett ställe i texten för samråd om ny Översiktsplan, att väg 205 bör/planeras för att byggas om, ändras och lägga till en gång/cykelväg. Detta är i linje med en tidigare framlagd medborgarförslag. Skapa även en infrastruktur med kollektivtrafik, buss, gärna mindre sådana för att uppmuntra till bussåkande. Samordnas så som skolskjutsar till Askersund eller för tåg från Laxå till gymnasieskolan i Hallsberg...

Krävs en tydligare landsbygdsinriktning för tillskapande av kollektivtrafik i öst-västlig riktning inom Askersunds kommun, utmed väg 205.

Tack för ordet

9. Askersunds Yachtklubb

Så här står det i kommunens översiktsplan på två ställen, samt en av kartbilderna. Hela översiktsplanen är på många sidor, och alla orter/områden i kommunen tas ut, vad dom är lämpligt för industri respektive bostäder mm. Efter kartan står mitt förslag till text att skicka in.

AsBu5 är placerad på vad som idag är uppläggningsplats för båtar och har pekats ut för bostadsutveckling i tidigare översiktsplan. Omvandlingen till bostäder bygger på att en bra, alternativ lösning för båtuppställningsplats kan ordnas. Området har stor potential med sitt mycket attraktiva läge vid vattnet och kan med fördel bebyggas med bland annat

flerfamiljshus. Framtida behov och detaljplanering får dock avgöra vad som passar bäst på platsen. (Text hämtad från samrådsversionen av översiktsplanen)

AsBu5 är utpekad på vad som idag är båtuppläggningsplats med tillhörande verksamhet. För att området potentiellt ska kunna utvecklas för framtida bostadsbyggande måste en alternativ plats för befintlig aktivitet och verksamhet lokaliseras. Området bör främst utvecklas för att möjliggöra fler bostäder längs med Alsens strand. Området bör ej i första hand utvecklas för att möjliggöra byggandet av fristående enbostadshus. Området ska planeras på ett sådant sätt att en tydlig tillgång till grönområden och/eller natur finns. (Förslag på text från inlämnande)

Askersunds Yachtklubb har tagit del av översiktsplanen och vill påpeka felaktigheter och vill även inkomma med synpunkter.

AsBu5 beskrivs som en båtuppläggningsplats med tillhörande verksamhet, men i område AsBu5, finns flera olika verksamheter varav vi enbart väljer att kommentera vår del. I Askersunds Yachtklubb, finns ingen båtuppläggningsplats överhuvudtaget, och vi finner därför att beskrivningen av området är felaktigt. Askersunds Yachtklubb har två bryggor (de två längst söderut) som är förankrade i området AsBu5. Mellan bryggfästena har vi ett klubbhus. Huset (som är köpt av kommunen), är renoverat till ett helt modernt klubbhus med kök, toaletter, duschar, bastu, tvättmaskin samt samlingslokaler. Utanför finns en stort trädäck med tillhörande grillplats. Runt klubbhuset har vi också gräsmatta. Mellan klubbhuset och Linbovägen har vi en iordningställd parkering samt ett förråd, samt sophantering. Under parkeringen har vi jordvärme till vårt klubbhus. Uppställning av båtar är inte tillåtet inom vårt område överhuvudtaget.

Vi har förståelse för att området AsBu5 är ett attraktivt område, och att kommunen vill att det både ska se snyggt ut och att kommunen vill ha sjönära bostadsområden. Men båtklubbarna i området har hyreskontrakt på lång tid, och har investerat mycket pengar för att få de båtplatser och det föreningsliv vi har. Askersunds Yachtklubb har valt att ha sin verksamhet centralt i Askersund, då vi upplever staden som en trevlig stad att turista i. Vi handlar mat, går på restauranger mm som stärker affärs- och turistlivet i Askersund. Det är svårt att veta hur ni eventuellt har tänkt att bryggorna ska få vara kvar eller inte, då dessa inte ligger inom området AsBu5, men har sin förankring i området. Vi har inte enbart investerat i bryggorna utan också i vårt klubbhus, som vi nu ser en fara i att det försvinner. En betydande del av vårt område går åt till parkering sommartid. Inom Askersunds Yachtklubb har vi ca 80 båtar, vilket gör att fina dagar är vår parkering full. Att ha en parkering på annat ställe skulle komplicera båtlivet, då vi ofta bär på utrustning, mat med mera som ska med i båten.

De delar av AsBu5 som består av båtuppställning, kan se tråkigt ut, skulle kunna flytta till annat plats. Men den platsen måste i så fall vara sjönära, och också ha tillgång till upptagningskran.

Vi ber er att i första hand rätta beskrivningen i översiktsplanen, så att det står rätt om område AsBu5. Vi ber er också att ta bort beskrivning av att bygga bostäder i området, utan istället låta båtlivet blomstra. Vi är era hyresgäster och önskar en dialog redan idag, hur ni vill att vi ska kunna förbättra området redan nu, utan att bygga bostäder på området.

10. LRF

LRF Askersund är glada för att vi fått möjligheten till tidig insyn i arbetet och därmed också haft möjligheten att lämna synpunkter under planarbetet.

Generellt är vi mycket positiva till att planen beskriver Askersunds kommun för vad den är – en landsbygd i olika grader. Vi tycker att planen har en förståelse för jord- och skogsbrukets plats i kommunen och även beskriver behovet av utveckling av dessa fastigheter med nya bostäder för generationsväxling mm.

Det är bra att det i klartext står att jordbruksmarken i princip är fredad från exploatering. Det finns alltid undantag från detta, och i texten på sidan 168 undantar man angelägna verksamhetsetableringar från denna princip, och även vissa tätorters bostadsbehov på sidorna 167-168. Här uppmanar vi kommunen att i största möjliga mån hålla på fredningen. Det finns alltid en avvägning att göra, och en tätorts behov att växa kan inte vara en självklar friskrivning från principen. Är det fullbyggt så är det... Skulle tankar på en sådan exploatering komma upp, så önskar vi ett mycket tidigt samråd för att se på alternativa lösningar.

Beredskapen mot händelser i vår omvärld och/eller naturkatastrofer är något som hela svenska samhället tänkt bort i många år. Nu är beredskapsfrågan mycket högre i prioriteringsordningen. Den bästa beredskapen som finns vad gäller livsmedel, är att ha en pågående produktion på de lantbruk som finns i närområdet. Eftersom jordbruksmark inte går att tillverka, så är det faktiskt viktigt på riktigt att hålla på "fredningen" av åkermarken.

Summerat är vi ändå väldigt nöjda med planförslaget!

Askersund 9/12 2024

LRF Askersund

11. Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet

I arbetet med att ta fram en ny öp har det funnits en gemensam grundsyn i många viktiga frågor. Ett exempel är att vi betraktar Askersunds kommun som en landsbygdskommun. Vi ser hela kommunen som landsbygd och det är särskilt viktigt när vi driver frågor mot tex Regionen och Trafikverket och andra parter. Alla i vår kommun är lika viktiga oavsett om man bor i en ort eller på landet.

Andra exempel som det har funnits politisk enighet kring är att vi ska värna jordbruksmark. När nya områden planeras ska också grönytor planeras. Det är viktigt för att alla ska ha tillgång till natur men också ur klimatsynpunkt. Ordet "tigerkaka" ska inte vara med i den antagna öp. Bättre att skriva vad man menar.

Det är en bra indelning med att dela in kommunen i delområden. Att tänka utveckling i stråk är också en god idé som med landsbygdsstråken. Vi ser positivt på att man strävar efter att förtäta bebyggelse snarare än att ta ytterligare mark i anspråk.

Det är viktigt att ÖP tar hänsyn till och justeras enligt synpunkterna i miljökonsekvensbeskrivningen, MKB. Risker beskrivs i MKB och det finns fler miljömål

som behöver beaktas, här är några exempel: Ingen övergödning, giftfri miljö, frisk luft, levande sjöar och vattendrag samt biologisk mångfald.

Det är viktigt att bevara kultur- och naturmiljöer. Det behövs tydligare skrivningar om vikten av att bevara befintliga kultur- och naturmiljöer av olika slag, inte bara de som anses särskilt skyddsvärda. Byggnader behöver passa in i den unika miljö där de uppförs.

Angående stycket om kollektivtrafik. Texten kan formuleras om så att det är möjligt att samhällen kan planeras utifrån kollektivtrafik. Kollektivtrafik handlar om att se en längre kedja där pendelparkeringar och cykelvägar ingår. Kommunen måste i sina samarbeten driva att det måste gå att leva i hela kommunen och där är kollektivtrafik en viktig del. Alla orter är viktiga och i texten om Olshammar står att kommunen vill att kollektivtrafiken ska tas i bruk igen. Men i texten om Stora Forsa och Nydalen konstateras bara att kollektivtrafik saknas. Det är att göra skillnad på olika boendeområden. Det bör strävas efter kollektivtrafik även i Stora Forsa och Nydalen.

S48 i pdf rubrik Bytespunkt för kollektivtrafik står ”I planeringen av nytt vård- och omsorgsboende i Åsbro bör det beaktas att en del av detaljplanen skulle kunna möjliggöra en pendelparkering även där.” Då det inte finns något beslut om nytt vård- och omsorgsboende i Åsbro så kan det inte stå så.

Angående besöksnäring. Det är viktigt att planera för och styra hur besökare rör sig i våra naturområden för att undvika slitage och överbelastning.

Bra med digital öp. Blir lättare och mer överskådligt för de som vill bygga eller planera industrier.

Det saknas planering för möjligheter till ställplatser för husvagnar och husbilar. I öp behöver beaktas både att man från kommunen stöttar möjligheten att öppna nya eller utveckling av befintliga. Speciellt i huvudorten Askersund är detta av yttersta vikt för matställen och affärer. Det finns i nuläget för få ställplatser och den turismen ökar hela tiden. Generellt när alla orter planeras ska man sträva efter en fin, välvårdad och välkomnande vy över platsen. Ett bra exempel är den södra infarten till Askersund när man åker utmed rv 50.

Riksintressen

S 151 Vättern bör ha god vattenkvalitet. En bättre skrivning är ”Kommunen ska verka för att ...”

Stycket om totalförsvaret är svårläst.

Målbild för översiktsplan, kommunens vision. Är det som står det fortfarande aktuellt efter nya beslut i fullmäktige?

S 56 Transportinfrastruktur ”potentiell cykelplan”. Finns det inte beslut om en cykelplan? I så fall ta bort potentiell.

S 79 Byggnader i radonpåverkat område Bra och tydlig skrivning om radon i marken och hur detta bör hanteras.

S 66 Transportinfrastruktur. Bra att kommunen är tydlig med att man ger möjlighet till ett framtida tågstopp.

Rönneshytta

I Rönneshytta finns flera bostadsutvecklingsområden. Röbu4 förordas starkt. Området blir en fortsättning att göra Rönneshytta mer komplett och det blir en naturlig förtätning.

Röbu 5, 6, 7 är också intressanta. 1, 2 ,3 mindre intressanta.

Grönområden.

De utpekade grönområdena är bra de som finns. Det kan läggas till ett grönområde vid skolan RöSK1. På andra sidan vägen finns ett grönområde med elljusspår. Skolbarnen och förskolebarn är mycket i det här området. Det finns till exempel en väl utnyttjad grillplats, elljusspår mm. Området ska märkas med grönområde.

Det behöver satsas på cykelvägar som knyter ihop områdena mellan Rönneshytta, Skyllbergsvallen och Ingelsby – Ladäng. Det finns stigar i skogen som används av de som hittar. Stigarna har utvecklingspotential till att bli en del i ett nät av cykelvägar. Många elever ska också ta sig mellan Rönneshytta och busshållsplatsen vid väg 50.

Askersund

Symbolen för en kommunal badplats saknas på Borgmästarholmen. Det är viktigt att allmänheten har tillgång till Borgmästarholmen som sådan och till badplatsen.

AsBu5 förordas inte. Bostäder riskerar att förstöra den fina och lockande vyn in mot staden.

Gång - och cykelvägen mellan Askersund och Stjärnsund är viktig och ska bevaras.

S 98 Askersund – utvecklingen av Askersund. I stycket om hamnområdet står det ” utveckla hamnområdet från bron mot Strandparken ytterligare”. Vi ser att det finns utvecklingsmöjligheter även åt andra hållet från bron och mot Sundsängen.

S 102 Grönområde och park, Natur och friluftsliv Det står på flera ställen om Solberga idrottsplats, motionsspåret och naturreservatet. Dessa tre funktioner har alla värdefulla funktioner i sig och tillsammans för kommuninvånarna. Grönområdet i sig behöver lyftas. Solberga är mer än idrottsplats och motionsspår. Det är ett värdefullt grönområde för natur och friluftsliv som behöver värnas. För kommuninvånare är det nära att plocka svamp och bär och för barn att leka i till exempel.

Åsbro

Det finns många utvecklingsmöjligheter för Åsbro, både med industri och för bostäder. Det är viktigt att inte jordbruksmark tas i anspråk.

Åmmeberg

ÅmBu8 är ett förslag på bostadsutveckling. Området ligger dock på skuggsidan och kan vara problematiskt att förverkliga. De andra bostadsutvecklingsområdena förordas.

Hammar/Sänna

I området saknas utpekade grönområden. Nära skolan finns en liten dunge där barnen är mycket. Det kan göras till grönområde.

I anslutning till HaBu8 finns ett fint och omtyckt grönområde. Bra att det står att bostadsutveckling ska planeras ihop med naturen.

Stämmer informationen kring HaBu2? Där finns även möjlighet att ha utpekat grönområde på delar av området

12. Kristdemokraterna

Hej!

När den nuvarande översiktsplanen antogs i kommunstyrelsen fick Kristdemokraterna med ett tematiskt tillägg gällande 3 tysta områden i kommunen.

Vi förutsätter att dessa 3 områden arbetas in i den nya översiktsplanen.

Detta med hänsyn till folkhälsa och den biologiska mångfalden.

Det finns ett antal arter däribland fladdermöss som är helt beroende av tysta områden och dessa utgör en rikedom för kommunens invånare och det rörliga friluftslivet.

Område 1 Snavlundativeden i nordvästra delen av Askersunds kommun som gränsar till Laxå kommun vilket har klassats av Länsstyrelsen i Örebro län som ett område med mycket värdefulla myrar och mossar, varför någon vindkraftsetablering ej skett där. Laxå kommun har meddelat kommunstyrelsen i Askersunds kommun under den förra mandatperioden att någon ytterligare etablering av vindkraft ej kommer ske i Laxå kommun.

Område 2 Tätortsnära område i triangeln mellan Askersund-Svinnersta-Ingelsby-Askersund.

Område 3 Hjärtasjön i östra delen av kommunen vid gränsen mot Hallsbergs kommun där ett naturreservat är beläget som gränsar mot Askersunds kommun.

För Kristdemokraterna i Askersund

13. E.ON

Datum: 2024-12-16

E.ON Energidistribution AB ("E.ON") avger yttrande avseende Askersund kommuns förslag till översiktsplan. E.ON vill såsom ägare av infrastruktur för elförsörjning inom kommunen avge följande synpunkter.

Befintlig elförsörjning

Elförsörjningen är en grundläggande förutsättning för utvecklingen av kommunens näringsverksamhet och bostadsbyggande. Inte minst är utbyggnad och ombyggnad av elnätet viktig för att garantera fullgod leveranssäkerhet och en bidragande faktor i omställningen till det förnybara samhället.

E.ON har nätkoncession för område gällande ledningar inom den norra delen av kommunen, omfattande bland annat Åstorp. Skyllberg Elnät AB innehar områdeskoncession för kommunens östra delar och Vattenfall Eldistribution AB innehar områdeskoncession för

resterande del av kommunen.

Genom detta ansvarar respektive bolag för lokalnätet och är, enligt ellagen, ensamt skyldigt att inom sitt koncessionsområde ansluta nya elanläggningar.

Matning till abonnenterna i det lokala distributionsnätet som ingår i E.ON:s områdeskoncession sker via mellanspänningsledningar med systemspänning 10- och 20kV för överföring av el till nätstationer. Detta är till viss del ledningar i luften men under senare tid har största delen av nätet bytts ut till kablar i marken. Det är ett arbete som fortgår kontinuerligt i syfte att vädersäkra elleveransen. I nätstationerna transformeras spänningen ner till 400V. Från nätstationerna förgrenar sig ett lågspänningsnät via kabelskåp och servisledningar ut till E.ON:s kunder.

E.ON har inget regionnät i Askersunds kommun.

Förslag om ny bebyggelse utifrån elnätets kapacitet

Översiktsplanen föreslår ett antal nya verksamhetsområden inom kommunens orter. Beroende på vilken typ av etableringar som sker på dessa ytor kan en utökning av kapaciteten i elnätet krävas. Vidare kan verksamheterna ställa ökade krav på en mer robust elförsörjning.

Verksamheter med ett stort effektbehov kan alltså kräva ny infrastruktur, vilket förutsätter en gemensam planering mellan kommun och nätbolag med lång framförhållning.

Det är viktigt att se energiförsörjningsfrågan ur ett helhetsperspektiv och att kommunen tillsammans med E.ON, Skyllberg Eldistribution AB och Vattenfall Eldistribution AB i ett tidigt stadie uppskattar det framtida energibehovet kopplat till den tidshorisont man ser för utbyggnadstakten. Till det bör fogas de trender som påverkar behovet av el såsom ökningen av eldrivna transporter och uppbyggandet av nya laddningsmöjligheter. Allt detta sammantaget påverkar den kapacitet som behövs i E.ON:s anläggningar i lokalnätet och kanske även i det överliggande regionnätet. Om en beställning av ökad effekt blir nödvändig bör den göras i mycket god tid då de ombyggnader av regionnätet som kan bli följden är väldigt tidskrävande. Det är särskilt tillståndsprocesserna för koncessionsärenden som är mycket tidsdrivande.

E.ON har enbart översiktligt studerat förslagen på utbyggnadsområden för verksamheter, bostäder m.m. som planen föreslår. Det är viktigt att kommunen är medveten om att elnätet inte planeras utifrån vad vi tagit del av i översiktsplanen utan att varje anslutning/abonnemangsändring behöver hanteras var för sig. Kapaciteten i elnätet är på intet sätt statisk utan påverkas av samhällets utveckling, anslutning av stora konsumenter eller produktionsanläggningar i närområdet, förändrade energibehov osv. Hanteringen av anslutningsförfrågningar kan ta mycket lång tid, varför vi önskar få in förfrågningar så snart som möjligt efter att det är klargjort att mer effekt kommer behövas.

Kommunen ställer sig genom planen positiv till förnybar energi. Vid anslutning av exempelvis vindkraftsparker, solcellsparker, batterilager eller effektkrävande verksamheter bör man ha i åtanke att det kan krävas långa ledningsdragningar till det befintliga elnätet. Om det rör sig om linjekoncessionerade regionnätetsledningar så innebär det tillståndsprocesser och att det kan komma att ta flera år att få en sådan anslutning etablerad. Ur elnätsperspektiv är det att föredra att stora produktions- och uttagsanläggningar placeras nära regionnäten. Viktigt

att kontakt sker med E.ON i god tid.&#0;

Fortsatt planarbete

E.ON önskar vara delaktiga i en fortsatt planering av utbyggnaden i enlighet med översiktsplanen. Bolaget är angeläget om ett gott samarbete med kommunen vid dessa och andra infrastrukturella projekt. Det är önskvärt att kommunen tidigt i planprocesserna och i nära samråd med elnätsägare arbetar för att hitta bästa möjliga framdragning av nytt elnät med minsta möjliga intrång. Vid nya anslutningar till elnätet är det önskvärt att E.ON kontaktas i god tid. Detta i synnerhet när det gäller vindkraft-, solcellsanslutningar eller andra effektkrävande verksamheter då det ställer stora krav på var i elnätet man kan ansluta den levererade effekten. Planärenden som berör E.ON tar vi tacksamt emot.

14. Skyllbergs Bruk

Hej!

När det gäller översiktsplanen så har vi ett önskemål som hänger ihop med trafiksäkerhet.

Vi patrullerar med helikopter vår 40-kV ledning med jämna mellanrum. Då är det av största säkerhetsvikt att det inte finns höga master i närheten så att det kan ske en olycka.

Det finns regler o riktlinjer kring detta hos Transportmyndigheten, och det säger att om en mast är över 50 meter hög så får den ej vara närmare en 40-kV ledning än 200 meter. Jag skulle önska att ni tog en titt på planerade vindkraftsområden utifrån detta perspektiv.

Det är mycket trevligare att stämma i bäcken än att hamna i den diskussionen med ett vindkraftföretag längre fram, om ÖPL skulle anvisat ett sådant område.

15. Naturskyddsföreningen

Angående bostadsutvecklingsområde AsBu5 som är utpekad på vad som idag är båtuppläggningsplats med tillhörande verksamhet. Detta område verkar olämpligt för bostäder med tanke på framtida extremväder med risk för översvämningar. Området ligger också väldigt nära riksväg 50 och har en hög bullernivå som måste beaktas. Vi har svårt att se var en alternativ plats för befintlig aktivitet och verksamhet ska kunna finnas. Utan en alternativ plats för befintlig aktivitet och verksamhet som uppfyller miljökraven så är ett bostadsområde uteslutet.

Angående bostadsutvecklingsområde AsBu4 så finns här höga naturvärden i detta skogsområde. Vi föreslår att omfattningen av detta bostadsutvecklingsområde minskas så att mer av skogens värden kan bevaras. Skogen utgör livsmiljö för hälften av alla arter som finns i Sverige och är värdefull för friluftsliv och rekreation.

16. Privatperson

Synpunkt gällande marken vid gamla sågverket vid Multen i Rönneshytta. Området bör klassas så att det finns möjlighet att iordningställa en övernattningsplats/ställplats för husbilar

då plats är mycket lämplig för detta. Här finns butik och kommunal badplats på gångavstånd, MTB-led passerar samt ett stort strövområde med promenadstigar i skogar och runt sjön. På cykelavstånd når man restaurang och café. En övernattningsplats/ställplats här skulle ha stor betydelse för bygden.

17. Privatperson

Hejsan

Vi äger delar av marken i området ÅsBu8. Stora delar av marken anser vi inte är lämpade för bostäder. Bifogar karta över området med markeringar, ommarkerade områden väljer vi att inte ha en åsikt om då vi inte äger dem.

Dels pga jordbruksmark som man kan ta vall på och bruka som betesmark, något som vi känner är mycket viktigt att behålla pga rådande säkerhetsläge i omvärlden samt klimatpåverkan pga klimatförändringar. Men också för att vissa delar består av berg med äldre, mycket naturskön tallskog. Här skulle det vara mycket svårt att göra framkomlig väg tex utan att göra stor påverkan på naturen. Vi uppskattar att tallarna här är cirka 100-200 år gamla.

Angående markering i kartan. Endast denna del ser vi som ev lämplig för bostäder. Det är idag igenvuxet och skulle kräva en hel del jobb för att skapa tomter men här upplever vi det som möjligt. Samtidigt så ligger stor del av områden inom strandskyddet vilket försvårar tillstånd för byggnation. Dock ska även tilläggas att vi i nuläget inte är intresserade av fler grannar utan trivs väldigt bra med att bo på landet i lugn och ro.

18. Privatperson

Hej!

Har tagit del av översiktsplanen och har några undringar/synpunkter. Området AsBu6 längs med väg 205 bör bl.a utredas med avseende till trafiksituationen?!

Sen finns det ett område norrut som benämns AsVu1, där nämns att det är kuperad terräng och skogsområde osv. men inget om trafiksituationen! Korsningen vid infarten norra är allt annat än lyckad! Skulle det byggas någon mer verksamhet så måste något göras med korsningen först, något som Trafikverket varit emot från början, med följd att det inträffat 5-6 olyckor, senast nu i början på Dec!!

19. Privatperson

Hej!

Jag var med på samrådsmötet i Åsbro där den nya översiktsplanen presenterades.

Jag är inflyttad till Åsbro sedan några år tillbaka och har familj med yngre barn, trivs mycket bra i Åsbro och dess omgivning och vill gärna ge synpunkter, vara med och påverka och vara

delaktig i utvecklingen av Åsbro sett ur ett privat familjeperspektiv, men även ur ett ideellt föreningsperspektiv.

Fördelen med att bo i Åsbro idag är att det är tillräckligt stort för efterfrågad bas service, men samtidigt litet nog för att inte kännas överbefolkat med dess nackdelar. Som barnfamilj är närhet till förskola, skola, friluftsliv, möjlighet/områden till aktiv fritid samt föreningsverksamhet något som väger tungt och i vårt fall anledning till att vi bor där vi bor idag.

Åsbro kan växa och utvecklas, bara det görs på ett eftertänksamt och planerat sätt och inte tar dagens ”fördelar” i anspråk på ett negativt sätt.

Jag (och familjen) är engagerade i Åsbro GoIF och i detta ärende främst företrädande cykelsektionen och träningsupplägget ”Cykelskoj” som idag bedriver verksamhet med barn i åldrarna 3-12 år. Vi vill främja aktiv lek, rörelse, spontanidrott, träning, tävling och gemenskap på nära håll. Vi uppskattar tillgången till det närskogsområde vi har i norra Åsbro med elljusspåret och dess omkringliggande stigar/natur som är vår arena för aktiviteter/äventyr för barnen, detta område måste vi värna och vara rädda om samt framöver kanske utveckla till något ännu bättre.

Diverse kommentarer/förslag: (Vissa kanske inte direkt kopplade till en översiktsplan, men relevanta i ett framtids-/ utvecklingssammanhang)

- Säkerställa att skogsområdet norr om Åsbro med elljusspåret och dess närområde inklusive kringliggande stigar bevaras och/(eller) utvecklas.
- Mindre motionsanläggning med möjlighet till omklädning, toalett samt tillgång till klubbrum/förråd i anslutning till elljusspåret. Skapar möjlighet till mindre idrottsarrangemang.
- Utveckling av lek/idrottsområden, cykelbana/pumptrack, multiarena, äventyrslekpark.
- Ungdomsgård/föreningslokal.
- Kännedom om vilka platser/skogsområde skolan använder för lek/äventyr/utflykter.
- Asfalterad väg lämpad för cykling till Tomta/Hallsberg
- Om större befolkning inom Åsbro bör trafiksituationen/säkerheten ses över. Gällande Stationsvägen, ej mer trafik, hastighetsreducerande åtgärder, behov av cykel- /gångbanor. Kolla t.ex. detaljplan ”18-LER-1350” med tillhörande karta/skiss samt beskrivning av ”Trafik”.

20. Boliden Zinkgruvan

Kommentar avseende översiktsplanen för Zinkgruvan

Boliden Zinkgruvan önskar i och med reviderad översiktsplan lämna in en karta som visar hur vi i framtiden kan komma att vilja utvidga vårt verksamhetsområde österut.

Kommentar avseende översiktsplanen för Åmmeberg

Boliden Zinkgruvan är i grunden positiv till en vidareutveckling av Åmmeberg. Detta dock under förutsättningen att det sker på ett ansvarsfullt sätt. Därför anser företaget, givet

föroreningsituationen i delar av Åmmeberg, att det är viktigt att Askersunds kommun även fortsatt har regler på plats och vidtar lämpliga försiktighetsåtgärder innan eventuell nybyggnation eller förändrad markanvändning i området.

21. Privatperson

Hej! Skickar några redaktionella synpunkter på förslag till ny översiktsplan:

- På s. 28 i MKB står att två relativt stora industriområden föreslås *öster* om Åsbro tätort, ska vara väster om.
- På s. 45 i MKB under avsnittet "Uppföljning" hänvisas till fel paragraf i miljöbalken, ska vara 6 kap. 11 § punkt 7 MB.
- OlBk2: Det saknas nog ett "inte" i sista meningen.
- ZiB4: I texten under rubriken står det ZiB3.
- Åmmeberg: Under rubriken "Grönområde och Park" ska nog Åm2 och Åm3 ändras till ÅmG2 och ÅmG3.
- I punktlistan av uppräknigen av Riksintressen för naturvård saknas Hjärttorp.
- HaB15: Står att utvidgning av befintlig område bör främst ske inom det omkringliggande området HaBu10, ska vara HaBu9.

22. Tematiskt grupperade samrådsinspel gällande vindkraft

1.

Dear Askersund Kommun,

I recently moved to Sweden and I'm living in Nyckelhult at the Hissjön lake. I am writing to express my concerns and objections regarding the new Översiktsplan about the Windfarm Areas "Area 4 Nyckelhult".

As a direct resident of the affected areas, I feel strongly impacted in several ways. Below, I would like to outline some key arguments that I believe should be taken into account in a new decision-making process. I want these Opinions to be included in the future windfarm-plan.

1. Noise Emissions and Health

One of the biggest concerns for me and many other residents is the noise emissions caused by the wind turbines. In particular, infrasound, the low-frequency noise generated by the rotating blades, could be audible far beyond the immediate vicinity and may lead to health issues such as sleep disturbances, headaches, and stress. I am unclear about how the potential health risks for residents have been considered during the planning phase. We chose to live here in the forest for a calm and quiet life.

2. Impact on Quality of Life

The proximity to the wind farm would significantly reduce the quality of life for me, my partner and family and friends. In addition to the noise that we would be exposed to daily, we are also worried about the visual impact. The massive size of the turbines would alter the natural landscape and negatively affect the beauty of our residential environment. We live here not only to have a place to stay, but also to enjoy the peace and nature – both of which would be severely diminished by a proposed wind farm.

We would like to make this area more attractive for tourists, hikers and those who like to experience nature, a quiet place for picking blusberries, bird watchers, bikers, kanu and kajak enthusiasts and many more. Any windfarm would destroy the beautiful picture of Askersunds nature surrounding and this place.

3. **Impact on Wildlife**

Another major concern is the potential impact on local wildlife. Many different birds and bats are particularly vulnerable to wind turbines due to the risk of collision with the rotating blades. The area is home to several endangered species, such as [e.g. Fiskgjuse, Havsörn, Bat, Tranur]. A wind farm could disrupt their habitats and have a long-term negative effect on local biodiversity.

4. **Economic Consequences for the Region**

The value of our properties could decrease due to the proximity to a wind farm, which would represent a significant economic burden for many of us.

5. **Questionable Efficiency and Sustainability**

While the energy transition and the expansion of renewable energy are undeniably important, one could question whether a wind farm in this particular area is the most effective solution. The geographical and climatic conditions here might not be as suitable as in other regions. Furthermore, it is questionable whether the benefits to the energy transition that a wind farm would provide truly outweigh the negative impacts on the residents and the environment.

I want to emphasize that I fundamentally support the need to expand renewable energy. However, this expansion should be carried out in a way that considers the interests of local residents and the protection of nature. I therefore hope for a re-evaluation of the project and the consideration of alternative locations that would have less negative effects on people and the environment.

2.

Vi och boende i området söder om Tisaren har fått till vår kännedom att ett vindkraftsbolag på nytt gått in och erbjudit intrångsersättning till markägare samt att markägarna fått skriva på sekretessavtal gällande avtalet men där vi lyckats få ta del av avtalet. Vi ifrågasätter starkt ordningen att innan samråd gå ut och erbjuda stora summer pengar till markägare och att undanhålla planerna för sakägare i området. Om kommunen haft kännedom om planerna kan man även ifrågasätta varför kommunen tillsammans med berört bolag ej kallat till samråd.

Vi emotsätter oss vindkraftsparker i hela södra Tisarenområdet och hänvisar till tidigare i det närmaste totala motståndet mot vindkraftsetablering i området, med de argument och skrivelser som inkommit i samband med Gamesas försök att bygga en vindkraftspark.

Det har även för vår kännedom kommit fram att inga bofasta ännu tackat ja till erbjudandet. Det är endast skogsägare som ej är boende eller verksamma i området som har tackat ja och skrivit på sekretessavtal och då utan samråd med sakägare och boende i området. Idag är motståndet ännu större än det var 2012 då ytterligare markägare (boende) som tidigare tackat ja till erbjudande från Gamesa 2012 idag tackat nej, då de vet vilken påverkan en vindkraftspark kommer att få för boende i området.

Vi och bofast i området vill att Askersunds kommun vid kommande omarbetning av vindbruksplanen tar bort samtliga områden söder om Tisaren så att inga bolag kan komma in och erbjuda markägare årliga stora pengar för att få sätta upp vindkraftverk. Det för att oron bland boende och sakägare inte ska finnas kvar och för att vi ska slippa ta fighten igen för att stoppa galenskaperna.

Boende och sakägare värnar områdets framtida utveckling, djurliv, fågelliv, naturvärden samt unika sammanhängande natur som kommer att slås sönder vid en industriell vindkraftspark.

Vi har sedan 2012 satsat stora pengar på att rusta upp vårt ställe för att kunna bo och jobba på gården vilket idag är möjligt men där vi inte ser någon framtid i området om det ska exploateras av vindkraftsindustrin. Vi hade inte gjort dessa investeringar om vi vetat att kampen 2012 var för gäves. Det är sorgliga att Askersunds kommun sedan 2012 fortfarande gett exploatörer möjligheten att slå sönder ett stort nästan orört naturområde och levande landsbygd och att vi sakägare levt i tron att vindkraft i området inte skulle vara möjligt i framtiden. Vi vill nu att politiker ser till att ta bort alla områden söder om Tisaren ur vindbruksplanen så det blir ett slut på oron för boende i området och att området för framtid räddas från all form av vindkraftsexploatering.

3.

Request for Rejection of Planned Wind Farm Construction Due to Health Risks and Irreversible Deterioration of Living Conditions

Dear councillors of Askersund,

I am writing to you with an urgent request to reject the amendment to the land use plan that allows for the construction of a wind farm with 21 turbines, each 230 meters high, in the Askersund area. This wind farm would irreversibly destroy our living conditions and expose my family and me to extreme health risks.

One of the planned turbines is to be located in extremely close proximity to our farm, which amplifies the negative impacts on our daily lives. I am highly sensitive to infrasound generated by these turbines. This low-frequency sound is not only audible at distances exceeding 10 kilometers but also has a devastating effect on mental health and overall wellbeing. Scientific studies confirm that long-term exposure to infrasound can cause headaches, nausea, sleep disorders, severe depression, and significant psychological issues. The construction of such a massive project near our residence would make life unbearable, leading to a complete mental breakdown.

Additionally, my family has invested all our financial resources into purchasing a farm in a quiet and peaceful area, far from the disruptive influences of urban environments. The planned wind farm would utterly destroy this peace. The value of our property would drop to zero, making any relocation impossible, even if living conditions became intolerable.

Further fundamental issues include:

Disruption of the Landscape Character: Wind turbines standing 230 meters tall would irreversibly change the character of the landscape and reduce the area's aesthetic and recreational value.

Long-Term Health Risks: Infrasound and the shadow flicker effect of turbines have indirect yet severe impacts on residents' health, including significant sleep disturbances and overall deterioration in quality of life.

Decline in Property Value: As a result, our property will lose its value, leaving us financially unable to consider relocating from the area.

We therefore request:

Rejection of the amendment to the land use plan that enables the construction of wind turbines in this area.

Comprehensive environmental impact assessment, including the evaluation of acoustic and health effects on residents.

Establishment of a protective zone with a minimum distance of at least 10 kilometers from residential homes.

This project has profound and irreversible impacts on our lives and those of other residents in the area. Thank you for considering our request. We are willing to provide additional information, documents, and participate in discussions regarding this matter.

4.

Hej! Jag är inte nöjd med att stora skogsområden nära där jag bor är markerade som lämpliga för utbyggnad av vindkraftverk i översiktsplanen. Det är idiotiskt att förstöra så mycket värdefull skogsmiljö och hem för så många djurarter.

5.

Hej! Jag tycker inte om att så stora områden nära där jag bor är markerade som lämpliga för byggnation av vindkraftverk i Askersunds kommuns översiktsplan. Det är galet att förstöra värdefull skogsmark där djurlivet är artrikt och relativt skyddat.

6.

Hej!

Sist det begav sig angående vindkraft i Nyckelhult blev motståndet för stort. Det var 12 år sedan. Mycket har hänt sedan dess och många har väl glömt att Gameza inte fick igenom sina planer den gången. De ville sätta upp 15 vindsnurror men den gången var motståndet stort även från 2 kommuner.

De flesta boende i Nyckelhult var emot planerna på att få sin skog o natur förstörd. Idag gör dock några skogsägare och inte minst Sveaskog sitt bästa för att kalhyggen skapas överallt. Det höga marknadspriset spelar väl en stor roll. Älgstammen har minskat stort här sedan 2012. Här fanns också gott om tjäder som man inte ser mycket av nu. Maten försvinner för de djur som ska leva här. Lingon o blåbär minskar och torkar bort för älg o hjort. Så mitt o min

frus råd är att Vingåkers kommun skrotar ev. planer om eventuell vindkraft i Nyckelhult också den här gången.

7.

Synpunkter angående översiktsplan, jag vill att mina synpunkter även ska gälla för den framtida vindbruksplanen.

Jag bor med min sambo på en berörd torpgård. Gården ligger väster om Hissjön cirka 5 km söder om Tisaren. Vi ägnar oss åt småskalig grönsaksodling och trähantverk. Jag har bott här sedan år 2000 och känner mig fast förankrad i bygden och i Askersunds kommun, att bo och leva här är verkligen mitt drömliv. Det som drog mig hit var tystnaden, stillheten, naturen och landskapet. Någon har kallat denna del av kommunen för Askersunds Ångermanland, ett böljande landskap med mycket skog, många sjöar och småskaliga jordbruksfastigheter.

Min synpunkt är att vindkraftsområdena 4 Nyckelhult och 5 Närkesberg lyfts ut ur Askersunds vindbruksplan. Dessa områden borde värnas och anses olämplig för industriell vindkraft. Jag vill hänvisa till den unika landskapsbilden, naturen, tystnaden, det tidigare motståndet emot en vindkraftspark, turismen och rekreationsmiljöerna.

Askersunds vindbruksplan är från februari 2013, utvecklingen har gått rasande fort på bara 11 år. I vindbruksplanen går att läsa:

”Vindkraftverken är storskaliga inslag i landskapsbilden som förändrar de befintliga proportionerna mellan slätterna, skogsdungarna och bebyggelsen. Landskapsbilden är därför en viktig fråga när det gäller vindkraftens omgivningspåverkan”

Det var nog inte många som såg framför sig att dagens vindkraftverk skulle mäta en totalhöjd på över 200 meter och att antalet verk i en park skulle vara så många. Dagens verk med sin storlek och antal har en mycket större inverkan på landskapen än vad de verk hade som byggdes 2013. Askersundskommun sa tidigare nej (år 2015) till en ansökan från ett bolag att bygga en vindkraftspark. Man hänvisade då till att verken i ansökan var för höga och att det var för många till antal. Bolagets samråd visade då på ett kompakt motstånd, hela bygden visade då hur naturen, landskapet och våra egna verksamheter och liv skulle förändras till det sämre. Jag skulle säga att det motståndet ligger kvar och är ännu starkare idag.

Storlom och den störningskänsliga fiskgjusen häckar vid Hissjön och Hjertasjön. Havsörn och Kungsörn syns regelbundet i området och varje vår och höst flyger hundratals tranor och svanar över Tisaren. Här finns flera cykelleder så som; Åsbrorundan, Hallsbergsrundan och Sverigeleden. Kanotleder; Närkesberg-Gryt, Hjertasjön och vid Tisaren. Vandringsleder vid Hjertasjön, Skåleklint och Snårsjön. Välbesökta naturreservat; Skåleklint, Kopparbergs äng, Viken och Hjertasjöns skärgård. Vi är många som tar del av vad naturen i området har att erbjuda. Se till att bevara detta unika område, bevara det som den levande landsbygd det är, värna naturen, turismen och de boende.

8.

Hej!

Vi vill göra er uppmärksamma på att det planeras för vindkraft igen i vårt närområde, söder om Tisaren (Nyckelhultsområdet). VI är lika mycket emot dessa planer nu som för 12 år sedan. Önskar att denna vindbruksplan stryks för alltid och att detta område aldrig blir aktuellt igen för vindkraft.

Vi är relativt många som bor här (i Hallsbergs kommun) med djurhållning och verksamheter som blir starkt negativt påverkade i händelse av att vindkraftsbygget blir av.

Ett företag planerar för 21 verk, 230m höga i Askersunds kommun, i gränsområdet till Hallsbergs kommun, söder om Tisaren.

9.

Hej!

Snälla bygg inte en vindkraftpark!! Det är så skadligt för fåglar, insekter och djur. Speciellt fladdermöss och andra djur som använder ekolokalisering.

10.

Hej!

Med anledning att ni ska göra ny översiktsplan har jag synpunkter och önskan om att område Nyckelhult ska tas bort från vindbruksplanen. Att det inte ska byggas vindkraftverk där alls någonsin.

Ett företag är i gång att förbereda mark mm för att göra en vindkraftpark. Så kallad "grön" el som ska exporteras.

Naturen söder om Tisaren behöver bevaras både för människors och djurlivets bästa.

En vindkraftpark kan påverka de fridlysta fladdermössen och hackspetten.

Jag är uppvuxen i området och har även bott i Askersunds kommun som vuxen. Besöker det nästan varje vecka tillsammans med mina barn för rekreation. Ser fram emot möjligheter att kunna flytta tillbaka.

Småskaligt och lokalt är det mest hållbara. Låt oss tänka hållbart för oss, barnen och hela jordklotet.

11.

Till Askersunds kommun

Med kopior till Hallsbergs kommun och Länsstyrelsen i Örebro län

Hej!

Skriver er med anledning av att vi fått information från Nätverket Vindkraft i Nyckelhult NEJ TACK, om att ett vindkraftsbolag vill bygga en stor vindkraftspark i Tylöskog söder om sjön Tisaren både i Askersunds- och Hallsbergs kommuner. Enligt uppgifterna så har bolaget visat intresse för området runt Nyckelhult, nära naturreservatet Skåle, och öster ut in i Hallsbergs kommun, nära den unika naturskogen och blivande naturreservatet Skepphultaskogen (en välbesökt urskogsartad naturskog med jälehöga 200–300 år gamla granar och tallar). Enligt den information vi fått del av vill bolaget bygga över 20 st 230 meter höga verk i skogslandskapet. Det ska dock sägas att vi inte har sett någon konkret karta med placering av de tilltänkta vindkraftsverken.

Askersunds översiktsplan

Askersunds kommun arbetar med att ta fram en ny översiktsplan och vi vill med detta brev framföra synpunkten att vi understryker vikten av att kommunen fortsättningsvis INTE bör peka ut denna del av Tylöskog som lämpliga för vindkraft. Med denna del av Tylöskog menar vi Nyckelhultsområdet, det vill säga områdena söder om Tisaren, sydväst om Skogaholm och väster om Hjertasjön, samt Närkesbergsområdet, det vill säga sydväst om Hjertasjön och Östersjön. För Hallsberg kommuns del så handlar det om området söder om Skogaholm – Haddebo kronopark.

Askersunds kommun har hanterat frågorna om vindbruk i ett särskilt tematiskt tillägg till översiktsplanen - Vindbruksplan Askersunds kommun, från 2013.

Vi menar att Askersunds kommun bör revidera denna plan och plocka bort följande två föreslagna områden: 4. Nyckelhult 5. Närkesberg

De lå då bägge dessa områden antingen ligger för när värdefulla natur- och rekreationsmiljöer eller i direkt anslutning.

Vi anser också att kommunen bör se över samtliga förslag och utföra mer djupgående analyser av natur- och kulturvärden, där ni tar del av samtliga uppdaterade natur- och artinventeringar inom kommunens gränser från de senaste 11 åren sedan vindbruksplanen publicerades.

Av rent förebyggande anledningar bör vindbruksplanerna, både för Askersunds kommun och Hallsbergs kommun revideras, så att det blir tydligt för alla intressenter att det är olämpligt att bygga vindkraftsverk som kan skada eller störa naturvärdena som beskrivs i denna skrivelse, och att det är olämpligt att förstöra landskapsbilden i samma områden. Idag öppnar vindbruksplaner för vindkraftsbolag att intressera sig för områdena.

Kontraproduktivt resursslöseri

Att med ena handen först lägga stora resurser på att staten, kommuner, privata och ideella inventerar och kartlägger, och sedan värnar, skyddar och tillgängliggör naturmiljöer, för att sedan kommuner och staten med andra handen öppnar för vindkraft som påverkar samma

områden negativt - det är kontraproduktivt resursslöseri. Detta både med tid, skattemedel och ideellt engagemang.

Riksintressen vindbruk

I vissa fall överlappar så kallade riksintressen för vindbruk nästan helt med höga naturvärden, som i exemplet med det stora naturreservatet Brevens tallskogar i Örebro län. Så kallade vindbruksintressen skiljer avsevärt från, och bör inte värderas på samma sätt som naturvärden och landskapsvärden. Detta eftersom landskapen ligger där de ligger och naturvärdena oftast har enormt lång ekologisk leveranstid. Detta, medan byggen av vindkraftsverk och tillhörande infrastruktur går att planera så att dessa inte stör viktiga och värdefulla natur- eller kulturvärden. Naturvärdena, ekosystem- funktionerna och landskapsvärdena skiljer sig från vindbruksvärden som bygger på teoretiska modeller, delvis godtyckliga kriterier och vindmätningar. Riksintressen för vindbruk kan ses som teoretiska och möjliga planeringsverktyg, men bör inte tolkas som att alla måste byggas ut. Det finns väldigt många platser där det blåser på 100 eller 200 meters höjd (vindkraftsverk är ofta höga idag), där stora och höga vindkraftsverk teoretiskt kan byggas. Många vindkraftsverk kan byggas även i områden som inte klassas som riksintressen för vindbruk. I dag finns det 313 riksintresseområden för vindbruk. Däremot finns ett sådant underskott med exempelvis skogsområden med höga naturvärden, både på EU-nivå och nationell nivå, att inga kan offras eller påverkas negativt, varken av avverkningar eller annan exploatering (som vindkraft), om vi ska nå miljömålen. Idag finns både ett totalt skyddsbehov vad gäller skogliga värdekärnor och ett stort restaureringsbehov. Ett omfattande arbete med grön infrastruktur krävs. Det finns också ett stort behov av icke industrialiserade landskap och av tysta områden för rekreation.

Denna skrivelse gäller Askersunds kommun, men även Hallsbergs kommun bör ta del av synpunkterna inför framtida översyner av sin översiktsplan, och vid ställningstagande av eventuella framtida vindkraftsexploateringsprojekt som berör området.

Viktiga och värdefulla naturområden

Området kring och söder om Tisaren, men också Skogaholm och Haddebo kronopark innehåller en koncentration av flera värdefulla och unika natur- och rekreationsmiljöer. Sjön Tisaren med omgivning är i stort ett värdefullt rekreationsområde för boende i de båda kommunerna, samt för turister.

Det finns flera sjöar i området med häckningsplatser för störningskänsliga fågelarter (se artportalen.se och skogsmonitor.se för fullständiga listor och överblick!). Två exempel på sjöar inom det berörda området med häckande fiskgjuse är Hissjön i Askersunds kommun och Hjertasjön som både ligger i Hallsbergs och Askersunds kommuner. Fiskgjuse observeras också regelbundet i Tisaren och häckar sannolikt även där.

Värdekärnor och värdeetrakter

I Askersunds kommun söder om Tisaren och på västsidan om Hjertasjön finns värdefulla naturvårdsområden (och rekreationsområden), så som Tisarförkastningen, Hjärttorp, Snårsjöleden och naturreservatet Viken, Naturreservatet Laggårfall, Kopparbergs äng naturreservat, naturreservatet Hjertasjöns skärgård med naturstig Hjarta (på Hallsbergssidan), med flera naturvårdsområden.

På Hallsbergssidan, i Skogaholmstrakten och i hela Haddebo kronopark finns till exempelvis Hallsbergs kommuns största koncentration av värdefulla gammelskogar med höga naturvärden, och flera naturreservat, reservatsförslag och natura 2000-områden. Här finns också det värdefulla Glottrakärret. Så här skriver Länsstyrelsen om kärret:

”Översvämningsskärret är en av de värdefullaste livsmiljöerna för sjö- och våtmarksfåglar i sydöstra Örebro län.”.

Ett landskapsavsnitt direkt söder om Tisaren har pekats ut som ett område med viss täthet av värdekärnor av lövskog, och ett stort område kring Skogaholm har pekats ut som ett landskap med en koncentration av värden knutna till lövskog i Länsstyrelsens i Örebro läns rapport: Från skydd av skog till grön infrastruktur.

Landskapet Haddebo kronopark har i samma rapport pekats ut som ett landskap med en koncentration av talldominerade värdekärnor. Det finns också en lång rad reservatsförslag i detta område.

Artynd från Artportalen.se och kartunderlag från Naturvårdsverket, Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen och skogsmonitor.se visar vart i landskapet det dels finns skogar, våtmarksområden och sjöar med bekräftat höga naturvärden, observationer av störningskänsliga och naturvårdsintressanta arter, samt vart det finns potentiell äldre skog, som skulle kunna ha naturvärden.

Våra synpunkter: Askersunds och Hallsbergs kommuner har en lång rad naturmiljöer att stoltsera med och värna om, just i det område som ett vindkraftsbolag enligt utsago vill bygga i eller nära. Områden vars störningskänsliga arter och naturvärden skulle riskera att påverkas negativt av vindkraftsverk och ytterligare fragmentering (verk och tillhörande infrastruktur), och vars rekreations- och upplevelsevärden skulle påverkas negativt av såväl ljud-, som ljusföroreningar. Tysta områden med vackra skogssjöar och stor mängd äldre- och gammal skog med natur- och rekreationsvärden är unikt och bör värnas.

Vindkraft bör byggas ut där de gör som minst skada på djurliv, naturvärden och på kultur- eller landskapsvärden. Lämpliga platser ska ha en kombination av goda vindförutsättningar och låga natur- och kulturvärden, så som nära större redan bullriga motorvägar och i redan industrialiserade landskapstyper, nära städer och industrier där energin främst används.

Rekreationsvärden i områden:

Det finns förutom skyddade områden med stiganläggningar också två välbesökta stigområden inom området: Snårsjöleden och naturstig Hjärta i Hallsbergs kommun.

Hjärtasjöns skärgård naturreservat och natursstg Hjärta har årligen tusentals besökare och antalet besökare ökar varje år. Många besöker också Snårsjöleden och inte minst rekreationsområden runt Tisaren, som fornborgen och Skåle klint.

Besökarna vandrade antingen på stigarna, paddlar kajak och kanot eller åker båt, fiskar i sjöarna, besöker något av reservaten och naturskogarna eller besökte skogarna för att plockade bär och svamp etc.

Låt Tylöskog förbli vildmarksartat och satsa gärna resurser på att främja naturvård, naturturism och rekreation, samt innovativa naturbruk och kulturprojekt i området!

Tack för er tid!

12.

Varför ni bör ta bort området söder om Tisaren ur er vindbruksplan.

Det lever flertalet djur området vars naturliga liv och fortplantning kommer att påverkas negativt av en anläggning av en vindkraftspark. Det läggs också stora resurser på att bevara dessa djur och den biologiska mångfalden i området .

Exempelvis:

Varg

Vittryggad hackspett

Havsörn

Fiskljuse

Häger

Fladdermöss

Det bor fler människor än vad ni tror i området vilka har valt att bo i skogsbygden för att de behöver lugnet och skogens närhet. Flera av dem har investerat massor av tid och pengar för att bygga upp sina hem och företag.

Det bor barn i området som enligt studier kan utveckla epilepsi av det blinkande ljus som uppstår när solljuset bryts av snurrande vingar på vindkraftverk.

Området runt om Tisaren är ett rekreationsområde för många människor med en camping och naturreservatet Skåleklint. Hela tanken på att någon skulle välja att besöka en vindkraftspark med ljud, blinkande och istappar för rekreation är otänkbar. Därmed förlorar både Askersunds och Hallsbergskommuner ett av sina marknadsförings argument och en hel del intäkter i och med utebliven turism om de väljer att anlägga vindkraftverk i området söder om Tisaren.

När man hugger ner skog så sparar man träd för att rädda insekter och den biologiska mångfalden, hur kommer det att gå med den biologiska mångfalden om det ska köra hundratals betongbilar genom skogen för att bygga vindkraftverk.

Ska man satsa på Vindkraft så borde man rimligtvis bygga på redan anlagd mark såsom åkrar.

Vindkraft är inte framtidens effektivaste förnyelsebara energi med tanke vad det ger för avtryck på vår jord att bygga och driva samt att underhålla .

Varför ska vi offra vår närmiljö och vårt kulturarv för att verka bra inför EU och andra

När ni nu ska fatta beslut om en ny vindbruksplan så gäller det att titta framåt- vad kommer att fungera om 10-20-50 år och Inte att hänga på de trender som är nu.

Det här handlar om allas vår framtid!

Jag och min familj flyttade hit från Stockholm 2008 och lånade pengar för att bygga ett hus som blir värdelöst med en vindkraftspark som granne.

13.

Hej!

Jag skriver för att uttrycka min oro och invändning mot planerna på att bygga vindkraftverk i närheten av Tisaren. Jag har flera skäl till min ståndpunkt:

Påverkan på djurlivet och biologisk mångfald: Skogen kring Tisaren är ett viktigt område för många djurarter, inklusive flera skyddsvärda arter som varg, vitryggig hackspett, havsörn, fladdermus, fiskljuse och häger. Vindkraftverk riskerar att störa deras livsmiljö, vilket kan få långsiktiga negativa konsekvenser för den biologiska mångfalden i området

Närheten till naturreservatet Skåleklint: Området ligger nära naturreservatet Skåleklint, som är skyddat för sina unika naturvärden. Att uppföra vindkraftverk så nära ett naturreservat känns olämpligt och kan påverka både djur och människor som vistas där för rekreation och naturupplevelser.

Fastighetsvärden: Vindkraftverk nära bostadsområden tenderar att sänka fastighetsvärden, vilket kan påverka oss ekonomiskt. Eftersom att det är många fler som bor i området än vad ni värkar ha tänkt på.

14.

Jag tycker inte att det ska anläggas en vindkraftspark söder om Tisaren.

Det lever många djur i området vilkas liv kommer att påverkas, t ex varg, vitryggad hackspett, fladdermus, fiskljuse, och havsörn.

Friluftslivet kommer att påverkas negativt, med närliggande skåleklints naturreservat.

Ljud och ljus störningar, regnande istappar och sjunkande fastighetsvärden är andra faktorer som kommer påverka oss som bor här negativt. Det bor många människor i området som har investerat mycket pengar i sina bostäder och företag.

15.

Jag tycker inte att ni ska tillåta en vindkraftspark söder om Tisaren för att det bor mer människor än vad ni tror som kommer störa sig på vindkraftparken.

Vindkraftverk kan orsaka ljud och ljusstörningar vilket kan påverka livskvaliteten för dem som bor i närheten, vindkraftverk påverkar även djurlivet och deras naturliga beteenden i området finns följande djur som lever på gränsen till utrotning, varg, fladdermus, vitryggad hackspett, havsörn, fiskljuse och häger. Vindkraftverken har stor påverkan på landskapet. Skåleklint är ett naturreservat som ligger i närheten av den vindkraftpark ni vill tillåta att bygga, vindkraftverk kan förändra det naturliga landskapet och påverka upplevelsen av området, många människor värdesätter den natursköna miljön och vill inte se stora konstruktioner som vindkraftverk som kan förstöra vistelsen på platsen. Med en vindkraftpark är det högst troligt att värdet på fastigheter i närområdet sjunker, och som det ser ut just nu i Sverige med höga räntor och låga fastighetsvärden kan ett bygge av en vindkraftpark leda till försämrade ekonomi och som sedan leder till att människor får flytta från hus och hem.

Med tanke på de estetiska, sociala och ekonomiska konsekvenserna anser jag att en vindkraftpark inte bör byggas i närheten. Det är viktigt att man väljer platser som orsakar minimal påverkan på människor, djurliv och landskap för att uppnå en hållbar energilösning. Av dessa skäl bör en vindkraftpark inte byggas söder om Tisaren.

Tack för att ni tar er tid att läsa mina tankar kring detta. Jag hoppas att ni tar detta i beaktande i era fortsatta beslut!

16.

Som innehavare av en bostad i området Tylöskogen eller närmare bestämt söder om Nyckelhult så är det med sorg och bestörtning som man återigen hör rykten om att det planeras för en stor vindkraftspark i närområdet. Vi som redan har kämpat oss igenom en sådan uppsplitande process ska återigen behöva oroa oss och känna sorg och ilska över vad ett sådant storskaligt och industriliknande ingrepp i en så lugn och fin och naturlig miljö som norra Tylöskogen utgör.

Fastigheten som mina föräldrar äger, kommer enligt kartan över utpekade "lämpliga områden för vindkraft" bli omringat i tre väderstreck av dessa hiskeliga åbäken. Ljud-ljus och visuella föroreningar blir en realitet, och lugn och ro och en naturkänsla, som man så högt värderar blir med ens uttraderade som med ett trollslag. Samt alla nya och stora och breda vägar och elkabelgator som måste fram, samt stora ytor för kranar och arbetsfordon. Mycket mark tas i anspråk. Det är helt makalöst och taktlöst av kommunen att ens överväga en sådan ide'.

Värdet på fastigheten sjunker som en sten, men sorgen över ingreppet i naturen är större.

För att informera om mer konkreta uppgifter (Vilket påpekades också förra gången det här var aktuellt), så finns stora kulturhistoriska värden som jag tycker Askersunds kommun borde

vara mer intresserade av än vad den har hitintills visat. Nämligen järnbruken i Lerbäcks Bergslag. Dessa värden borde också lyftas fram och gå att kombinera med turistsatsningar i en mycket större skala än vad som görs idag.

I ett av de större utpekade områdena i vindbruksplanen (Öster om Nyckelhult, Norr om Hissjön), så finns det en välbevarad väg som löper från Kroksjö Gruva till Släte Masugn, en sträcka av 4, 6 kilometer i nord-sydlig riktning och har anor ända bak till 1600 talet då bergshanteringens började bli betydelsefullt för Sverige. Vägen startar som sagt vid Kroksjö gruva där det finns en lämning efter en fornlämningsklassad Stånggång (Vattendriven pumpanordning som höll gruvschaktet fritt från vatten). Kroksjö Gruva är gammal och dokumentation säger att Östra Ås äldsta masugn lär ha kompletterat sitt malmbehov från Kroksjö Gruva och den masugnen lades ner 1686. Gruvdriften fick ett abrupt slut julaftonsnatten vid sekelskiftet 1799 - 1800 då stånggångsvakten lär ha somnat och när han vaknade var det för sent så gruvan var redan vattenfylld. Rester efter stånggången samt hjulgropen för vattenhjulet som drev stånggången finns synliga än idag och är som sagt fornlämningsklassade. Längs vägen finns ett stort antal torplämningar med vid hörande husgrunder efter torp, smedjor, uthus, stensatta källor, stengärdesgårdar, odlingsrösen m.m. Allt är i det närmaste oskadat än idag vilket torde vara unikt efter så många hundra år. I andra ändan av denna väg ligger Släte Masugn som var en masugn som drevs av egna ägandes bönder/bergsmän. Släte masugn var en mindre masugn men som blåstes ungefär vart annat år, dock så blåstes den troligtvis sista gången 1792 och verksamheten flyttades till Svaldre- Åh- och Emme masugnar. Alltså har vi en kulturhistoria på dryga 230 år. Mellan Kroksjö gruva i norr och Släte Masugn i söder så finns följande torplämningar att finna, Kroksjö Gruvstuga, Kvarnstugan, Karlslund, Sjölunda 1 och Sjölunda 2, Österängen (med sin välbevarade smedja) Älgavad, Stora Lirsjöfallet, Lilla Lirsjöfallet, Löcknabråten, Johannislund, Länsmansbrickan, Klockarfallet, Kilsberg, Kalhäggen, Masugnsstugan Släte. På denna välbevarade väg har med största sannolikhet transporterats malm från Kroksjö gruva till masugnen i Släte. Följer man vägen har man ett naturligt svagt medlut från höjderna vid Karlslund ända ner till Släte Masugn och det vill jag påstå är ingen slump då transporterna av järnmalm var tunga och utfördes med häst eller oxar som skulle orka hela de 4,6 kilometrarna och kanske två gånger på en dag. Nära vägen finner man som sagt flera smedjor, uthus, stensatta källor och husgrunder. Flera av dessa torp löd under bl.a. gårdarna Södra och Norra Nyckelhult, som också var delägare i både gruvor och i Släte Masugn.

Parallellt med den gamla vägen kan man i vattensystemet följa brukandet av vattnet för att kunna driva både stånggången och masugnen, samt en vattendriven mjölkvarn. Från Kroksjön ner till dammarna vid Släte kan man än idag finna minst fyra stensatta dammvallar som börjar vid Kroksjöns utlopp och slutar vid Släte. Hela Kvarnstugubäcken har varit reglerad av mindre fördämningar för att kunna nyttjas vid blåsningen av Släte Masugn. Ett helt intakt kulturarv från 1600 talet finns fullt synligt för alla och envar om intresset finns!

Att i detta område uppföra 230 meter höga vindkraftverk känns helt världsfrånvänt och torde betraktas som ett helgerån. Nej, Askersund kommun borde intressera sig för de mjuka värdena och få upp ögonen för sin östra del av kommunen som har ett så viktigt och rikt och i det närmaste unikt orört och spännande kulturarv att ta tillvara, **OM intresset finns OCH innan det är försent!**

17.

Hej!

Jag skriver för att uttrycka mina synpunkter om planen för vindkraftsområden i den nya översiktsplanen.

Det gäller området söder om Tisaren / Nyckelhult.

När man läser översiktsplanen framgår det tydligt att detta är områden som även är viktiga ur naturvårdssynpunkt. Både Hjärttorp och Norra Nyckelhult är Natura-2000 områden och Tisarförkastningen är naturvårdsområde. Dessa ska enligt miljöbalken bevaras och skyddas. Det står i översiktsplanen: *"Områdets värden kan påverkas negativt av: Minskad eller upphörd jordbruks-/betesdrift skogsplantering på jordbruksmark, energiskogsodling, spridning av gifter eller gödselmedel, bebyggelse, nydikningar, täkt, luftledning, vägdragningar."*

Bebyggelse, luftledning och vägdragningar måste ingå i vindkraftsanläggning. Vindkraft i dessa områden skulle även troligtvis leda till minskad eller upphörd jordbruks- och betesdrift. Området bör således helt tas bort som intressant för vindkraft, annars talar kommunen emot sig själv och sina åtaganden för att bevara viktiga naturområden.

Detta är verkligen områden med ett rikt djur och naturliv. Det är många arter som lever i symbios med varandra och som troligtvis inte skulle bli kvar i längden efter etablering av vindkraft.

Exempelvis älg, kronhjort, dovhjort, varg, lodjur. Även viktiga flygande arter finns i området som havsörn, kungsörn, ormvråk, vittryggad hackspett, fiskljuse, häger, fladdermöss.

Det må vara ett glesbebyggt område men det är inte obebott, en hel del unga människor har valt att flytta till dessa områden, byggt hus och startat företag. Företag som satsar på människor, djur och turism som inte skulle gynnas av vindkraft. Några exempel är *Stall Släte, Gläntan i Skogen, Vita Krala, Krogen som inte finns*. Det finns många, både från Askersunds kommun och närliggande kommuner, som till vardags vistas i dessa områden och vandrar, cyklar, rider, jagar och fiskar. Människors välmående och möjlighet att bo kvar och verka i området bör vägas in i dessa beslut. Området består till stor del av skog, det skulle alltså krävas anläggning av stora vägar med mycket avverkning som följd för själva uppförandet av vindkraften och även det är något som förstör naturen och naturupplevelsen. Sedan kommer såklart själva vindkraftverken, som idag är enorma, med högt ljud och blinkande ljus. Med tanke på den senaste tidens nyhetsflöde hur vindkraftverken faktiskt fungerar, både i Sverige och utomlands, bör man nog tänka efter om det verkligen är värt att förstöra så pass mycket för att ha vindkraft, eller om det finns andra mer passande platser eller helt enkelt mer effektiva energikällor.

18.

Till berörda myndigheter och beslutsfattare, Askersund och Hallsbergs Kommun

Jag skriver till er med anledning av planerna på att eventuellt etablera en vindkraftspark i vårt område Nyckelhult söder om Tisaren. Som boende och del av detta lokalsamhälle vill jag framföra min starka oro över de långtgående konsekvenserna som detta projekt kan få för både miljön och människorna här. Vi som valt att leva här har satsat våra liv, vår tid och våra resurser på att bo i en unik, orörd naturmiljö. Ett beslut att bygga en vindkraftspark i området skulle hota allt detta och förändra platsen för alltid.

I det här brevet har jag sammanställt flera argument som belyser varför detta projekt inte bör genomföras på denna plats. Jag ber er att noggrant ta hänsyn till dessa innan några beslut fattas.

1. Bevarande av natur och biologisk mångfald

Området som planeras för vindkraft är en unik och orörd naturmiljö. Det finns ett rikt djurliv, inklusive skyddade arter som fladdermöss, varg, vitryggad hackspett, fiskgjuse, häger, tranor och havsörn. Forskning visar att vindkraftverk kan påverka fågelpopulationer negativt, särskilt rovfåglar som havsörn, då de riskerar att kollidera med rotorbladen. Fladdermöss är också extra sårbara eftersom de drabbas av tryckförändringar nära vindkraftverk, vilket kan vara dödligt. Ett intrång av denna magnitud kan få irreversibla konsekvenser för den biologiska mångfalden i området.

2. Social påverkan på lokalsamhället

Området är visserligen glest befolkat, men de som bor här har aktivt valt platsen för dess lugn och naturnära livsstil. Många har satsat betydande resurser och ansträngningar på att bygga sina hem, ofta med en långsiktig vision om att leva här permanent. Att anlägga en vindkraftspark hotar att förstöra livskvaliteten och tryggheten för dessa familjer. Därtill kan byggandet och driften av vindkraftverk leda till minskade fastighetsvärden, vilket påverkar invånarnas ekonomiska trygghet.

3. Störningar för jordbruk och djurhållning

Flera familjer i området bedriver jordbruk och djurhållning, och vindkraftparker kan påverka dessa verksamheter negativt. Buller och vibrationer från turbinerna kan störa både tamdjur och vilda djur, vilket i sin tur påverkar produktiviteten och djurens välbefinnande. Dessutom kan markarbeten för vägar och fundament påverka åkermarkens kvalitet och skapa problem för lantbruket.

4. Landskapsförstörelse och påverkan på friluftsliv

Vindkraftverkens höjd och synlighet förändrar landskapsbilden drastiskt och påverkar den visuella upplevelsen av naturen. Detta kan minska områdets attraktionskraft för friluftsliv och naturturism, vilket kan påverka lokala småföretag som eventuellt lever på turism eller rekreationsrelaterade tjänster. Men framförallt oss som valt att leva här och satsa våra resurser på det. Vi hoppas också på nästa generation som älskar denna plats och vill etablera sig här.

5. Alternativa placeringar och lösningar

I stället för att bygga vindkraft i områden med högt ekologiskt och socialt värde bör utvecklare överväga platser där påverkan på människor och miljö är mindre påtaglig. Det finns också alternativ som att placera turbiner offshore eller på industriområden, där de inte förstör unika naturvärden eller stör lokalsamhällen.

6. Buller och hälsopåverkan

Vindkraftverk producerar lågfrekvent buller och skuggor från rotorbladen, vilket kan påverka människors hälsa negativt. Permanentboende riskerar att utsättas för sömnproblem, stress och andra hälsobesvär som är kopplade till närheten till stora vindkraftverk.

7. Risk för vattenföroreningar

Byggandet av en vindkraftspark kräver omfattande markarbeten för att bygga fundament och anlägga vägar. Detta kan störa grundvattennivåerna och leda till föroreningar, vilket är särskilt problematiskt om området är beroende av egna brunnar för dricksvatten. Avrinning från byggarbetsplatser kan också påverka närliggande vattendrag och ekosystem.

8. Begränsad klimatnytta jämfört med kostnaden

Även om vindkraft anses vara en förnybar energikälla, finns det forskning som ifrågasätter dess klimatnytta i förhållande till de ekologiska och sociala kostnaderna. Produktion, transport och installation av vindkraftverk kräver stora resurser och leder till koldioxidutsläpp. Det kan vara bättre att investera i mindre konfliktfyllda och mer hållbara energilösningar som solkraft eller energieffektivisering.

9. Risk för ökad klyfta mellan stad och land

Vindkraftsprojekt i glesbefolkade områden riskerar att öka den sociala spänningen mellan stad och land. Ofta är det externa aktörer som driver projekten, medan de negativa effekterna främst drabbar lokalsamhället. Det upplevs som orättvist att lokala invånare ska offra sin livskvalitet för att möta stadens energibehov. Bättre då att sätta parkerna där redan miljön är påverkad ex längs med motorvägar, industriområden mm.

10. Osäkerhet kring ekonomiska ersättningar

Erfarenheter från andra vindkraftsprojekt visar att löften om ekonomisk ersättning eller fördelar för lokalsamhället inte alltid infrias. Det finns en risk att de långsiktiga kostnaderna, både ekonomiska och sociala, överstiger de kortsiktiga vinsterna.

11. Kultur- och historievärden hotas

Området har kulturella eller historiska värden som riskerar att försvinna med etableringen av en vindkraftspark. Skåle Klint och Gamla gårdar med koppling till områdets historia riskerar att förlora sin karaktär och betydelse.

12. Transportproblem och skador på vägar

Byggandet av en vindkraftspark innebär tunga transporter av material och komponenter, vilket kan orsaka slitage och skador på vägar i området som redan nu består av grusvägar som lätt skadas av tungtrafik. Smala landsvägar och broar är ofta inte dimensionerade för att hantera den typen av trafik, vilket kan skapa både praktiska problem och öka risken för olyckor.

13. Långsiktiga underhållsproblem

Vindkraftverk har en begränsad livslängd (ca 20–25 år) och kräver kontinuerligt underhåll. Om operatören går i konkurs eller drar sig ur området kan lokalsamhället stå inför kostsamma problem med att avveckla och återställa marken.

14. Risk för negativa turismeffekter

Vindkraftverk kan avskräcka besökare som söker natursköna och orörda miljöer. Detta kan påverka de lokala företag som är beroende av turism och rekreation, såsom restaurang, caféer och småskaliga upplevelseföretag.

15. Långsiktig påverkan på barn och ungdomars framtid

Familjer som satsat på att bo här långsiktigt riskerar att få sina drömmar krossade om miljön förändras drastiskt. Barn och ungdomar som växer upp i området påverkas både psykiskt och socialt av förändringen, särskilt om föräldrar tvingas sälja sina gårdar eller fastigheter till förlust. Vi har ett stort antal familjer som satsat allt och flyttat hit och bildat familj samt påväg att bilda familj.

Sammanfattning:

Vårt område är unikt, inte bara för dess ekologiska värden utan även som en plats där människor har byggt sina liv och lever av naturen. En vindkraftspark skulle innebära ett stort

ingrepp med potentiellt katastrofala konsekvenser för både människor och djurliv. Vi föreslår därför att alternativa platser utreds noggrant innan ett sådant beslut tas.

Avslutning:

Jag hoppas att ni med detta brev förstår de allvarliga och mångfacetterade risker som en vindkraftsetablering innebär för vårt område. Det är av yttersta vikt att både de ekologiska och sociala konsekvenserna av projektet vägs in i beslutsprocessen. Jag har ovan bifogat en lista med argument för att tydligare visa varför detta inte är rätt plats för en vindkraftspark. Vår familj har levt här i 18 år halvvårsvis och våra barn planerar att i framtiden fortsätta så och älskar denna plats mer än någon annan. Vi har valt platsen för att den är just vad den är orörd!

19.

Till berörda myndigheter och beslutsfattare, Askersund och Hallsbergs Kommun

Jag skriver till er för att uttrycka min oro och invändningar mot de planer som finns på att etablera en vindkraftspark i Nyckelhult, söder om Tisaren. Som boende och medlem i detta lokalsamhälle har jag och många andra investerat våra liv, tid och resurser för att bygga våra hem och leva i en unik och orörd naturmiljö. Ett beslut om att etablera en vindkraftspark i vårt område skulle inte bara förändra denna plats för alltid, utan även skapa negativa konsekvenser för både vår livsmiljö och den omgivande naturen. Därför vill jag framföra flera viktiga argument som belyser varför detta projekt inte bör genomföras just här.

Bevarande av Natur och Biologisk Mångfald

Nyckelhult är ett av de få områden i vårt land som fortfarande är orört och bevarar en rik biologisk mångfald. Här finns både sällsynta och skyddade arter, såsom fladdermöss, varg, vittryggad hackspett, havsörn, fiskgjuse och tranor. Forskning har visat att vindkraftverk kan ha allvarliga effekter på fågellivet, särskilt på rovfåglar som havsörnen, som riskerar att kollidera med rotorbladen. Fladdermöss, som är känsliga för tryckförändringar nära vindkraftverk, löper också en stor risk att dö. En vindkraftspark här riskerar att förstöra en ovärderlig del av vårt gemensamma naturarv och få irreversibla konsekvenser för områdets biologiska mångfald.

Sociala Konsekvenser för Lokalsamhället

De som bor i Nyckelhult och i närliggande områden har valt att bo här just för den lugna och naturnära livsstilen. Många har investerat i sina hem och byggt upp sina liv på platsen, och ett vindkraftsprojekt skulle allvarligt påverka deras livskvalitet och trygghet. Förutom den fysiska påverkan på landskapet skulle vindkraftverken förmodligen leda till sänkta fastighetsvärden, vilket direkt skulle påverka våra ekonomiska förutsättningar. Ett sådant ingrepp hotar de förutsättningar vi har för ett gott liv i denna unika miljö.

Störningar för Jordbruk och Djurhållning

Många familjer i vårt område bedriver jordbruk och djurhållning, och vindkraftverk kan skapa allvarliga störningar för dessa verksamheter. Ljudet från turbinerna, samt vibrationerna, kan störa både tama och vilda djur och påverka deras beteende och hälsa. Detta skulle kunna ha en negativ inverkan på både djurhållningens produktivitet och djurens välbefinnande. Därtill

kommer byggnationens effekter på marken och åkermarkens kvalitet, vilket kan skapa långsiktiga problem för lantbruket och leda till minskad produktivitet.

Påverkan på Landskapet och Friluftsliv

Vindkraftverken, med sina enorma höjder och synlighet, skulle drastiskt förändra landskapets visuella karaktär och påverka områdets attraktionskraft för friluftsliv och naturturism. Detta skulle kunna påverka småföretag i närområdet som är beroende av turism, såsom vandringsguider, caféer och lokala bed & breakfasts. För oss som valt att bo här och för de som söker sig hit för att njuta av naturen innebär vindkraftsparken ett allvarligt hot mot områdets värde som turistmål. Vi vill också kunna erbjuda våra barn en framtid där de kan växa upp och leva i samma orörda miljö som vi har haft förmånen att uppleva.

Alternativa Placeringar

Det finns gott om alternativa platser för vindkraftparker som inte innebär samma grad av ekologiska och sociala påfrestningar som Nyckelhult. Andra områden, såsom offshore-lokaler eller redan industriellt påverkade områden, skulle kunna vara mer lämpliga. Dessa alternativ skulle inte ha samma allvarliga konsekvenser för den biologiska mångfalden och lokalsamhället, och skulle kunna bidra till förnybar energi utan att orsaka irreparabla skador på naturen eller livet i dessa områden.

Buller och Hälsopåverkan

Det lågfrekventa buller och de skuggor som skapas av rotorbladen från vindkraftverken kan ha allvarliga hälsopåverkningar på de som bor nära. För de som har sina hem i närheten kan det leda till sömnproblem, stress och andra fysiska och psykiska hälsobesvär. Det är viktigt att överväga de långsiktiga hälsokonsekvenserna av ett sådant projekt och de negativa effekterna på livskvaliteten för oss som redan bor här.

Risk för Vattenföroreningar

Byggandet av en vindkraftspark innebär omfattande markarbeten för vägar och fundament, vilket riskerar att störa grundvattennivåerna och förorena vattentäkter, särskilt i områden som är beroende av egna brunnar. Detta skulle kunna påverka inte bara vår livskvalitet utan även miljön och ekosystemen i närliggande vattendrag, vilket är en ytterligare allvarlig risk.

Kostnad kontra Klimatnytta

Även om vindkraft anses vara en förnybar energikälla, finns det forskning som ifrågasätter dess klimatnytta i relation till de ekologiska och sociala kostnaderna. Byggandet och transporten av vindkraftverk kräver stora resurser och leder till koldioxidutsläpp under tillverknings- och installationsfasen. I jämförelse kan investeringar i andra mer hållbara och mindre konfliktfyllda energilösningar, som solkraft eller energieffektivisering, vara mer fördelaktiga för både miljön och samhället.

Risk för Ökad Social Klyfta mellan Stad och Land

Vindkraftprojekt i glesbygd riskerar att skapa en större klyfta mellan stad och land. Ofta är det externa aktörer som driver projekten, medan de negativa effekterna, såsom buller och landskapsförstöring, främst drabbar de lokala invånarna. Detta skapar en känsla av orättvisa och gör att många i landsbygden känner sig som offer för städernas energibehov.

Transportproblem och Skador på Vägar

För att bygga vindkraftverken krävs tunga transporter av material och komponenter, vilket riskerar att skada redan hårt belastade grusvägar och små broar som inte är dimensionerade för denna typ av trafik. Detta skulle kunna orsaka både praktiska problem för oss som bor här och öka risken för trafikolyckor, vilket ytterligare skapar osäkerhet för oss i området.

Långsiktiga Underhållsproblem och Ekonomiska Osäkerheter

Vindkraftverk har en begränsad livslängd på 20–25 år och kräver kontinuerligt underhåll. Om operatören går i konkurs eller drar sig ur området, kan det innebära stora ekonomiska kostnader för att avveckla och återställa marken. Det finns också en osäkerhet kring de ekonomiska fördelarna som ibland lovas till lokalsamhällen men sällan infrias på lång sikt.

Kultur- och Historievärden

Området har ett flertal kulturella och historiska värden, bland annat Skåle Klint och gamla gårdar som har betydelse för vår historia. Etableringen av en vindkraftspark riskerar att förlora dessa värden och förändra områdets karaktär för alltid.

Sammanfattning och Avslutning

Sammanfattningsvis är vårt område unikt, inte bara för sina ekologiska värden utan också som en plats där människor har byggt sina liv och lever nära naturen. Vi ber därför att alternativa placeringar för vindkraftsparken utreds noggrant innan något beslut fattas. Vi vill skydda det arv vi har byggt här för framtida generationer. Ett vindkraftsprojekt skulle innebära allvarliga konsekvenser för både människor och djurliv, och vi hoppas att ni tar vår oro på allvar.

Vi ser fram emot en dialog om hur vi kan bevara vårt område och dess värden för framtiden. Vi önskar en konstruktiv diskussion om alternativa lösningar som bättre tar hänsyn till både miljö och samhälle.

20.

Hej

har till min förskräckelse hört att en ny vindkraftspark ska beslutas om. Jag var även med förra gången det var aktuellt. Jag bor i Nyckelhult, min släkt har bott häromkring i minst åtta generationer och det vill vi fortsätta med. Nyckelhult är en liten by som nu hamnar mellan Vätternvattentunneln och vindkraftsparken. Måste vi sälja våra gårdar eftersom konsekvenserna kommer att bli ohållbara eller köps vi ut? Nyckelhult är ju redan ett problemområde för Vätternvatten enligt samrådsmötet. Byn blir ju utsatt av två stora projekt kan ju inte vara ok. Jag är mycket orolig över vad som ska ske!!!!

21.

Vi behöver vindkraft men vindkraftverken bör placeras till havs, i industriområden eller (möjligen) i vildmarksområden där inga människor bor. Nyckelhultsområdet med sin fina natur med sjöar av olika storlek, ett nät av små skogsvägar och en artrik djur- och växtvärld skulle helt förstöras om vindsnurror placerades enligt tidigare planer. För att få vindkraftverken på

plats måste många småvägar byggas ut och förstärkas och stora betongfundament gjutas. Vindsnurrornas ljud, skuggeffekter och nattetid, blinkljus nattetid skulle avsevärt störa både människor och djur som bor eller vistas i området. Fiskgjuse och storlom häckar i Hissjön, storlom även i några mindre sjöar, tranor vid o Kvarnstugesjön.

I början av oktober varje år drar flock efter flock av tranor över Nyckelhultsområdet på väg söderut efter rastningen vid Kvismaren.

För 9-10 år sedan hade ett spanskt vindkraftföretag planer på att sätta upp 18 vindsnurror i Nyckelhultsområdet. Minst 90% av de boende inom området var då emot vindkraftsetableringen som helt skulle förstöra området. Efter våra samlade protestaktioner under lång tid lades planerna slutligen ned.

Nyckelhultsområdet bör helt undantagas från vindkraftsetablering i Askersunds kommuns framtida planering.

22.

Jag tycker att det är helt fel att bygga vindkraftverk och riva ner skog nära Tisaren, och jag vill verkligen att det ska stoppas. Jag har länge drömt om att få bo här, och att ha en plats där jag kan känna mig nära naturen och kunna njuta av den vackra, stilla miljön. Skogen är som en del av mig, och att då förlora den för att sätta upp vindkraftverk känns inte bara orättvist, utan också sorgligt. Skogen ger oss inte bara syre och skydd för klimatet, den är också en plats för lugn och reflektion – något vi verkligen behöver mer av i dagens stressiga värld.

Att bygga vindkraftverk skulle förändra allt här. Det skulle inte bara förstöras för oss som vill ha lugnet och den fina naturen, utan också för alla djur som lever här. Skogen är hem för så många arter – från fåglar till smådjur – och genom att riva ner den riskerar vi att förlora den biologiska mångfalden. Jag tycker att vi borde vara mer försiktiga med hur vi använder naturen istället för att bara se den som något vi kan ta för givet och använda när vi behöver energi.

Och vindkraftverk, de är inte bara fysiskt stora och fula, de ger också ifrån sig ljud och vibrationer som kan påverka både människor och djur negativt. Jag vet att vissa säger att vindkraft är en grön lösning, men jag tycker att vi måste tänka på helheten. Vindkraften är inte alltid så effektiv, och det är långt ifrån säkert att det löser alla våra problem. Om vi istället fokuserade på att skydda våra skogar och hitta mer långsiktiga lösningar kanske vi skulle kunna bevara både naturen och vårt välmående.

För mig handlar det om mer än bara estetiken. Jag vill att vi ska kunna bo nära naturen och kunna vara i en miljö där vi kan koppla av och få energi på ett mer hållbart sätt, inte genom att bygga vindkraftverk på bekostnad av det vi har kvar av vår vackra natur. Jag vill kunna bo här och känna att jag gör rätt val för både mig själv och för framtiden – och jag tror att vi kan hitta andra sätt att producera energi utan att behöva riva ner skogar och förstöra landskapet omkring oss.

23.

Hej. Jag bor vid Närkesberg och har fått information om att det eventuellt kan komma att projekteras för nybyggnation av vindkraft i området och vill härmed lämna in mina synpunkter på detta.

Som det ser ut på den informationen jag tagit del av så skulle det kunna bli ett område med vindkraftsverk några hundra meter öster om vår tomtgräns, vilket inte är något jag önskar.

Jag förstår att utbyggnationen av vindkraft i vårt samhälle är nödvändig för framtida elförsörjning och elektrifiering. Däremot har jag svårt att förstå varför den ska byggas i mer eller mindre orörd mark.

Jag och min sambo valde 2008 att flytta ifrån stan för att komma till lugnet ute på landet och jag tror att vår fastighet skulle bli väldigt svårsåld med en vindkraftspark, eller ens ett par verk som granne. I och med att vi bor här ute gör vi redan stora avkall på en del bekvämligheter som service, infrastruktur osv, men det har det varit värt i och med lugnet vi fått. Jag vet av erfarenhet att vindkraftverk väsnas en del, men det är inte ljudet i sig som är det värsta. Det värsta är avsaknaden av total tystnad som snart inte finns någonstans.

Jag hoppas det framgår med all tydlighet att jag motsätter mig planerna på dessa vindkraftverk och tycker istället att ni borde titta på redan bullriga miljöer i kommunen, exempelvis efter riksväg 50. Utöver det tycker jag det vore rimligare om privata markägare får möjlighet att upplåta sin mark och inte de stora skogsbolagen.

24.

Hej! Det har kommit till min kännedom att det planeras för storskalig vindkraft söder om sjön Tisaren.

Som närboende har detta förödande konsekvenser för framtiden.

Jag är väldigt starkt emot vindkraft, i området där människor lever och bor.

23. Tematiskt grupperade samrådsinspel gällande utpekade området SfBu1

1.

Till Askersunds kommun

Jag vill också uttrycka mitt stöd för planförslaget Stora Forsa SfBu1 och särskilt belysa dess potential att stärka lokalsamhället på ett betydelsefullt sätt.

Förslaget, med sin kombination av möjligheter för både permanentboende och fritidshus, skapar en dynamik som främjar långsiktig tillväxt och gemenskap. Genom att erbjuda fristående enbostadshus för permanentboende tilltalar kommunen en bred målgrupp – från unga familjer som söker en trygg miljö att växa i, till äldre invånare som uppskattar närheten till naturen och lugnet. Samtidigt lockar möjligheten att etablera fritidshus en annan kategori av invånare som kan bidra till en aktiv och varierad befolkning, särskilt under sommarhalvåret.

Det föreslagna läget för SfBu1 är strategiskt och välgenomtänkt. Genom att placera bebyggelse i närheten av befintliga bostäder i området skapa en naturlig integration som underlättar för nya invånare att känna sig delaktiga i den redan etablerade gemenskapen. Detta är en viktig aspekt för att skapa ett levande lokalsamhälle, där nya och gamla invånare kan mötas och bidra till områdets utveckling.

Ytterligare en fördel är att planen uppmuntrar variation i bostadstyper, vilket kan bidra till att locka människor från olika bakgrunder och livssituationer. Detta bidrar inte bara till en mer inkluderande och mångsidig befolkning utan skapar också ekonomiska fördelar för kommunen genom en bredare skattebas.

Dessutom innebär en utökning av bostadsalternativen i Stora Forsa att fler människor kommer att kunna ta del av och uppskatta den fantastiska natur som omger området. Den ökade närvaron av permanentboende och fritidsboende kan även bidra till en starkare lokal ekonomi genom ökad efterfrågan på tjänster och produkter, vilket gynnar lokala företag och entreprenörer.

Sammantaget representerar detta förslag en välbalanserad strategi för att stärka och utveckla lokalsamhället på ett hållbart och inkluderande sätt. Jag ser fram emot att se hur denna plan kan bidra till att lyfta Askersunds kommun ytterligare som en attraktiv plats att leva och bo i.

2.

Hej,

Jag vill uttrycka mitt helhjärtade stöd för planerna vid Stora Forsa SfBu1. Jag ser förslaget som ett föredöme för hur en kommun kan ta tillvara på naturens och områdets unika resurser samtidigt som den tillgodoser behovet av nya bostäder.

Det småskaliga tillvägagångssättet är särskilt lovvärt. Genom att planera med omsorg och i harmoni med den befintliga bebyggelsen, samt säkerställa att detaljplaneringen prioriterar områdets höga naturvärden, visar kommunen en stark vilja att skapa en hållbar och estetiskt tilltalande utveckling.

Som boende i kommunen ser jag fram emot att se detta område bli en plats för gemenskap, rekreation och naturliv. Stora Forsa har potential att bli en magnet för både familjer och individer som söker naturnära och hållbara livsmiljöer, och jag är övertygad om att projektet kommer att vara till stor nytta för hela kommunen.

Tack för ert gedigna arbete med detta.

3.

Hej,

Jag vill framhäva min entusiasm för planerna vid Stora Forsa SfBu1. Jag ser detta projekt som ett visionärt exempel på hur Askersund kan kombinera hållbar tillväxt med respekt för naturen och lokalsamhället unika karaktär.

Området läge med utsikt över Forsaviken, och möjligheterna att skapa bostäder som både kompletterar den befintliga bebyggelsen och tillför variation i boendetyper, är särskilt imponerande. Den småskaliga utvecklingen säkerställer att områdets charm bevaras, samtidigt som det skapas utrymme för nya invånare och nya möjligheter för rekreation.

Jag vill också lyfta fram att den föreslagna detaljplaneringen öppnar för långsiktiga lösningar, som inte bara gynnar dagens boende utan även kommande generationer. Närheten till Åmmebergs Golfbana och kopplingen till Forsaviken gör området till en pärla som kan förstärka Askersunds attraktivitet både nationellt och internationellt.

Jag ser fram emot att följa detta projekt och hoppas att kommunen fortsätter arbeta för att förverkliga denna vision på ett ansvarsfullt och framgångsrikt sätt.

Med vänliga hälsningar.

4.

Hej,

Jag skriver för att framföra min uppskattning för de genomtänkta planerna vid Stora Forsa SfBu1. Förslaget visar på en djup förståelse för både bebyggelse och bevarande, något som är oerhört viktigt för att skapa en hållbar framtid i vår kommun.

Det som särskilt fängade min uppmärksamhet är hur projektet tar hänsyn till områdets biologiska mångfald och kuperade marker. Att skydda dessa unika naturvärden samtidigt som man möjliggör nya bostäder är en balansakt som ni hanterar med stor skicklighet. Dessutom är platsens utsikt över Forsaviken och närheten till Åmmebergs Golfbana tydliga konkurrensfördelar som jag ser som avgörande för områdets attraktionskraft.

Jag hoppas att detta projekt blir verklighet och kan bidra till att göra vår kommun ännu mer inbjudande för boende och besökare. Det är precis sådana initiativ som gör Askersund till en fantastisk plats att leva och verka i.

Tack för ert arbete med detta viktiga projekt!

5.

Hej,

Jag vill lyfta fram hur planförslaget för Stora Forsa SfBu1 kan främja rekreation och bidra till områdets utvecklings som en attraktiv plats för både permanent- och fritidsboende.

Stora Forsa har en unik närhet till Forsaviken, vilket öppnar upp fantastiska möjligheter för friluftsliv och rekreation. Boende i området kommer enkelt kunna njuta av aktiviteter som bad, fiske, paddling och promenader längs sjön, vilket gör det till en naturlig mötesplats för rekreation och avkoppling. Genom att tillåta en variation av bostadstyper, inklusive både permanentboende och fritidshus, skapas dessutom en dynamisk miljö som lockar såväl året-runt-boende som säsonsboende, vilket i sin tur stärker områdets livfullhet och gemenskap.

Den föreslagna utvecklingen kan också dra nytta av sin närhet till etablerade rekreationsområden som Åmmebergs Golfbana och Tivedens nationalpark. Åmmebergs Golfbana har länge varit en central punkt för besökare och invånare som söker en aktiv och social livsstil. Genom att komplettera detta med boenden i Stora Forsa skapas synergier som stärker kommunens position som en destination för både boende och rekreation. Vidare, med inspiration från Tivedens framgång som en plats för naturupplevelser, kan Stora Forsa utvecklas med fokus på hållbar turism och friluftsliv, vilket ytterligare förstärker områdets attraktionskraft.

Med tanke på att Askersunds kommun redan har ett starkt rykte som ett område med vacker natur och stora möjligheter för rekreation, skulle utvecklingen av Stora Forsa SfBu1 bidra till att förankra detta ytterligare. Samtidigt skapar planen en möjlighet att knyta samman regionens styrkor och ge invånare och besökare fler anledningar att stanna och njuta av vad området har att erbjuda.

Jag hoppas att ni ser potentialen i att utveckla Stora Forsa med fokus på rekreation och samspel mellan boende och natur.

6.

Jag står bakom planförslaget som gäller Stora Forsa SfBu1, särskilt för dess tydliga och genomtänkta fokus på hållbar utveckling i kombination med bebyggelseutveckling. Detta förslag representerar en balans mellan framtida behov och vår skyldighet att skydda den känsliga naturmiljön i området.

Att bygga vidare på den befintliga strukturen i Stora Forsa är en strategi som både minimerar markexploatering och säkerställer att nya bostäder kan integreras smidigt i den nuvarande miljön. Genom att placera den nya bebyggelsen på östra sidan av Forsanäset, med utsikt över Forsaviken, undviker man en negativ påverkan på strandlinjen vid Storvättern och säkerställer en varsam utveckling som harmonierar med landskapet.

De bergsbranterna som finns i denna del av Forsanäset är av stort naturvärde, att öppna upp och göra det möjligt att röra sig i denna del gör hela Forsanäset unikt.

Vidare är möjligheterna att skapa en variation av bostadstyper, inklusive både permanentboende och fritidshus, ett steg i rätt riktning mot en hållbar samhällsutveckling. Detta främjar inte bara lokal inflyttning utan bidrar också till att diversifiera befolkningssammansättningen och skapa ett levande område året runt. Genom att erbjuda

bostäder som är anpassade för olika livsstilar och behov visar kommunen en framtidstro och en vilja att möta både dagens och morgondagens utmaningar.

Slutligen är det viktigt att understryka att detta förslag också stärker kommunens hållbarhetsprofil. Genom att kombinera ny bebyggelse med skyddsåtgärder för naturmiljön visar Askersunds kommun att det är möjligt att växa med hänsyn till både människa och miljö. Detta skapar inte bara långsiktiga värden för invånarna, utan bidrar också till kommunens anseende som en plats där hållbarhet står i centrum.

Jag hoppas att ni fortsätter prioritera detta arbete och att planerna för Stora Forsa SfBu1 ges möjlighet att realiseras i enlighet med dessa ansvarsfulla principer.

Med vänliga hälsningar,

7.

Jag vill framföra mitt stöd för planförslaget Stora Forsa SfBu1 och särskilt lyfta fram dess flexibilitet att möta framtidens behov och trender. Genom att möjliggöra både permanentboenden och fritidshus öppnar planen för en bred målgrupp och olika livsstilar. Detta är en viktig framgångsfaktor i en tid när behov och efterfrågan på bostadsreformer ständigt förändras.

SfBu1:s placering vid Forsanäset är dessutom optimal för att kombinera två av områdets största tillgångar: närheten till Åmmebergs Golfbana och de fantastiska sjöutsikterna över Forsaviken och Störvätern. Denna unika kombination gör att exploateringen inte bara möter aktuella behov, utan även attraherar nya invånare och besökare som söker en aktiv livsstil med hög livskvalitet.

Golfbanan, en välkänd destination för både lokala och internationella spelare, skapar en attraktiv miljö för fritidsboende. Samtidigt gör möjligheten till permanentboende området ännu mer mångsidigt, vilket kan locka familjer, pensionärer och andra som söker en balan mellan natur och samhällsservice. Detta ger kommunen ett konkurrenskraftigt erbjudande som står sig starkt i regionen och främjar både inflyttning och turism.

Planens flexibilitet gör det också möjligt att anpassa området för framtida trender, som ökad efterfrågan på hållbara bostäder eller nya typer av boendekoncept. Den långsiktiga nyttan förstärks ytterligare genom att bygga på befintlig infrastruktur och samtidigt bevara de höga naturvärden som området erbjuder.

Stora Forsa SfBu1 är en investering i Askersunds framtid, där balans mellan utveckling och naturhänsyn visar kommunens engagemang för hållbar tillväxt. Jag ser fram emot att se området blomstra och bidra till både ekonomisk och social utveckling.

Med vänliga hälsningar,

8.

Jag vill framföra mina synpunkter kring utvecklingen av Stora Forsa SfBu1, särskilt med avseende på dess potential som ett attraktivt område för livskvalitet och vattennära boende, även om det inte tidigare har ingått i kommunens LIS-planer.

Detta område erbjuder en unik möjlighet att stärka kommunens utbud av boendemiljöer med närhet till vatten, vilket är en av de mest eftertraktade kvaliteterna för både permanentboende och fritidsboende. Genom att utnyttja områdets naturliga styrkor, såsom dess placering vid Forsaviken och den höga nivån av biologisk mångfald, kan kommunen skapa en bostadsmiljö som attraherar nya invånare och samtidigt stärker det lokala samhället.

Att utveckla ett område som Stora Forsa, där det redan finns en etablerad bebyggelsestruktur, är också i linje med hållbar utveckling. Genom att förtäta och bygga vidare på befintlig infrastruktur kan kommunen skapa en plats som är attraktiv utan att göra avkall på viktiga naturvärden. Planen säkerställer att den nya bebyggelsen inte påverkar strandlinjens helhetsbild, vilket är en viktig faktor för områdets visuella och ekologiska integritet.

Vidare ger detta projekt en möjlighet att omvärdera och förstärka kommunens LIS-strategi genom att inkludera områden som, trots att de inte tidigare varit definierade som LIS, har potential att bli platser för hållbar och kvalitativ utveckling. Genom att visa att kommunen är flexibel och proaktiv kan Askersund stå ut som ett föredöme för andra kommuner.

Sammanfattningsvis är utvecklingen av Stora Forsa inte bara en investering i nya bostäder, utan även en investering i Askersunds framtid som en attraktiv kommun för både boende och besökare. Jag ser fram emot att se hur området växer fram och blir en del av kommunens starka identitet som en plats där natur och utveckling går hand i hand.

Med vänliga hälsningar,

9.

Jag vill framföra ett förslag som kan komplettera och stärka planen för Stora Forsa SfBu1. Genom att inkludera natur- och kulturstigar i området kan kommunen inte bara bevara utan också lyfta fram de unika natur- och kulturvärden som finns vid Forsanäset och Forsaviken.

Stigarna kan anpassas för både rekreation och utbildning, där skyltar och informationspunkter belyser områdets kalkrika mark, biologiska mångfald och historiska kopplingar. Detta skulle öka områdets attraktionskraft för både de boende och besökare.

Sådana inslag kan också fungera som en tydlig markering av kommunens engagemang för hållbar utveckling och bidra till en positiv bild av Askersund som en destination för natur- och kulturupplevelser. I kombination med områdets nya bostäder kan det skapa en unik samverkan mellan människa och miljö, där besökare och invånare får en djupare uppskattning för området.

Jag tror att detta skulle tillföra en ny dimension till området och ytterligare förstärka planen för SfBu1

Med vänliga hälsningar,

10.

Jag tycker om planförslaget för Stora Forsa SfBu1, särskilt det inslaget som möjliggör en variation i bostadstyper inom området.

Genom att öppna upp för både fristående enbostadshus och fritidshus erbjuder kommunen en flexibilitet som attraherar en bred målgrupp. Permanentboende skapar långsiktig stabilitet och stärker lokalsamhället genom ökar närvaro året runt. Samtidigt bidrar fritidshusbebyggelse till att locka tillfälliga besökare som stärker turismens betydelse för kommunen. Kombinationen av dessa bostadstyper ger området en dynamik som skapar synergieffekter mellan olika grupper av boende och besökare.

Denna variation bidrar också till att stärka kommunens attraktionskraft genom att möta olika behov och livsstilar. Unga familjer som söker en lugn bostadsmiljö, seniorer som vill bosätta sig nära naturen, eller sommarboende som söker rekreation – alla kan finna sitt drömboende i Stora Forsa.

Vidare ger förslaget möjlighet till kreativ och hållbar arkitektur som tillför variation i byggnadsutformningen, vilket bidrar till områdets estetiska och funktionella värde. Det visar att kommunen inte bara strävar efter att bygga bostäder, utan också efter att skapa en plats där människor kan leva och trivas, oavsett om det handlar om permanentboende eller fritidshus.

Jag ser fram emot att följa denna utveckling som jag är övertygad kommer att bli ett viktigt bidrag till Askersunds kommuns framtida tillväxt och attraktivitet.

Med vänliga hälsningar,

11.

Jag vill också uttrycka mitt stöd för de föreslagna planerna kring Stora Forsa SfBu1 och SfBu2 och särskilt framhäva den omsorg och respekt som visas för områdets unika naturvärden.

Det är tydligt att kommunen har tagit ett balanserat och ansvarsfullt grepp genom att inkludera både bebyggelseutveckling och skydd av biologisk mångfald i sina planer. Bergbranter med höga naturvärden är avgörande för den ekologiska hälsan i området. Det faktum att dessa prioriteras i planeringen visar att kommunen inte bara fokuserar på tillväxt utan också värnar om de naturresurser och den biologiska mångfald som är viktiga för framtida generationer.

I SfBu1, där bebyggelse föreslås på östra sidan av Forsanäset, har hänsyn tagits till områdets känsliga miljö. Genom att rikta utvecklingen inåt mot Forsaviken i stället för ut mot Storvätterns strandlinje bevaras området karaktär och helhetsbild. Planen att bygga fristående enbostadshus och fritidshus i harmoni med den befintliga bebyggelsen visar på en välavvägd strategi för expansion utan att rubba det ekologiska systemet.

SfBu2 kompletterar denna strategi genom att erbjuda ytterligare möjligheter för utveckling med samma hänsynstagande. Det framgår tydligt att även här kommer hög biologisk mångfald och viktiga naturvärden att beaktas i planeringen, vilket säkerställer att områdets karaktär bibehålls samtidigt som det blir attraktivt för nya invånare.

Det är också glädjande att se att utbyggnaden föregås av naturmiljöutredningar för att säkerställa att utvecklingen sker med minsta möjliga påverkan på känsliga ekosystem. Kommunens hänsyn till strandskyddsfrågor visar också en medvetenhet om vikten av att balansera mänsklig aktivitet med naturens behov.

Genom dessa åtgärder skapar Askersunds kommun inte bara en möjlighet för tillväxt och bostadsutveckling, utan också en modell för hur hållbar utveckling kan se ut i praktiken. Jag ser fram emot att följa arbetet och hoppas att planen kan tjäna som inspiration för liknande initiativ i andra delar av kommunen.

Med vänliga hälsningar,

Myndigheter och kommuner

1. Luftfartsverket

LFV vill i egenskap av sakägare för CNS-utrustning avge följande yttrande:

I översiktsplanen nämns inget om flyghinder för den civila luftfarten. Vad som gäller avseende civil luftfart bör nämnas i alla översiktsplaner för att säkerställa att LFV remitteras i dessa ärenden.

LFV vill påminna om att följande gäller för civil luftfart:

Alla byggnadsobjekt oavsett typ som master, torn, vindkraftverk, skyltar, konstverk, byggnader etc. som är högre än 20 meter över mark eller vattenyta ska remitteras till LFV. Detta gäller oavsett position på svenskt territorium, detta gäller även inom områden speciellt utpekade för exempelvis vindkraft eller som förekommer i kommunala planer.

2. Nerikes brandkår

Infrastruktur

Vatten för brandsläckning

Nerikes Brandkår anser att det i den fördjupade översiktsplanen bör framgå en ambitionsnivå gällande vatten för brandsläckning inom tätorten. Då nya områden planeras är tillgången på brandvatten avhängig på vilka ledningsdimensioner som anläggs till området. Beroende på vilken typ av område som växer fram varierar behovet från ca 600 liter/minut upp till 2 400 liter/minut. Speciella objekt kan kräva ännu större vattentillgång.

Nerikes Brandkår är behjälplig då bedömning av brandvattenbehov ska göras men vill med detta framhålla kommunens ansvar att befästa en nivå för brandvattenkapaciteten.

Plan för omhändertagande av förorenat släckvatten

Vatten som använts för brandsläckning är ofta förorenat och behöver hanteras så att miljöpåverkan kan minimeras. Nerikes Brandkår anser det lämpligt att kommunen utvecklar en sammanhållen planering för brand- och släckvattenhantering som en del av sitt systematiska VA-arbete. Rapporten Distribution av dricksvatten (P114), beskriver hur man kan tänka när dessa planer upprättas.

Framkomlighet för räddningstjänsten

Lokalgators utformningar inom bostadsområden har Nerikes Brandkår som regel få synpunkter på. Framkomligheten på dessa gator är oftast tillräcklig under förutsättning att fordon parkeras på avsedda platser och att det finns utrymme för snöröjning och snövallar. När det gäller huvudgator ser vi de som viktiga utryckningsvägar för att insatstiderna inte ska bli för långa. Om de utformas med en rad farthindrande åtgärder, relativt smal väg,

parkeringar och busshållplatser så tillåter den ingen genomfartstrafik för utryckningsfordon vilket innebär att Nerikes Brandkår inte når hjälpsökande tillräckligt snabbt.

Utrymning med hjälp av räddningstjänstens stegutrustning

Utrymning via räddningstjänstens stegutrustning sker i detta område via bärbar stegutrustning. Boverkets byggregler reglerar vilken höjd som stegutrustning kan användas. Utrymning med hjälp av bärbar stege kan utföras upp till och med 11 meter. Detta motsvarar vanligtvis byggnader som har 4 våningar. Vid behov av utrymning via stegutrustning förutsätts att räddningstjänsten inte har för lång insatstid. Med insatstid avses den tid det tar för räddningstjänsten att komma på plats och påbörja insatsen.

Risker och skyddsavstånd

Då översiktsplanen ligger till grund för kommunens långsiktiga utveckling och markanvändning bör frågor som rör riskbilden ges större utrymme. Planen bör redovisa hur riskbilden i kommunen ser ut i dag.

Den i kommunen framtagna risk- och sårbarhetsanalys kan vara ett underlag för detta. I riktlinjer för bebyggelseutvecklingen är det lämpligt att lägga fast en ambitionsnivå beträffande avstånd till områden där farligt gods hanteras. Farligt gods finns bland annat inom viss industri, på drivmedelsanläggningar och som transport på väg- och järnväg. Det är positivt att ett tydligt verksamhetsstråk pekas ut längs med riksväg 50 så att störande verksamheter kan samlas, men i övrigt så saknar planförslaget en tydlig vägledning och ställningstagande kopplat till risker för olyckor med farligt gods.

Nerikes Brandkår anser att acceptanskriterier bör tas fram som fastställer vilken typ av bebyggelse som är lämplig i relation till skyddsavstånd från riskkällor med farligt gods.

3. Svenska Kraftnät

Sammanfattning

Svenska kraftnät har tre befintliga kraftledningar inom Askersunds kommun och planerar att förstärka transmissionsnätet med en ny 400 kV-ledning som kan komma att beröra ett litet område i den norra delen av kommunen. Både de befintliga ledningarnas sträckningar och utredningskorridoren för den nya ledningen bör lyftas in och synliggöras i översiktsplanen och kommunen bör ta hänsyn till dem i sin fortsatta planering.

Svenska kraftnät har även depåer i Askersunds kommun och vi planerar för ytterligare en förrådsbyggnad på vår fastighet i Åsbro eller i nära anslutning till den.

Generellt saknas det redogörelser och ställningstaganden kring elnätet i planförslaget. Svenska kraftnäts kraftledningar och depåer bör bland annat inkluderas i beskrivningarna av verksamhets- och verksamhetsutvecklingsområdena i Åsbro. I den efterföljande planeringen av områdena behöver kommunen beakta säkerhetsavstånden och kraven som specificeras nedan.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har i slutet av oktober 2024 beslutat att mark- och vattenområden som används för samtliga befintliga ledningar och stationer i transmissionsnätet för el är av riksintresse för totalförsvarets anläggningar, den civila delen,

enligt 3 kap. 9 § miljöbalken. Kommunen bör i översiktsplanen redovisa och ta ställning till det nyutpekade riksintresset.

Vidare informerar Svenska kraftnät om att kommunen vid placering av nya verksamheter och bostäder bland annat bör ta hänsyn till möjliga utbyggnadsbehov i transmissionsnätet, elsäkerhetsaspekter och magnetfält.

Svenska kraftnäts anläggningar

Befintliga anläggningar

Inom Askersunds kommun finns Svenska kraftnäts 400 kV-ledningar CL4 S5 som sträcker sig mellan stationerna Hallsberg och Kimstad, FL31 S3-4 mellan Östansjö och Barkeryd, samt FL5 S1-2 mellan Hallsberg och Timmersdala. Dessutom är Svenska kraftnäts depåer i Åsbro belägna på fastigheten Vissboda 2:82>1 i kommunen.

Samtliga av Svenska kraftnäts anläggningar har betydelse för rikets elförsörjning. Det är viktigt att vår samhällsviktiga verksamhet och rättigheter i form av till exempel ledningsrätt respekteras. Ingen pågående eller planerad verksamhet får utföras på sådant sätt att Svenska kraftnäts anläggningars funktionalitet eller allmänhetens säkerhet riskerar att störas. Ny verksamhet får inte heller försvåra underhåll och reinvestering eller utbyte av våra anläggningar. Svenska kraftnät måste till exempel fortsatt kunna genomföra tunga transporter till och från depåerna och tillhörande fastigheter.

Investeringsplaner

Ny 400 kV-ledning Hallsberg-Timmersdala

Svenska kraftnät planerar att förstärka transmissionsnätet med ytterligare en 400 kV-ledning mellan Hallsberg i Hallsbergs kommun och Timmersdala i Skövde kommun. Den nya kraftledningen är planerad att gå i en ny ledningsgata som kan komma att beröra ett litet område i den norra delen av Askersunds kommun.

Förstärkningen av transmissionsnätet är kritisk för att hantera det öst-västliga flödet i nätet samt tillgodose det ökade regionala effektbehovet i Göteborgsområdet och Mariestad. Projektet är också viktigt för att kunna ansluta stora volymer av landbaserad vind- och solkraft som planeras i området.

Lokaliseringsutredningen för den nya ledningen påbörjades 2023 och under 2024 har Svenska kraftnät genomfört samråd om en utredningskorridor inom vilken den framtida ledningssträckningen är planerad att etableras. Ledningen beräknas vara i drift 2031.

Kommunen bör lyfta in och synliggöra den aktuella versionen av utredningskorridoren i översiktsplanen samt ta hänsyn till den i sin fortsatta planering. Korridoren är markerad i olivgrönt i Bild 1 nedan och bifogas även som shape-fil.

För övergripande information rörande Svenska kraftnäts framtida planer för transmissionsnätet för el hänvisar vi till Nätutvecklingsplan 2024-2033 som finns publicerat på Svenska kraftnäts webbplats: Nätutvecklingsplan | Svenska kraftnät.

Ny depå i Åsbro

Svenska kraftnät planerar att bygga ytterligare en förrådsbyggnad på vår fastighet Vissboda 2:82>1 i Åsbro eller i nära anslutning till fastigheten. Byggnadens yta planeras uppgå till cirka 10 000 kvm. Vi avser att genomföra etableringen under 2025/26 och kommer inom kort att ta kontakt med kommunen för att inleda en närmare dialog om projektet.

Ärendespecifika synpunkter

Svenska kraftnät noterar att det generellt saknas redogörelser och ställningstaganden kring elnätet i planförslaget. Vid sidan om transportinfrastruktur, vatten och avlopp samt bredband, som utförligt beskrivs i planen, utgör även transmissions-, region- och lokalnäten för el samhällsviktig infrastruktur som är en förutsättning för samhällets primära funktioner och fortsatt samhällsplanering.

Kommunen kan med fördel inkludera skrivningar om det befintliga elnätet och kända utbyggnadsplaner i kapitlet Mellankommunala samband samt i avsnitten Teknisk anläggning i kapitlen om kommunens olika delområden, landsbygdsstråk och orter i del B av planförslaget.

Del B: Mark- och vattenanvändning – Verksamhetsstråk Brändåsen-Hallsberg-Åsbro

Verksamhetsområde ÅsV1

Inom område ÅsV1 finns Svenska kraftnäts befintliga och planerade depåer. Svenska kraftnät önskar att vår verksamhet, som är samhällsviktig och av nationell betydelse, omnämns i beskrivningen av området, vid sidan om skrivningarna om Åsbro kursgård.

Av säkerhetsskäl bör andra verksamheter i närområdet hålla avstånd till Svenska kraftnäts depåer. Förvaring eller hantering av brandfarligt material bör inte ske inom 50 meter från gränsen till Svenska kraftnäts fastighet Vissboda 2:82>1. För explosivt material krävs ett säkerhetsavstånd på minst 300 meter. Då Svenska kraftnäts fastighet ligger i den västra utkanten av område ÅsV1 kan kraven på säkerhetsavstånd även påverka möjligheten till nya etableringar i det angränsande verksamhetsutvecklingsområdet ÅsVu1. Kommunen kan med fördel informera om detta i beskrivningen av ÅsVu1 och/eller översiktsplanens kartmaterial.

För att säkerställa att Svenska kraftnäts depåer även fortsättningsvis kan nås med tunga transporter behöver tillfartsvägarna till området rustas upp. Verksamheten kräver bärighetsklass BK4 för fordon med upp till 74 tons bruttovikt.

Verksamhetsutvecklingsområde ÅsVu1

Den västra delen av verksamhetsutvecklingsområdet ÅsVu1 korsas av Svenska kraftnäts 400 kV-ledning FL31 S3-4 (se Bild 2 nedan). Svenska kraftnät önskar att kraftledningen omnämns i beskrivningen av området i översiktsplanen och att efterföljande planering tar hänsyn till den.

När området ska detaljplaneras behöver följande säkerhetsavstånd hållas till Svenska kraftnäts ledning:

- 100 meter från yttersta faslinan till explosiv verksamhet
- 60 meter från yttersta faslinan till brandfarligt upplag
- 10 meter från yttersta faslinan till övriga upplag

- 10 meter från yttersta faslinan till närmaste byggnad (Större avstånd är dock rekommenderade om byggnaden ska användas varaktigt. Se avsnitt Magnetfält nedan.)
- Markåtgärder får inte vidtas närmare en stolpe eller stag än 20 meter.
- Fordon får inte stå parkerade närmare kraftledningen än 10 meter mätt från yttersta faslinan.
- Inga elinstallationer får ske närmare än 10 meter från kraftledningens närmaste del.

Vid bygge av väg som korsar eller går parallellt med kraftledningen eller vid annan byggnation nära kraftledningen ska samråd hållas med Svenska kraftnät i god tid innan arbetet är beräknat att starta. Alla ändringar i kringliggande anläggning ska anmälas till Svenska kraftnät via följande webbformulär: [Anmälan om ändring i kringliggande anläggning | Svenska kraftnät](#).

Den östra delen av verksamhetsutvecklingsområde ÅsVu1 påverkas i sin tur av närheten till Svenska kraftnäts depåer på fastigheten Vissboda 2:82>1. För information om säkerhetsavstånd se avsnitt Verksamhetsområde ÅsV1 ovan.

Verksamhetsområde ÅsV3

Verksamhetsområdet ÅsV3 ligger i omedelbar närhet av Svenska kraftnäts 400 kV-ledning FL31 S3-4 (se Bild 3 nedan). Svenska kraftnät önskar att kraftledningen omnämns i beskrivningen av området i översiktsplanen och att efterföljande planering tar hänsyn till den.

Den pågående detaljplanen för området bör skickas på remiss till Svenska kraftnät. Säkerhetsavstånden och kraven som nämns i avsnitt Verksamhetsutvecklingsområde ÅsVu1 ovan behöver beaktas.

Verksamhetsutvecklingsområde ÅsVu2

Verksamhetsutvecklingsområdet ÅsVu2 korsas i nord-sydlig riktning av Svenska kraftnäts 400 kV-ledning FL31 S3-4 och avgränsas i söder av ledningsgatan för 400 kV-ledningen CL4 S5 som går i öst-västlig riktning (se Bild 4 nedan). Svenska kraftnät önskar att båda kraftledningarna omnämns i beskrivningen av området i översiktsplanen och att efterföljande planering tar hänsyn till dem.

När området ska detaljplaneras behöver säkerhetsavstånden och kraven som nämns i avsnitt Verksamhetsutvecklingsområde ÅsVu1 ovan beaktas.

Verksamhetsutvecklingsområde ÅsVu3

Verksamhetsutvecklingsområdet ÅsVu3 ligger i omedelbar närhet av Svenska kraftnäts 400 kV-ledningar FL31 S3-4 och CL4 S5 (se Bild 5 nedan). Svenska kraftnät önskar att båda kraftledningarna omnämns i beskrivningen av området i översiktsplanen och att efterföljande planering tar hänsyn till dem.

När området ska detaljplaneras behöver säkerhetsavstånden och kraven som nämns i avsnitt Verksamhetsutvecklingsområde ÅsVu1 ovan beaktas.

Riksintresse för totalförsvarets anläggningar

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har i slutet av oktober 2024 beslutat att mark- och vattenområden som används för samtliga befintliga ledningar och stationer i transmissionsnätet för el, samt distributionsnätet för el mellan fastlandet och Gotland, är av riksintresse för totalförsvarets anläggningar, den civila delen, enligt 3 kap. 9 § miljöbalken.

Det utpekade området för riksintresse för totalförsvarets anläggningar vid en luftledning är 100 meter. Det omfattar den befintliga ledningsgatan som är cirka 50 meter bred och den yta som krävs för att bygga en ny eller ersättande ledning intill den befintliga ledningen. Även denna yta beräknas till 50 meter i bredd. Utanför det utpekade området för riksintresse finns dessutom ett påverkansområde där vissa åtgärder eller verksamheter påtagligt kan försvåra upprätthållandet av transmissionsnätet eller förutsättningarna för att bygga ut och förnya nätet.

Kommunen bör i översiktsplanen redovisa och ta ställning till det nyutpekade riksintresset för totalförsvarets anläggningar. Svenska kraftnät stödjer gärna genom att tillhandahålla lämpligt kartmaterial över riksintresseområdet i Askersunds kommun så fort detta finns framtaget.

Mer information om utpekandet av transmissionsnätet som riksintresse för totalförsvarets anläggningar finns på MSB:s och Svenska kraftnäts webbplatser:

- MSB pekar ut elnät som riksintresse för totalförsvarets civila del
- Transmissionsnätet är riksintresse | Svenska kraftnät

Avstånd till transmissionsnätet

Stora delar av det befintliga transmissionsnätet kommer att behöva reinvesteras under kommande decennier och nätet behöver även förstärkas för att samhället ska kunna möta det ökade elbehovet framöver. För att kunna bygga en ny eller ersättande ledning intill befintliga ledningar krävs ett utrymme av cirka 50 meter på varje sida av den befintliga ledningsgatan som är 50 meter bred. Det innebär att en korridor med en total bredd av 150 meter, 75 meter på vardera sidan av den befintliga ledningens mittlinje, bör hållas fritt från nya verksamheter och bostäder

Elsäkerhet

Ur ett elsäkerhetsperspektiv regleras avståndet mellan kraftledningar och olika verksamheter i Elsäkerhetsverkets föreskrifter ELSÄK-FS 2022:1. Föreskrifterna reglerar bland annat byggnation och vissa typer av verksamheter på upp till 100 meters avstånd från kraftledningar. Exempel på detta är verksamhet med brandfarliga och explosiva varor, upplag, parkeringsplatser, busshållplatser med mera.

Svenska kraftnät vill informera om att det invid och under en kraftledning finns risk för steg- och beröringsspänningar i marken. Det finns också elsäkerhetsrisker med att anlägga en metallisk konstruktion, till exempel elstängsel och vindskydd med plåttak, i närheten av kraftledningar. Byggnader i närheten av transmissionsnätet för el kan behöva jordas, exempelvis om väggar och tak är av plåt.

Magnetfält

Svenska kraftnät tar hänsyn till magnetfält i enlighet med strålskyddslagen, miljöbalken och ansvariga myndigheters rekommendationer.

Myndigheterna rekommenderar följande, under förutsättning att det kan genomföras till rimliga kostnader:

- Sträva efter att utforma eller placera nya kraftledningar och andra elektriska anläggningar så att exponering för magnetfält begränsas.
- Undvik att placera nya bostäder, skolor och förskolor nära elanläggningar som ger förhöjda magnetfält.
- Sträva efter att begränsa fält som starkt avviker från vad som kan anses normalt i hem, skolor, förskolor respektive aktuella arbetsmiljöer.

Därmed finns inga fasta avstånd för hur nära byggnader tillåts med hänsyn till magnetfält. Vid byggnation av bostäder eller skolor invid kraftledningar bör kommunen ändå ta hänsyn som motsvarar den hänsyn som Svenska kraftnät tar, framförallt genom placering av byggnader.

Mer information om magnetfält och vilka avstånd som bör hållas mellan kraftledningar och bebyggelse finns på Svenska kraftnäts och Boverkets webbplatser:

- Magnetfält | Svenska kraftnät
- Elsäkerhet, hälsorisker och avstånd vid detaljplanering - PBL kunskapsbanken – Boverket

Redovisning av transmissionsnätet i planen

Transmissionsnätet för el, som drivs av Svenska kraftnät, är ett essentiellt planeringsunderlag för kommunalt planeringsarbete, både ur perspektivet att befintligt transmissionsnät är samhällsviktig infrastruktur som tryggar Sveriges energiförsörjning och en förutsättning för storskalig samhällsplanering. Elsystemet utgör en förutsättning för samhällets primära funktioner och för att Sverige ska klara både internationella och nationella miljö-, klimat- och tillväxtnål.

En översiktsplan där inte transmissionsnätet finns redovisat ihop med övrig planering är svår att ta ställning till. Transmissionsnätet överför el över långa avstånd inom och mellan länder och kan likställas med europavägar, medan region- och lokalnät arbetar med regional och lokal eldistribution. Näten har olika funktion, spänningsnivåer och olika planeringsförutsättningar. Svenska kraftnät anser mot bakgrund av vad som anges ovan att transmissionsnätets befintliga och planerade ledningar bör synliggöras i översiktsplanens kartmaterial.

Även regionnätet är strategiskt viktigt för Sveriges elförsörjning. Befintliga regionnätetsledningar kan i vissa fall utgöra stråk för nya planerade transmissionsnätetsledningar varför även dessa bör finnas med och synliggöras i kommunens kartmaterial.

Transmissionsnät och distributionsnät ska dock särskiljas i planen och det ska tydligt framgå vilka som utgör transmissionsledningar.

Svenska kraftnäts anläggningsobjekt finns att hämta via Geodataportalen, Geodata - Lantmäteriet, som WMS eller shape-fil. Informationen innehåller den geografiska positionen

för Svenska kraftnäts befintliga ledningar, stolpar, stationer och stationsområden. Utöver den geografiska positionen finns uppgifter om förläggningssätt (luftledning, kabel etc.) och spänningsnivå för våra ledningar. Vid produktion av kartor där Svenska kraftnäts geografiska anläggningsinformation används ska följande copyrighttext framgå: ”© Affärsverket svenska kraftnät”.

Utbyggnad av elintensiv verksamhet

Etablering av storskalig elintensiv verksamhet ställer krav på elnätsstrukturen i regionen. Det elnät som behövs för att tillgodose behovet av el tas ofta för givet. Stora elintensiva industri- eller infrastrukturetableringar måste således alltid föregås av noggrann planering och samverkan med områdets berörda elnätsägare. Det är regionnätsägaren som gör en initial bedömning av om verksamheten är så pass stor och elintensiv att det krävs förstärkningar på transmissionsnätets nivå. Efter den initiala bedömningen har regionnätsägaren och Svenska kraftnät en dialog om hur det önskade uttaget mest effektivt ska tillgodoses.

Utbyggnad av elproduktion

I planförslaget och vindbruksplanen öppnar kommunen för etablering av fler vindkraftverk. Vid planering av vindkraftsanläggningar krävs ett visst säkerhetsavstånd mellan vindkraftverk och Svenska kraftnäts anläggningar. Avståndet får inte vara sådant att ett vindkraftverk skulle kunna falla över en kraftledning vid ett haveri. Avstånden måste även vara tillräckliga för att möjliggöra en säker flygbesiktning samt tillräckliga mellan kraftledningens jordpunkter och jordpunkter i vindkraftsanläggningens uppsamlingsnät.

För att upprätthålla en god flygsäkerhet vid besiktningar rekommenderar Transportstyrelsen att vindkraftverk och master med stag med en totalhöjd lägre än 50 meter placeras minst 100 meter från kraftledning. Vindkraftverk och master med stag med en totalhöjd över 50 meter bör placeras minst 200 meter från kraftledning. Avståndet beräknas med utgångspunkt från kraftverksrotorns periferi. För verk med en rotordiameter på 100 meter eller mer bör avståndet mellan torn och ledning vara större än 250 meter.

Elberedskap

Elförsörjningen är ett prioriterat område för totalförsvaret, vilket medför att såväl transmissionsnät som region- och lokalnät utgör essentiella delar av totalförsvaret. Svenska kraftnät är av regeringen utsedd till Sveriges elberedskapsmyndighet. Vår främsta uppgift är att vi ska bidra till att hela den svenska elsektorn har beredskap för att förebygga, motstå och hantera sådana störningar i elförsörjningen som kan medföra svåra påfrestningar på samhället.

Förändringar i elförsörjningen är anmälningspliktiga enligt elberedskapslagen (1997:288). Med förändring i elförsörjningen menas till exempel att en anläggning eller ledning uppförs, förändras eller raderas. Svenska kraftnäts föreskrifter om elberedskap (SvkFS 2023:1) anger vilka anläggningar som omfattas av anmälningsskyldigheten.

Den planerade förändringen ska i ett så tidigt skede som möjligt anmälas till Svenska kraftnät för att Svenska kraftnät i egenskap av elberedskapsmyndighet ska kunna vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa en robust elförsörjning i Sverige. Föreskrifter och blankett för anmälan om förändring i elförsörjningen finns att hämta på Svenska kraftnäts webbplats: Anmälan om förändring i elförsörjningen | Svenska kraftnät.

Ytterligare information om lagar, föreskrifter, förordningar och vägledning kopplade till elberedskapsverksamheten återfinns på vår webbplats: Regelverk för elberedskapsverksamheten | Svenska kraftnät.

Samråd

Samråd ska hållas med Svenska kraftnät när åtgärder planeras inom 500 meter från transmissionsnätledningarna och -stationer. Mer information om hur samråd med Svenska kraftnät går till finns på vår webbplats: Samhällsplanering | Svenska kraftnät.

4. Region Örebro län

Sammanfattning

Region Örebro län tackar för möjligheten att lämna synpunkter på förslag till ny översiktsplan för Askersund kommun. Förslaget till ny översiktsplan för Askersund tar tydligt avstamp i en utpräglad landsbygdskommun. Planen belyser sju delområden och deras unika värden, egenskaper och karaktärer. Natur och jordbruksmark är värden som kommunen vill värna.

Såväl bostäder som arbetsplatser är utspridda på olika platser i kommunen, vilket gör att kompetensförsörjningen bygger på goda pendlingsmöjligheter. Planen har fokus på byggnation i tydliga stråk och förtätningsområden som stärker befintliga strukturer och orter. Verksamhetsmark föreslås främst utmed riksväg 50 och 49 samt i Åsbro där ny järnvägsdragning planeras och där kommunen verkar för tågstopp. Större volymer av bostäder och service planeras främst i Askersund och Åsbro. Planen anger inget uttalat mål för befolkningstillväxt, men en strävan mot en ökad andel personer i arbetsför ålder, för att upprätthålla välfärden.

Sammantaget bedömer Region Örebro län att förslaget i hög utsträckning har förutsättningar att bidra till den regionala utvecklingsstrategins (RUS) prioriterade områden med koppling till fysisk planering.

Översiktsplanen i sammandrag

Förslaget till ny översiktsplan är framtagen enligt Boverkets ÖP-modell, vilket gör den överblickbar och lättillgänglig. Strategier för bebyggelseutveckling och infrastruktur är tydliga. Planen anger inget uttalat mål för befolkningstillväxt, utan har i stället ett fokus på befolkningens demografiska sammansättning. Kommunen har en strävan mot en ökad andel personer i arbetsför ålder, för att upprätthålla välfärden. Kommunen har en vilja att fler barnfamiljer flyttar till kommunen.

Landsbygdsperspektivet är tydligt i Askersunds förslag till ny översiktsplan som tar avstamp i sju delområden, vars unika värden, egenskaper och karaktärer belyses. Natur och jordbruksmark lyfts som värden kommunen vill värna. Landsbygdskaraktären innebär att befolkningen är spridd på många platser i kommunen, en tredjedel av befolkningen bor på landsbygden, en tredjedel bor i mindre orter och en tredjedel i staden. Även arbetsplatser är utspridda i kommunen, vilket gör att kompetensförsörjningen bygger på goda pendlingsmöjligheter. Utifrån den befintliga strukturen med stor geografisk spridning av bostäder och arbetsplatser, vill kommunen erbjuda bra möjligheter att bo och verka på många platser. Det tydliggörs i delområdenas respektive utvecklingsinriktningar. Askersund och

Åsbro pekas ut som de tätorter som har bäst förutsättningar för tillväxt, med utvecklingsmöjligheter ska även ges utmed bebyggelsestråk och förtätningsområden som pekas ut i utvecklingsinriktningen.

Askersund tillhör Örebros arbetsmarknadsregion. Det starkaste pendlingsstråket är utmed väg 50. Orterna med störst arbetspendling till och från Askersund är Örebro, Kumla och Hallsberg. Hallsbergs järnvägsstation fyller en viktig funktion även för Askersunds kommun när det kommer till arbetspendling. Närheten till järnvägsknuten Hallsberg och det pågående arbetet med att bygga dubbelspår mellan Hallsberg och Degerön gör att Åsbro lyfts fram som en ort med god utvecklingspotential.

Avgränsning av Region Örebro läns yttrande

Region Örebro län har som ambition att tillföra en regional och storregional dimension till den kommunala fysiska planeringen. Region Örebro läns samrådsyttrande tar sin utgångspunkt i den regionala utvecklingsstrategin, RUS, med fokus på tre av de tio utvecklingsområdena, vilka bedöms ha störst påverkan på mark- och vattenanvändningen.

• *Rus prioriterade område Kompetensförsörjning och matchning*

Detta prioriterade område syftar i första hand till att nå balans mellan utbud och efterfrågan på arbetsmarknaden. Askersund tillhör Örebros arbetsmarknadsregion och det starkaste pendlingsstråket är via väg 50. Ambitionen i planen är att koncentrera såväl bostäder som arbetsplatser till goda kollektivtrafiklägen. Tillsammans med en utveckling av digitala tjänster ges förutsättningar att främja god kompetensförsörjning och matchning på arbetsmarknaden.

Översiktsplanens intentioner, givet kommunens utgångsläge med en betydande spridning av befolkning och arbetsplatser över stora geografiska ytor, ger goda förutsättningar för måluppfyllelse av detta målområde.

• *RUS prioriterade område Transporter och infrastruktur*

Järnvägen genom Askersund är en del av godsstråket genom Bergslagen där det nu planeras för dubbelspår mellan Hallsberg och Degerön och delvis ny dragning förbi Åsbro. Tillsammans med de närbelägna järnvägsknutarna i Hallsberg och Örebro ingår sträckan i TEN-T nätverket (Trans European Transport Network), som är av storregional och nationell betydelse för godstransporter. En annan betydelsefull planerad infrastruktursatsning är den mellan Oslo och Stockholm som kommunen ser som positiv och något kommunen kan dra nytta av trots att den inte lokaliseras inom kommunen. Jämta järnvägen utgör riksvägarna 50 och 49 kommunens prioriterade transportinfrastruktur och har stor betydelse för såväl gods- som persontransporter. För tillgängligheten på landsbygden är även det mindre vägnätet betydelsefullt.

Längs riksvägarna 50 och 49 pekar kommunen ut dels cykelvägar, dels linjelagd kollektivtrafik. Utmed dessa sträckor finns också bytespunkter markerade, där pendlarparkeringar för cykel och bil ska tillgängliggöra kollektivtrafiken för resenärer. Region Örebro län ser positivt på att kommunen planerar för denna typ av bytespunkter för pendling och utbyggnad av gång- och cykelnät som stödjer och bygger underlag för linjelagd kollektivtrafik. Det bidrar positivt till uppsatta mål om ökad andelen kollektiva resor, och minska trängsel i andra delar av länet. När det gäller de tre nya bytespunkterna Hammar, Olshammar och Nydalen, tillsammans med de framtida förbindelser för linjelagd

kollektivtrafik som kommunen pekar ut söder om Askersund på respektive sida om Vättern, gör Region Örebro län bedömningen att resandeunderlaget idag är för litet för att bära busslinjer. Östergötland har gjort motsvarande bedömning när det gäller linjetrafik på väg 50 söder om kommungränsen, mellan Nykyrka och vidare mot Motala.

I förslaget till översiktsplan nämns att kommunen på sikt vill möjliggöra för ett tågstopp i Åsbro. Orternas befolkningsunderlag är idag för litet för att möjliggöra ett tillräckligt tillskott av resenärer som kan motivera tågstopp på orterna. Därtill behöver det vägas in att tågstopp påverkar restidskvoten för resenärer från andra orter vilket kan påverka pendlingsbenägenheten för resenärer i en större geografi. Principer för när etablering av ny station kan vara befogade finns redovisade i Trafikförsörjningsprogram för Örebro län www.regionorebrolan.se 2022-2030. Översiktsplanen möjliggör dock för bebyggelseberedskap motsvarande minst 1000 fler invånare i Åsbro och betydande ytor för verksamhetetableringar.

• *RUS prioriterade område Bostadsförsörjning och attraktionskraft*

Den regionala utvecklingsstrategin (RUS) har illustrerat hur de generella förutsättningarna är ut för tillkommande bebyggelse beträffande boendets tillgång till transportsystemet för arbetsmarknad, skola, fritidssysselsättning samt offentlig och kommersiell service.

Översiktsplanen pekar ut Askersund och Åsbro de orter i kommunen med störst möjlighet att möta en befolkningstillväxt och samtidigt tillhandahålla ett bredare bostadsutbud när det kommer till olika bostadstyper och upplåtelseformer, än vad som är möjligt i andra delar av kommunen. Förutsättningarna för att tillhandahålla offentlig och kommersiell service, liksom pendling med kollektivtrafik till jobb och studier är som bäst i dessa orter.

Askersund är dock en utpräglad landsbygdskommun, med bostäder och arbetsplatser utspridda över stora delar av kommunen. Det innebär utmaningar med långa fysiska avstånd och begränsad tillgänglighet till arbete, skola och allehanda serviceutbud för flera kommunmedborgare. Region Örebro län vill därför lyfta vikten av digital infrastruktur integreras som ett viktigt perspektiv i samhällsplaneringen, vid sidan av andra typer av kommunikationer, för att komplettera och öka tillgängligheten i en landsbygdskommun som Askersund. Digital infrastruktur fyller en viktig funktion när det kommer till tillgänglighet till arbete, studier och service, bland annat i form av hälso- och sjukvård. I den regionala handlingsplanen för bredband tydliggörs nationella och regionala mål för att säkra en robust tillgång till bredband i hela länet.

Region Örebro län ser det som positivt att kommunen nämner drömartransporter som ett viktigt transportsätt som på sikt kommer bli allt vanligare. Det visar på en planeringsberedskap i en viktig mellankommunal angelägenhet.

Det är positivt att Askersund så tydligt tar avstamp i kommunen som landsbygdskommun och framhäver jordbruksmarken som viktig att värna. Detta tydliggörs inte minst i att jordbruksmark som i gällande översiktsplan pekas ut som exploaterbar, i samrådsförslaget är borttagna. I stället har nya platser för etableringar föreslagits på skogsmark som ligger i anslutning till väg 50 och med närhet till befintlig byggnation. Läsbarheten i planen skulle dock öka om jordbruksmarken återgavs i ett kartsikt.

Översiktsplanens inriktning bedöms i hög utsträckning stämma översyns med den regionala utvecklingsstrategin inom målområde Bostadsförsörjning och attraktionskraft och har därmed möjlighet att bidra till en stark regional utveckling.

5. Myndigheten för civilt försvar, MCF. (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, till och med 2025-12-31)

Förslag till översiktsplan för Askersunds kommun

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) lyfter här några aspekter som kan vara av intresse att beakta i länsstyrelsens yttrande till Askersunds kommun.

Riskhantering

I kommunens översiktsplan ska hänsyn tas till människors hälsa och säkerhet och risken för olyckor, översvämning och erosion. Hänsyn ska också tas till skydd mot brand, trafikolyckor och andra olyckshändelser samt till åtgärder för att skydda befolkningen mot och begränsa verkningarna av stridshandlingar.

I 3 kap plan- och bygglagen förtydligas att av översiktsplanen ska framgå kommunens syn på risken för klimatrelaterade skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion, samt hur sådana risker kan minska eller upphöra.

Kommunen bör i översiktsplanen redovisa en samlad bild över riskerna i sin kommun och hur man avser att hantera dessa olika risker, det vill säga om riskerna kan accepteras eller om man avser vidta förebyggande eller andra riskreducerande åtgärder.

Ett strategiskt ställningstagande i översiktsplanen ger långsiktighet i kommunens riskhantering och riskvärdering och utgör ett bra stöd för att hantera riskfrågor i kommande detaljplaner, bygglov och övriga tillståndsärenden.

Klimatanpassning

Av översiktsplanen ska det framgå hur kommunen i den fysiska planeringen tänker ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål. MSB vill uppmärksamma att regeringen i mars 2024 har fattat beslut om Sveriges nationella strategi för klimatanpassning. Strategin redovisar regeringens inriktning för det nationella arbetet med klimatanpassning och innehåller bland annat mål för klimatanpassning.

Läs mer på: <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/skrivelse/2024/03/skr.-20232497>

Risk- och sårbarhetsanalys

Samtliga statliga myndigheter, kommuner och regioner ska göra en risk- och sårbarhetsanalys (RSA). För kommuner finns skyldigheten reglerad i lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Regionala och kommunala risk- och sårbarhetsanalyser ska ha tagits fram under år 2023 och är ett viktigt underlag i arbetet med riskhantering och översiktsplanering.

MSB noterar att det inte framgår om eller hur kommunens RSA har beaktats i planförslaget.

Samhällsviktig verksamhet

Med samhällsviktig verksamhet avses verksamhet, tjänst eller infrastruktur som upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet.

Identifiering av samhällsviktiga verksamheter kan användas som underlag för arbete med säkerhetsfrågor i fysisk planering. Arbetet med att stärka samhällsviktig verksamhet lägger grunden för samhällets försörjningsberedskap och ska så långt som möjligt, utifrån gällande författningskrav eller andra krav, upprätthålla kontinuitet och funktionalitet vid olyckor, störningar, kriser och krig.

Det är viktigt att i översiktsplan beakta samhällsviktig verksamhet, både inom ramen för det geografiska områdesansvaret samt inom kommunens verksamhetsområden, så att viktiga samhällsfunktioner kan fortgå och inte komma att hotas av exempelvis förändringar i närområdet. Länsstyrelsen ska bistå kommunen i arbetet med identifiering av samhällsviktig verksamhet. Identifieringen av samhällsviktig verksamhet inom det kommunala verksamhetsområdet ska göras inom ramen för risk- och sårbarhetsarbetet.

Läs mer om samhällsviktiga verksamhet och den samhällsviktig verksamhet som är nödvändig för totalförsvaret på: <https://www.msb.se/samhallsviktigverksamhet>

Översiktliga stabilitetskarteringar

MSB har i uppdrag att inom bebyggda områden översiktligt kartlägga landets kommuner med avseende på stabilitet. För Askersunds kommun har en kartering gjorts 2022. Karteringen kan laddas ner via följande länk: <https://www.msb.se/sv/verktyg--tjanster/stabilitetskartering-finkorniga-jordarter/>

Mer information om ras- och skredkarteringarna finns på en myndighetsgemensam sida <http://gis.sgi.se/rasskrederosion/>

Värmekartering

MSB har tagit fram en värmekartering över Sverige. Värmekarteringen ger ett övergripande planeringsunderlag för att identifiera var höga temperaturer är vanliga inom ett län eller kommun. Planeringsunderlaget kan vara till hjälp för att analysera och utreda var klimatanpassningsåtgärder kan behöva genomföras, för att skydda mot höga temperaturer där behovet är som störst.

Karttjänsten nås via följande länk: <https://www.msb.se/sv/amnesomraden/skydd-mot-olyckor-och-farlaga-amnen/naturolyckor-och-klimat/varmebolja/>

Vägledningar för arbete med naturolyckor

MSB har tagit fram tre vägledningar för att kommuner ska kunna komplettera nationellt underlag med egna karteringar och kunskapsunderlag:

- Metod för skyfallskartering av tätorter, MSB2260 (2023)

<https://rib.msb.se/filer/pdf/30510.pdf>

- Vägledning för skyfallskartering, tips för genomförande och exempel på användning, MSB1121 (2017) <https://rib.msb.se/filer/pdf/28389.pdf>

- Vägledning för översvämningskartering av vattendrag, MSB 631 (2014)
<https://rib.msb.se/filer/pdf/27432.pdf>

För alla naturrelaterade händelser bör kommunen redovisa hur den förväntade klimatförändringen påverkar sannolikhet för eller konsekvenser av extrema naturhändelser. I detta fall kan det också vara av intresse att belysa hur kommunen kan drabbas av storm, stora skogsbränder, värmebölja och andra typer av naturhändelser som inte alltid kan ges en geografisk placering.

Läs mer om naturolyckor på www.msb.se och den myndighetsgemensamma sidan www.klimatanpassning.se.

Vägledning om samhällsplanering och Sevesoanläggningar

MSB har tagit fram en vägledning som beskriver hur storskalig kemikaliehantering och dess risker kan hanteras vid etablering av de storskaliga kemikaliehanterande verksamheterna och exploatering i nära anslutning till dessa. I vägledningen föreslås bl.a. att ett riskhanteringsavstånd kring storskaliga kemikaliehanterande anläggningar bör finnas som ett planeringsunderlag för kommunens översiktsplan. Vägledningen beskriver hur ett sådant kan tas fram.

Samhällsplanering och riskhantering i anslutning till storskalig kemikaliehantering, MSB1053 (2017)

<https://www.msb.se/sv/publikationer/samhallsplanering-och-riskhantering-i-anslutning-till-storskalig-kemikaliehantering/>

Kommunala handlingsprogram

Varje kommun är skyldig att ha ett handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst enligt Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Kommunens kommunala handlingsprogram och övriga arbete enligt lag om skydd mot olyckor kan vara ett viktigt underlag i arbetet med översiktsplaneringen.

Förändringar i lagen trädde ikraft 1 januari 2021 och nya föreskrifter om kommunala handlingsprogram har antagits. Läs mer på: <https://www.msb.se/sv/amnesomraden/skydd-mot-olyckor-och-farliga-amnen/raddningstjanst-och-raddningsinsatser/forandringar-i-lagen-om-skydd-mot-olyckor-lsony-sida/foreskrifter-om-handlingsprogram/>

Vindkraft och höga byggnadsverk

MSB har i uppdrag av regeringen att införa, förvalta och utveckla radiokommunikationssystemet RAKEL för skydd och säkerhet. För att vindkraftverk eller andra höga installationer inte ska bli ett hinder för radiokommunikationssystemet bör placeringen av exempelvis vindkraftverk på landsbygden och höga byggnader i tätorter ske i samråd med MSB:s verksamhet för Rakel och ledningssystem. Detta gäller konstruktioner högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse och högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse.

I samband med samråd om förslag till placering av områden för vindkraft eller inför andra beslut rörande vindkraftverk och höga byggnadsverk bör samråd ske med MSB. Bifoga i

samband med samrådet koordinater för vindkraftverkens placeringar för analyser av signalstråken.

Totalförsvarets civila del

Inom ramen för de allmänna hänsynsreglerna enligt 2 kap. 2 § plan-och bygglagen och 3 kap. 9 § miljöbalken ska översiktsplanen beakta totalförsvarets civila intressen. Enligt 2 kap. 6 § plan-och bygglagen ska kommunen vid planläggning särskilt beakta kraven om människors hälsa och säkerhet samt åtgärder för att skydda befolkningen mot och begränsa verkningarna av stridshandlingar.

Kommunen och länsstyrelsen är ansvarig för totalförsvarets civila del på lokal och regional nivå. Länsstyrelsen har ett ansvar att ge kommunen stöd i bedömning av vilka mark- och vattenområden som är av intresse och har betydelse för totalförsvarets civila del samt kommunens militärstrategiska betydelse på regional nivå, vilka är viktiga att beakta i den översiktliga planeringen. Målet för totalförsvaret respektive för civila försvaret är att beakta i detta stöd och har även betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen.

MSB anser att det nationella målet för totalförsvaret respektive för det civila försvaret utgör relevanta nationella mål av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen. MSB noterar att det av planförslaget inte framgår om eller hur målen har beaktats i planförslaget.

Läs mer på [msb.se](https://www.msb.se) om hur totalförsvarets civila intressen kan beaktas i samhällsplaneringen och den fysiska planeringen. Där finns också vägledning (publicerad våren 2024) om ämnet: <https://www.msb.se/sv/amnesomraden/skydd-mot-olyckor-och-farliga-amnen/samhallsplanering/totalforsvarets-intressen-i-samhallsplanering>

Områden av riksintresse för totalförsvarets anläggningar

MSB har mandat att identifiera områden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar, den civila delen, enligt 2-2a §§ förordningen om hushållning med mark- och vattenområden (hushållningsförordningen) och 3 kap. 9 § andra stycket miljöbalken. MSB arbetar kontinuerligt med att identifiera mark- och vattenområden som kan vara av riksintresse.

Länsstyrelsen har ett ansvar att meddela MSB om ett område bör anges som riksintresse för totalförsvarets anläggningar, den civila delen, eller om ett område av riksintresse bör omprövas (4 § hushållningsförordningen).

MSB hade under våren 2024 en remiss ute med förslag till områden av riksintresse för totalförsvarets anläggningar, den civila delen, (TfC 0004-0024). Förslaget omfattade samtliga ledningar och stationer i transmissionsnätet för el samt ledningarna i distributionsnätet för el mellan fastlandet och Gotland med tillhörande stationer. Förslaget togs fram tillsammans med beredskapsmyndigheten Affärsverket svenska kraftnät och kommer att slutbehandlas under hösten 2024.

Ytterligare information om MSB:s arbete med områden av riksintresse finns på MSB:s webbsida: <https://www.msb.se/sv/amnesomraden/skydd-mot-olyckor-och-farliga-amnen/samhallsplanering/riksintressen>

Skyddsrum

Kommunens tillgång till befintliga skyddsrum är en fråga som bör belysas i översiktsplanen. Skyddsrummen kan påverkas av ianspråktagande av mark i närheten. En karta över landets skyddsrum finns på https://gisapp.msb.se/apps/kartportal/enkel-karta_skyddsrum/

Miljöbedömning

Risken för allvarliga olyckor, inklusive sådana som orsakas av klimatförändringar, ska beaktas i miljöbedömningsprocessen. Miljöbedömningsförordningen förtydligar att för planer och program ska riskerna för människors hälsa eller för miljön till följd av allvarliga olyckor beaktas vid en undersökning och bedömning av betydande miljöpåverkan (5 §). En strategisk miljöbedömning ska dessutom ta hänsyn till andra relevanta planer och program. Av särskild relevans för riskfrågor är bland annat:

- Regionala och kommunala risk-och sårbarhetsanalyser
- Klimat- och sårbarhetsanalyser och handlingsplaner
- Kommunens handlingsprogram enligt LSO
- Riskhanteringsplaner enligt förordning (2009:956) om översvämningsrisker

En miljöbedömning bör beakta samtliga risker som rör allvarliga olyckor och människors hälsa eller miljön.

6. Sveriges geotekniska institut, SGI

Bakgrund och förutsättningar

Kommunens hantering av geotekniska säkerhetsfrågor

Enligt 2 kap 5 § PBL ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till bland annat människors hälsa och säkerhet samt med hänsyn till risken för olyckor, översvämning och erosion. Vidare ska kommunen enligt 3 kap 5 § p 4 i sin översiktsplan redovisa sin syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra.

I översiktsplanen har kommunen redogjort övergripande för vad klimatförändringen innebär för ras, skred och erosion samt vad det innebär för klimatanpassningen i kommunen. Kommunen anger att en tydlig kartläggning av dessa riskfaktorer finns inom kommunen och tas hänsyn till idag och kommer så fortsatt att göras i framtiden. Kommunen anger att översiktsplanen pekar ut områden, landsbygdstråk och platser som enligt kartläggningen inte löper någon risk att utsättas för någon av dessa faktorer. Kommunen anger även att framtagande och upprätthållande av goda planeringsunderlag är en förutsättning för att översiktsplanen samt framtida detaljplaner ska kunna ta vara på den kunskap som finns kring de ovan nämnda riskerna.

Kommunen pekar övergripande ut inom vilka områden hänsyn till skredrisk bör tas vid planering och bygglovgivning.

SGI:s synpunkter

Redovisning av geologiska och geotekniska förutsättningar

De geotekniska säkerhetsfrågorna (ras, skred, slamströmmar och erosion) kan vara avgörande vid bedömning av markens lämplighet för avsett ändamål. Dessa frågor bör därför redovisas tidigt i planprocessen. SGI anser att en översiktsplan ska innehålla en översiktlig redovisning av de geologiska och geotekniska förhållandena. Därtill ska en översiktlig beskrivning av förutsättningar för ras, skred, slamströmmar och erosion ingå. Kommunen har beskrivit att man har tagit hänsyn till ras, skred och erosion vid översiktsplaneringen men det är otydligt hur denna hänsyn har tagits, vilka geotekniska säkerhetsfrågor som har behandlats samt vilka underlag som har använts för att bedöma de geotekniska säkerhetsfrågorna. Vi har noterat att översiktsplanen kan behöva kompletteras på följande punkter:

- *Ras* – exploatering i eller ovanför branta slänter som innebär att borttagning av vegetationen i eller ovanför brant sluttande terräng, kan öka sannolikheten för ras ytterligare. Det är värdefullt att i översiktsplanen identifiera sådana områden för att kunna ta hänsyn till dem i den strategiska planeringen.
- *Skred* - förutsättningar för kvicklera bör beskrivas. Den norra delen av planområdet ligger under högsta kustlinjen och delar av sedimenten har avsatts vid förhållanden med brackvatten, varför kvicklera kan förekomma.
- *Erosion* (kust, vattendrag, sjöar och mark) – SGI saknar en beskrivning avseende var hänsyn till erosion har tagits.
- *Bergras och blocknedfall*– Översiktsplanen har inte identifierat branta bergslänter med förutsättningar för bergras och blocknedfall. Det kan vara värdefullt att redan i översiktsplanen uppmärksamma områden med förutsättningar för bergras och blocknedfall som underlag för strategiska beslut om lämplig markanvändning.

Redovisning i karta

Kommunen anger att en tydlig kartläggning av ras, skred och erosion finns inom kommunen och tas hänsyn till idag och kommer så fortsatt att göras i framtiden. SGI välkomnar det och anser att det är mycket värdefullt att kommunen har sammanställt och samlat kommunspecifika underlag. SGI kan inte se att det beskrivna underlaget finns tillgängliggjort tillsammans med översiktsplanen, vilket gör att det är svårt att värdera underlaget. SGI föreslår att underlaget tillgängliggörs tillsammans med översiktsplanen som stöd för de som ska tolka och använda översiktsplanen. Vi bedömer att det skulle öka förståelsen för planen och ge värdefull input till kommande detaljplaner och bygglovgivning utanför detaljplanelagt område.

God kännedom om geotekniska förutsättningar och eventuella geotekniska riskområden är viktiga utgångspunkter vid strategiska val av markanvändning. I en översiktsplan bör därför eventuella riskområden tydligt redovisas, förslagsvis på kartor.

SGI anser även att kommunen bör redogöra för vilken detaljeringsnivå det geotekniska underlaget har som har använts i översiktsplanen samt vilka osäkerheter som kvarstår och tydliggöra vad det innebär för kommande detaljplanering och bygglovgivning.

Klimatförändring och tidsaspekter

Kommunen beskriver översiktligt att klimatförändringen påverkar de geotekniska säkerhetsfrågorna men beskriver inte hur kommunen avser att hantera klimatförändringens effekter vid framtida detaljplanering och bygglovgivning. Översvämningsförebyggande åtgärder, till exempel uppfyllnader och vallar, kan medföra geotekniska risker vilket behöver beaktas.

Kommunens ställningstaganden

SIGI tolkar kommunens ställningstagande som att kommunen i möjligaste mån har undvikit områden med risker för ras, skred och erosion för framtida utbyggnad. Några av de områden som valts för utveckling omfattar skredrisker men inte i stor omfattning. SIGI föreslår att kommunen utökar sina ställningstaganden till att även omfatta hur dessa områden ska hanteras vid kommande detaljplanering och bygglovgivning. SIGI saknar även en beskrivning av om befintlig bebyggelse finns i geotekniska riskområden samt hur kommunen avser att arbeta för att eventuella risker ska minska eller upphöra.

I sin översiktsplan behöver kommunen redovisa sitt ställningstagande för hur områden med kända eller potentiella stabilitetsproblem ska hanteras. Ställningstagandet bör omfatta både ny och befintlig bebyggelse men även vegetation, parker och andra grönområden bör ingå. Observera att stabilitetsproblem också kan skapas genom exploatering och ändrad markanvändning.

Ett ställningstagande för hantering av geotekniska säkerhetsfrågor bör **bland annat** innehålla:

- hur risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade kan minska eller upphöra,
- att det i samband med detaljplanering och bygglovgivning utanför detaljplanlagt område alltid ska utföras en bedömning av stabiliteten för jord och bergslänter samt en bedömning av risken för erosion. Om det finns förutsättningar för låg stabilitet i slänter eller erosion ska alltid en geoteknisk/bergteknisk utredning genomföras,
- att klimatförändringens effekter på markförhållanden alltid måste ingå i de bedömningar och utredningar som görs i planprocessen och vid bygglovgivning,
- att det inom områden där geotekniska säkerhetsfrågorna är styrande för markanvändningen kan omfattande utredningar krävas i detaljplaneskedet och det kan vara nödvändigt att vidta stabilitetshöjande åtgärder i och utanför planområdet för att marken ska bli lämplig att bebygga. Tidiga geotekniska utredningar där geotekniska förhållanden får styra utformningen av sådana områden kan minska behovet av stabilitetshöjande åtgärder och förstärkningsåtgärder,
- områden som inte är lämpliga att bebygga eller som kräver geotekniska undersökningar,
- områden som är prioriterade för skyddsåtgärder,
- detaljplaner som kan behöva upphävas på grund av geotekniska risker,
- behov av mellankommunal samordning,

- identifierade områden där det finns behov av att geotekniska frågor utreds i ett större geografiskt område,
- identifierade områden med behov av en långsiktig handlingsplan för underhåll och kontroll av stabilitetshöjande anläggningar eller åtgärder,

Avsikten med ett ställningstagande är att ange vad som ska utredas för att ha en beredskap för det i samband med detaljplaneläggning och bygglovgivning utanför detaljplanelagt område.

Rekommenderat planeringsunderlag

Kommunen anger att framtagande och upprätthållande av goda planeringsunderlag är en förutsättning för att översiktsplanen samt framtida detaljplaner ska kunna ta vara på den kunskap som finns kring de ovan nämnda riskerna. SGI instämmer i det och välkomnar att kommunen arbetar med planeringsunderlag som stödjer planeringen kopplat till de geotekniska säkerhetsfrågorna. SGI föreslår att dessa planeringsunderlag tillgängliggörs tillsammans med översiktsplanen.

Det finns ett flertal statliga planeringsunderlag som kan vara värdefulla vid kommunens arbete med strategisk planering. SGI bedömer att Askersunds kommun har använt några av de kartlager som finns i nedanstående vägledning men att det kan finnas andra som kommunen inte tagit hänsyn till och som kan vara värdefulla i den översiktliga planeringen.

SGI har i ett regeringsuppdrag om harmonisering av statligt framställda planeringsunderlag avseende ras, skred och erosion tillsammans med bl. a MSB och SGU tagit fram en Vägledning ras, skred och erosion 1 . Underlagen finns åskådliggjorda i en kartvisningstjänst 2 . Med stöd av kartvisningstjänsten kan de geologiska och geotekniska förhållandena beskrivas översiktligt. Informationen är från geoteknisk synpunkt värdefull vid strategiska val av lämplig markanvändning.

SGI:s webbvägledning ”Geoteknisk säkerhet i kommunal planering” 3 ger råd och stöd kring hur geotekniska säkerhetsfrågor kan hanteras vid översiktsplanering.

7. Statens geologiska undersökning

Klimat- och Georelaterade risker

Frågor som berör samhällets motståndskraft mot extrema händelser kopplade till exempelvis värmebölja, nederbörd, översvämning, ras och skred, mm. är mycket viktiga att beakta inom all fysisk planering. Det kan röra sig om grönstruktur och markbeläggning i städer; hur topografi, hus och konstruktioner kan påverka vattenflöden och risk för översvämning; hur vatten, topografi, jordart och berggrund under vissa förutsättningar kan samverka och öka risk för sättningar och markrörelser.

För att kunna förutse potentiella risker och inleda åtgärder som kan förebygga, förhindra eller mildra eventuell framtida skada krävs ofta förutseende och kunskap inom många olika fackområden jämte analys och beräkning av eventuell påverkan. I andra fall är förebyggande arbete jämförelsevis enkelt om man bara blir medveten om en potentiell risk. Men framför allt behövs en helhetssyn hur naturliga förutsättningar påverkar och samtidigt påverkas av

samhällets infrastruktur, byggnader och konstruktioner och vilka ändrade förutsättningar ett förändrat klimat kan ge.

Materialförsörjning

Det är viktigt att samhället idag och i framtiden har tillgång till bergmaterial av lämplig kvalitet och att täkter är placerade så att långa transporter undviks.

Samhällets materialförsörjning med ballast, krossprodukter och natursand är ofta en mellankommunal fråga då enskilda täkter kan leverera till större geografiska områden. Tillgång på lämpligt material av hög kvalitet behöver säkras över längre tid. Taktlokalisering bör utöver geologiska förutsättningar och tillgänglig bergkvalitet även ske i avsikt att minimera transportsträckor och utsläpp i enlighet med klimat- och miljömål.

Bergart, mineralogi och struktur kan starkt påverka berggrundens lämplighet för användning som råvara för olika ballast. Bergkvaliteten varierar både regionalt och lokalt och bedöms enligt olika kriterier beroende på syfte och användningsområde för färdig produkt. Ett bergmaterials lämplighet inom exempelvis väg-, och järnvägsbyggnad eller som tillsats i asfalt & betong bedöms enligt olika kvalitetskrav beroende på avsedd användning. SGU arbetar bla. med att ta fram bergkvalitékartor som redovisar detta. Dessa redovisas i SGU:s kartvisare ”Ballast” dock finns inte ännu data tillgängligt för alla Sveriges kommuner.

SGU ser ett hos många kommuner ett behov av uppdaterat planeringsunderlag i form av en regional materialförsörjningsplan på länsnivå för att få en bra överblick av samhällsbehov och råmaterialtillgångar sett i ett längre perspektiv. Materialförsörjningsplanering kan med fördel genomföras i ett mellankommunt eller regionalt perspektiv. Länsstyrelsen är därmed en lämplig aktör för att ta fram relevant planunderlag till berörda kommuner. SGU ser det som mycket positivt att flera av landets Länsstyrelser arbetar med frågan.

Kommentarer till ÖP 2040 för Askersund

Zinkgruvan är en viktig verksamhet för både Askersunds kommun och nationellt. Kommunen tar i översiktsplanen hänsyn till utpekade riksintressen för värdefulla ämnen och material samt befintlig gruvverksamhet. En framtida vidareutveckling av gruvverksamheten kan eventuellt medföra ytterligare markbehov ovan jord och en möjlig utvecklingsriktning av befintligt industriområde nämns. För en potentiellt möjlig framtida ändring av områdets markanvändning är fortsatt kontinuerlig dialog mellan verksamhetsutövaren och kommunen av stor vikt.

Det är positivt att kommunen lyfter fram verksamheten i Knalla turistgruva och ger möjlighet till fortsatt utveckling av densamma.

Riksintresse för värdefulla ämnen och material

SGU instämmer med kommunens syn på befintliga riksintressen Brännlyckan och Zinkgruvan. Utpekade riksintressen för värdefulla ämnen och material representerar strategiskt viktiga fyndigheter ur såväl svenskt som europeiskt perspektiv. Dessa kan ge ett relevant tillskott till inhemsk försörjning av industrin med råvaror och därmed bidra till god nationell försörjningsberedskap. Att aspekter kopplade till riksintressen för värdefulla ämnen och material beaktas inom samhällsplanering, materialförsörjningsplanering och inte minst försörjningsberedskap är därför av stor vikt.

Materialförsörjning, masshantering, täktverksamhet

Stenbrott, täkter inom kommunen nämns ej i planen (Knarkebo, Kristineberg, Tostebacka, Mariedamm). Bergmaterial är en av de viktigaste naturresurserna för byggnation och infrastruktur, men kan på grund av tyngden medföra stor miljöpåverkan vid långväga transporter. Tillgång till närbelägna täkter för ballastmaterial kan därmed vara av vikt för både samhällets försörjning och miljön. Täktverksamhet kan dock till sin natur medföra störningar för omgivningen och täkter kan därför vara viktiga att ta upp inom fysisk planering och visa lokalisering i karta för att bättre kunna bedöma ev. påverkan och transportavstånd. Kartunderlag som visar lokalisering för berg- och naturgrustäkter inom kommunen saknas dock. Teman som materialförsörjning eller masshantering och samband med cirkularitet / hållbar resursanvändning nämns ej.

Naturrisker som skred, erosion, översvämning, extrema väderhändelser

Det är mycket positivt att kommunen presenterar planen digitalt i GIS-format. Det ger goda möjligheter att jämföra befintlig och tänkt markanvändning med givna förutsättningar. Dock saknas kartunderlag som illustrerar naturrisker som tex. skred, skyfall, lågpunktskartering, översvämning, höga flöden, erosionsrisk samt förorenad mark vilket gör det svårt att bedöma ev. naturrisker. Risker kan vara relevanta att diskutera, exempelvis vid utpekande av LIS-områden, men även vid annan bebyggelse och infrastruktur.

Många kommuner och länsstyrelser genomför sk. lågpunktskarteringar för att kunna analysera följder av skyfall, dock nämns ej skyfall i föreliggande planhandling.

Strandnära tomter för permanent- eller säsonsboende är ofta attraktiva. Många kommuner pekar ut LIS-områden eller detaljplanerar för strandnära bostadsområden för att möta efterfrågan. Därtill ligger många samhällen i anslutning till vattendrag och tillgänglig mark kan vara knapp.

En klok samhällsplanering för ett robust samhälle bör ta hänsyn till kumulerad riskbild. Strandnära, potentiellt skredbenägen mark i kombination med erosionsrisk genom höga flöden, översvämning eller skyfall kan potentiellt öka såväl risk som möjligt resulterande utfall jämfört med om endast en enskild riskfaktor inverkar.

Kommentar till planhandlingens pdf-version:

Det kan ofta vara svårt att hantera kartinnehåll i pdf-form, samtidigt kan pdf vara mer inkluderande och möjliggöra att fler kan ta del av planhandlingarna. För ökad användarvänlighet bör kopplingen mellan huvuddokument och bilaga förstärkas, referens från planhandlingens text bör finnas till lämplig karta i kartbilagan där detta är relevant. Det kan vara lämpligt att i kartlegend/objektbeskrivning i vissa fall inkludera relevant kartsymbol för ökad användarvänlighet.

För ökad användarvänlighet bör alla kartor i kartbilagan namnges med tydlig titel som refererar till kartinnehåll, likaså bör detta framgå i innehållsförteckningen. Objektbeskrivningar bör innehålla tydlig namngivning som läsare kan ta till sig samt förklaring vad respektive objekt visar. Som exempel framgår i karta 4 inte vad denna skall illustrera eller vad objekten ÅmBk1, HaBk1, ... representerar, ej heller var dessa objekts är lokaliserade i kartan (motsvarande gäller för fler kartor). I GIS-kartan är dessa saker naturligtvis inget problem.

8. Länsstyrelsen Västra Götaland

Synpunkter på förslaget

Mellankommunala frågor i gränsen mot Västra Götalands län

Kommunen måste i översiktsplanen redovisa grunddragen i fråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden för hela kommunen. Nu framgår det inte av översiktsplanen. Mark- och vattenanvändningskartan är blank i stora delar av kommunen, bland annat i området närmast kommungränsen mot Karlsborg.

I översiktsplanen finns särskilt avsnitt om mellankommunala samband. Där lyfter kommunen fram pågående samarbeten och ämnesområdena infrastruktur, sjukvård, utbildning, arbetsmarknad, turism och besöksnäring samt bostadsförsörjning.

Länsstyrelsen Västra Götaland ser andra mellankommunala samband som också lämpligen behöver ges utrymme i denna del i översiktsplanen. Det handlar inte minst om natur- och vattenrelaterade frågor och särskilt Vättern. Översiktsplanen har särskild vägledning för Västra Vättern- och Tivedsbygden. Mycket av det som beskrivs där har mellankommunal betydelse och behöver därför också belysas och hanteras som mellankommunala frågor i översiktsplanen.

Vättern är en unik sjö med höga värden för både naturvård och friluftsliv. Sjön ingår i nätverket Natura 2000. Sjöns värden påverkas av mark- och vattenanvändningen i de kommuner som ligger kring sjön, och påverkan från exploatering måste bedömas i ett större geografiskt perspektiv och med hänsyn till kumulativa effekter.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län noterar att inga nya områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge har pekats ut vid Vättern, vilket Länsstyrelsen Västra Götaland bedömer som positivt.

Vättern omfattas också av geografiska bestämmelser, enligt 4 kap. 2§ miljöbalken, för turism och rörligt friluftsliv. Även dessa värden behöver bedömas i ett större, mellankommunalt, perspektiv.

Pågående översiktsplanering i Karlsborg

Karlsborgs kommun arbetar för tillfället med en ny översiktsplan, läget är med andra ord bra för en utvecklad mellankommunal samordning i vatten- och naturrelaterade mellankommunala frågor.

9. Länsstyrelsen Östergötland

Beskrivning

Länsstyrelsen Örebro län har remitterat Askersunds kommuns översiktsplan under samrådstiden. Handlingarna hänvisas till kommunens hemsida.

Askersunds kommun gränsar i söder till Motala kommun och har cirka 11 500 invånare varav en tredjedel bor i Askersunds stad, en tredjedel i mindre samhällen och en tredjedel i landsbygd. Kommunen tillhör SKRs kommungrupp "Lågpendlingskommun nära större stad" med närhet till Örebro.

Potentialen för befolkningsutveckling i Östra Vätternbygden bedöms till en ökning om cirka 100 personer med goda möjligheter för utveckling av bostads- och fritidsbebyggelse, i synnerhet i området nära Vättern. Stora Forsa kan växa i och med enklare och säkrare pendling.

För Nydalen, NyBU1, ämnar kommunen att detaljplanera utpekad bebyggelse i direkt anslutning till befintlig samt föreslå Nydalen som bytespunkt för kollektivtrafikstråket utmed riksväg 50 för kollektivtrafik över länsgränserna, och ser det som önskvärt med goda cykelmöjligheter söderut för en bra förbindelse mot Motala.

Synpunkter

Länsstyrelsen Östergötland ser positivt på att översiktsplanen behandlar kommunen i delområden. Vårt fokus är Sydöstra gruv och skogsbygden samt Östra Vätternbygdens geografi (sid 140 i Planbeskrivningen).

Det är positivt med föreslagna strategier, såsom att ny bebyggelse bör tillgängliggöra naturområden, att besöksströmmarna styrs, entréer blir tydliga startpunkter för att besöka naturområden.

Det kan övervägas att använda en ännu mer utzoomad karta för att ytterligare visa Askersunds kommun i ett vidare mellankommunalt perspektiv, vilket kan underlätta i framtida dialogarbete. Framtida önskvärda pendlingsmöjligheter kan skildras samt vilka infrastrukturella intentioner som finns.

Vi noterar föreslagen utbyggnad av området i Nydalen, men att det inte kommit med i Karta 6. över kommunens nya utbyggnadsområden. Länsstyrelsen i Östergötlands län konstaterar att liknande intentioner söder om Nydalen anges i översiktsplan för Motala kommun.

Ombyggnaden av riksväg 50 innebär goda vägtrafikförbindelser norr och söderut vilket bidrar med utvecklingspotential för byggande i dessa trakter. När detaljplaner tas fram är det av stor betydelse att planeringen tar reda på eventuellt pågående processer för naturreservat, tillgodoser riksintresse för det rörliga friluftslivet och riksintresse för friluftsliv. Bebyggelsemiljöerna kan ha potential att stärka intressen som är till för allmänheten, om de planeras omsorgsfullt.

Länsstyrelsen avråder från att i ÖP behandla råvattenintag. Det kan övervägas att samråda med Havs- och vattenmyndigheten som är sektorsansvarig myndighet för riksintresse dricksvattenförsörjning.

10. Skogsstyrelsen

Skogsstyrelsen har tagit del av planen. Vi har inte tittat närmare på om föreslagna exploateringsområden krockar med andra intressen men Skogens pärlor (www.skogensparlor.se) ger bra vägledning om var det finns hänsyn att ta på skogsmark. Utebliven träff i Skogens pärlor utesluter inte förekomst av odokumenterade värden inklusive hänsynskrävande biotoper. Det är därför viktigt att ni själva gör en inventering som belyser områdenas kvaliteter i samband med detaljplanering och exploatering.

Beskrivning om skogsbruk och dess nytta för näringslivet saknas.

Skogsstyrelsen är tillsynsmyndighet, enligt skogsvårdslagen och delar av miljöbalken, gällande skogliga åtgärder på skogsmark (mark som lyder under skogsvårdslagen). Vidare ingår bland Skogsstyrelsens uppgifter att medverka i frågor om samhällsplanering för en hållbar utveckling och hushållning med naturresurser.

11. Sjöfartsverket

Bakgrund

Länsstyrelsen i Örebro län har i en skrivelse, daterad den 16 oktober 2024, begärt Sjöfartsverkets synpunkter på Askersunds kommuns samrådsförslag till ny kommuntäckande översiktsplan.

Yttrande

Sjöfartsverket har tagit del av samrådsförslaget och har inte någon erinran mot någon del av innehållet. För Askersunds kommun är det primärt fritidsbåtstrafiken i Norra Vättern som är av intresse för Sjöfartsverket. I samrådsförslaget framför kommunen ett flertal ställningstaganden som väl tillvaratar fritidsbåtstrafikens intressen, såsom möjligheten till expansion av vissa småbåtshamnar i bland annat Askersunds tätort och Västra Vättern- och Tivedsbygden.

Kommunen presenterar på ett förtjänstfullt sätt relevanta riksintressen i kommunen samt hur kommunen avser att skydda dessa värden och funktionen. Detta gäller till exempel riksintresset för friluftsliv respektive rörligt friluftsliv i Norra Vättern, för vilket fritidsbåtstrafiken utgör en viktig del av. Detsamma gäller även riksintresset för yrkesfiske.

På samma sätt är det positivt att riksintresse för kommunikationer är väl presenterat samt att kommunen betonar vikten och funktionen av väg 49 och 50. Som kommunen nämner är väg 50 en viktig matarled för gods från hamnar i södra Sverige, varför dess funktion i transportsystemet är omistlig. Det är därför observant av kommunen att ha identifierat att lastbilschaufförer i många fall når tidsgränsen för sina körpass i kommunen, med följderna av att många lastbilar stannar för vila eller nattsömn.

Sjöfartsverket tillstyrker att kommunen anger att kommande planering bör beakta detta behov och att därigenom tillse att det finns ytor som kan användas för uppställning fordon.

Sjöfartsverket kan slutligen konstatera att det inte löper några riksintresseklassade farleder genom Askersunds kommun. Dock löper den allmänna farleden med farledsnummer 875 (Bastedalen-Åmmeberg) genom skärgården i norra Vättern, för vilken Askersunds kommun svarar för (se utdrag ur sjökort nedan). Kommunen kan dock med fördel redovisa denna allmänna farled i lämplig karta inför granskningsförslaget.

12. Post- och Telestyrelsen

PTS är central förvaltningsmyndighet med ett samlat ansvar – sektorsansvar – inom områdena post och elektronisk kommunikation. Inom ramen för detta arbete skall PTS bland annat:

- främja tillgången till säkra och effektiva elektroniska kommunikationer enligt de mål som anges i lag (2022:482) om elektronisk kommunikation
- verka för robusta elektroniska kommunikationer och minska risken för störningar, inbegripet att upphandla förstärkningsåtgärder, samt verka för ökad krishanteringsförmåga

Vidare får PTS genom upphandling verka för att tillgodose totalförsvarets behov av posttjänster och elektroniska kommunikationstjänster under höjd beredskap, och stärka samhällets beredskap mot allvarliga störningar av elektronisk kommunikation och posttjänster i fred.

IT-infrastrukturen är en förutsättning för bland annat näringslivsutveckling, sysselsättning, forskning och innovationer, vård och omsorg, miljö och klimat, utbildning och kompetensförsörjning samt social delaktighet. Av denna anledning anser vi även att IT-infrastrukturen måste in i samhällsplaneringsprocessen på regional och kommunal nivå. Om inte IT-infrastruktur beaktas i samhällsplaneringen finns risken att de tjänster som är beroende av infrastrukturen inte når ut till användarna.

Det säkerhetspolitiska läget har också riktat fokus mot behovet av en robust civil infrastruktur. Förmågan att kommunicera är en förutsättning för att samhällets grundläggande funktionalitet ska kunna upprätthållas. Exempelvis krävs elektronisk kommunikation för att genomföra betalningar, säkerställa leveranser och återställa trasiga nät. Att civila funktioner är funktionella i händelse av ofred är också viktigt för totalförsvarets militära del. Vid ett så kallat gråzonsläge eller i samband med en större kris kan infrastrukturen utsättas för påfrestningar. Vidare kan naturhändelser såsom översvämningar påverka funktionaliteten. PTS arbetar aktivt med dessa frågor, bl.a. genom att dela ut statligt stöd till företag för att genomföra åtgärder för driftsäkra och robusta elektroniska kommunikationer.

PTS har inte tillgång till detaljinformation om hur operatörer och andra ledningsägare utformar sina nät utan hänvisar till de operatörer och ledningsägare som blir berörda inom aktuellt område för ytterligare information. I detta fall kan det vara lämpligt att kontakta nationella bredbandsaktörer samt aktuella regionala och lokala bredbandsaktörer. Kommunen bör ha en förteckning över vilka befintliga ledningsägare som blir berörda eller liknande funktion. Exempelvis bredbandskoordinatorer bör ha information om potentiella ledningsägare gällande elektroniska kommunikationer.

Vidare driver PTS ett system för begäran om ledningsanvisning, "ledningskollen.se". För att identifiera vilka som är berörda ledningsägare kan en förfrågan skickas via <https://www.ledningskollen.se/>

Avseende vindkraftverk så kan dessa i vissa fall påverka mottagningen av radiosignaler på ett negativt sätt. Speciellt gäller detta för radiolänkförbindelser. PTS rekommenderar därför att ett samrådsförfarande genomförs mellan vindkraftsbolag och de radiolänkoperatörer som blir berörda av vindkraftsetableringen för respektive område för att minimera störningsriskerna. Inför ett sådant samråd kan PTS bidra med information om vilka de berörda radiolänkoperatörerna är.

PTS har inga ytterligare synpunkter.

13. Sveaskog

Hej,

Sveaskog har tagit del av förslaget till ny översiktsplan för Askersunds kommun och vi har synpunkter på den. Enligt förslaget ska det ske samråd med Åsbro Kursgård på del av Sveaskogs mark, vilket vi anser är väldigt märkligt att vi ska samråda med en annan markägare om hur vi ska använda vår mark.

Återkoppla gärna att ni har mottagit detta.

14. Trafikverket

Övergripande synpunkter

Översiktsplanen har en tydlig inriktning där landsbygdsstråk och mark pekas ut för förtätning och utveckling längs med det mindre och större vägnätet. Utveckling och byggande längs med statlig infrastruktur är ofta är förenad med behov av hänsynstagande och villkor, det gäller exempelvis hälso- och riskaspekter, att värna framkomlighet och trafiksäkerhet samt möjligheterna till drift och underhåll av väg och järnväg. Riksintressen för kommunikationer behöver särskilt beaktas. Det är angeläget att dessa frågor hanteras i tidiga skeden på en generell nivå i samband med översiktsplanering för att göra relevanta bedömningar och avvägningar mellan olika intressen, av konsekvenser och genomförbarhet att verkställa förslag om utveckling och markanvändning som berör statlig infrastruktur. För att översiktsplanen ska utgöra ett tydligt underlag, ge vägledning och underlätta för efterföljande planering och prövning, är det också viktigt att konkretisera och redogöra för förutsättningar, förhållningssätt och ställningstagande som kommunen anser behöver beaktas och tillämpas i senare skeden. Trafikverket anser att det generellt är önskvärt att översiktsplanen kompletteras och förtydligas utifrån detta.

Riksintressen för kommunikationer

Trafikverket har pekat ut de mark- och vattenområden som bedöms vara riksintressen för kommunikationer enligt 3 kap. 8 § miljöbalken (enligt beslut 2023-11-23). I Askersunds kommun utgör väg 50 riksintresse för kommunikationer, detta gäller befintlig sträckning samt planerad ombyggnation sträckan Nykyrka-Brattebo backe. I Askersund kommun utgör även järnvägen Godsstråket genom Bergslagen riksintresse för kommunikationer, detta gäller befintlig sträckning samt planerad dubbelspårsombyggnad delarna; Dunsjö-Jakobshyttan, Hallsberg – Stenkumla samt Jakobshyttan-Degerön. Kommunen berörs även av MSA-tytor tillhörande riksintresseflygplats Örebro samt Linköping.

Översiktsplanen ska redovisa hur utpekade riksintressen inom kommunen ska tillgodoses. Enligt MB 3 kap 8 § ska områden som är av riksintresse för kommunikationer skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna. Med det avses att funktionen hos riksintresset ska säkerställas. Ny bebyggelse får inte negativt påverka

nuvarande eller framtida användning av anläggningen. Ny exploatering får inte heller påverka möjligheterna till drift, underhåll och framtida utveckling av densamma. Detta förutsätter exempelvis hänsyn till utrymmesbehov för anläggning och restriktioner för influensområden vid byggnation.

Trafikverket ser behov av att revidera/komplettera redovisning av riksintressen för kommunikationer, enligt ovan. Väg 49 anges felaktigt som riksintresse. Kommunen bör även redogöra för flygplatser av riksintresse utifrån beaktande av MSA-yltor. Vidare finns behov av att tydliggöra hur redovisade riksintressen ska tillgodoses. I översiktsplanen anges i ställningstagande att kommunen tillgodoser riksintresset väg genom att planera för en markanvändning som inte negativt påverkar riksintresset för väg. I planförslaget föreslås dock relativt storskaliga utvecklingsområden i nära anslutning till riksintresse för väg 50. Trafikverket anser att planförslaget behöver kompletteras med en tydligare redovisning av hur kommunens utvecklingsplaner förhåller sig till riksintressen för kommunikationer, hur riksintressena kan påverkas vid tänkt utveckling samt vad som behöver beaktas för att riksintressena inte ska påverkas negativt. Vid planerade åtgärder i närheten av riksintressen behöver Trafikverket höras. Det är i sammanhanget positivt att kommunen för fram vikten av god dialog i samband med utbyggnaden av Godsstråket genom Bergslagen.

Åtgärder och finansiering i statlig infrastruktur

Planering, finansiering och tidsplan för genomförande av om- och nybyggnadsåtgärder på det statliga vägnätet och järnväg styrs av Nationell plan för transportsystemet 2022–2033 samt Länsplan för regional transportinfrastruktur i Örebro län 2022–2033. Det är positivt att översiktsplanen redogör för båda dessa planer då de utgör viktiga verktyg och beslut för att genomföra åtgärder i nationell och regional infrastruktur.

Finansiering av åtgärder i statlig infrastruktur

Finansiering och genomförande av om- och nybyggnadsåtgärder på statlig väg och järnväg styrs i ovan nämna planer. Den formella vägen för kommunernas önskemål och förslag om åtgärder i den statliga infrastrukturen går normalt via de forum som används för att förbereda kommande planrevideringar, det vill säga genom Region Örebro län som regionala planupprättare, samt i dialog med Trafikverket.

Åtgärder på statlig infrastruktur till följd av kommunal exploatering finansieras generellt sett inte genom nationell eller regional plan – detta är istället avhängigt de nyttor som tillskapas och om åtgärden är en utpekad brist. Kommunen behöver vara beredd att ta kostnader för de åtgärder som krävs på den statliga infrastrukturen till följd av kommunal planering. Trafikverket vill särskilt uppmärksamma detta i och med kommunens inriktning och planering för ett större verksamhetsstråk och utvecklingsområden längs väg 50 mellan Askersund och Åsbro. I de fall där kommande detaljplaner har påverkan på statlig infrastruktur kan det komma att krävas undertecknade avtal med Trafikverket innan respektive detaljplan kan antas. Se vidare avsnitt om trafikförsörjning nedan.

Planering för gång- och cykelvägar

Översiktsplanen lyfter inriktning att skapa sammankopplade gång- och cykelvägnätet för att skapa större sammanhängande stråk. Översiktsplanen visar på utvecklingsförslag för cykelförbindelser mellan och inom orter. Trafikverket välkomnar att kommunen önskar

samordna utbyggnad med den regionala cykelplanen och länsplanen för regional transportinfrastruktur, för att uppnå god effekt i såväl trafiklösningar som finansiering. Det är även positivt att planering och strategier för en utbredning kan komma att hanteras i en framtida potentiell cykelplan.

Framtida tågstopp

Askersunds kommun framför möjlighet att etablera ett framtida tågstopp vid den nya järnvägen sydväst om Åsbro. Att utreda möjlighet för nya tågstopp på en ort är en fråga att lyfta med Region Örebro län kopplat till utveckling av regionens infrastruktur och kollektivtrafik samt att handla upp kollektivtrafik på järnväg. Fråga om tågstopp kan även väckas av järnvägsoperatör som önskar ta upp resande på en ort. En rad kriterier behöver vara uppfyllda för att nya tågstopp ska kunna bli verklighet. Nyttan av fler stopp behöver nog vägas mot kostnader, bland annat i form av längre restid och minskad spårkapacitet. Prioritering behöver även ske av åtgärder i infrastruktur och anläggning som krävs för att möjliggöra nya tågstopp.

Trafikförsörjning utbyggnadsområden

I översiktsplanen redovisas stråk och utveckling för verksamheter främst längs med väg 50 mellan Åsbro och Askersund. Bostäder är i sin tur kopplade till mindre vägar och samhällen med direktanslutning till dessa större vägar. Trafikverket lyfter behov av att kommunen i tidigt skede utreder större utvecklingsområden med avseende på trafiksituationen och trafikförsörjning samt vilka åtgärder som kan komma att krävas i infrastrukturen. Inte minst gäller detta utveckling längs väg 50, som utgör riksintresse för kommunikationer. Utpekade områden för verksamheter finns i direkt anslutning till väg 50 och ett genomförande genererar trafikalstring och ökat behov och krav att nyttja vägen och dess anslutningar/korsningar. I översiktsplanen lyfter Askersunds kommun att bättre trafiklösning skulle behövas för säkrare av- och påfart till riksväg 50 för att områden ska kunna utnyttjas till dess fulla potential och kapacitet. Trafikverket vill vara tydlig med att kommunen i tidigt skede behöver utreda och påvisa att infrastrukturen klarar en ökad mängd trafik med tanke på trafiksäkerhet, kapacitet och framkomlighet. Kommunen behöver även säkerställa genomförandet av åtgärder som kan komma att krävas för att inte ge negativ påverkan på statlig väg. Trafikverket vill betona att åtgärder på det statliga vägnätet och dess anslutningar, till följd av en exploatering, ska bekostas av kommunen eller exploatören. När flera detaljplaner planeras inom samma område, eller när utbyggnad planeras i etapper, behöver påverkan på statens anläggningar utredas i ett helhetsperspektiv. Kommunens ambition att se över vägnätet i hela Åsbro för att möta upp nya behov är positivt.

Trafikverket anser att den lokala trafiken i första hand ska hänvisas till det lokala gatunätet och att interna trafiklösningar inom utbyggnadsområdet ska försörja trafikströmmarna. När det gäller anslutningar/korsningar mot det statliga vägnätet i samband med utveckling av nya områden för bostäder och verksamheter vill Trafikverket tydliggöra att anslutande vägar inte negativt får påverka drift och brukande, trafiksäkerhet och framkomlighet. Trafikverket eftersträvar av trafiksäkerhetsskäl att antalet anslutningar till allmänna vägar begränsas. Då höga krav ställs på trafiksäkerhet och framkomlighet är det bara i undantagsfall som Trafikverket ger tillstånd för nya utfarter till Europavägar, riksvägar och vissa större länsvägar. Trafikverket noterar att utpekade landsbygdsstråk innefattar skrivning om att hus

kan uppföras med utfart direkt på statlig väg. Trafikverket uppmärksammar att nya anslutningar mot statlig väg kräver särskild prövning och tillstånd av Trafikverket.

Det är viktigt att belysa tillgänglighet och trafiksäkra kopplingar för gående och cyklister vid tillkommande utvecklingsområden, både för bostäder och verksamheter, samt ta hänsyn till eventuella barriäreffekter som infrastrukturen kan utgöra. Trafikverket anser att frågorna speciellt är angelägen att belysa i samband med redovisade landsbygdsstråk som pekas ut på båda sidor om statliga vägar och därmed omger vägnätet. En utbyggnad av bostäder vid befintliga landsvägar leder ofta till att boende efterfrågar gång- och cykelvägar, hastighetssänkningar och fysiska hinder i vägmiljön, vilket behöver beaktas tidigt i planeringen. När det gäller vägar med höga trafikflöden och hastigheter förespråkar Trafikverket planskilda korsningar för oskyddade trafikanter.

Miljö, hälsa och säkerhet

Nedan lyfts planeringsfrågor som Trafikverket ser angelägna att redovisa i översiktsplanen med tanke på infrastruktur. I samband med planering i närheten av väg och järnväg bör lämpligheten med lokalisering och utformning utredas med tanke på exempelvis säkerhet, risker och utsatthet för buller. Drift och underhåll av anläggningen behöver också tillgodoses. Trafikverket ser behov av att tydliggöra vilken hänsyn och riktlinjer som kommunen anser ska tillämpas vid planläggning och lovärenden för nybyggnation och ombyggnader. Trafikverket noterar att MKB: innehåller skrivningar, exempelvis gällande buller, som med fördel kan tydliggöras i översiktsplanen.

Buller och vibrationer

Trafikverket saknar beskrivning och kommunens inriktning när det gäller ljudmiljö och vibrationer i samhällsplaneringen. För att skapa en god och hälsosam boendemiljö är det viktigt att i ett tidigt skede utreda buller- och vibrationsproblematik. Trafikverket anser att riktvärden enligt förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader ska följas.

Olyckor farligt gods

I översiktsplanen redovisas transportvägar för farligt gods; väg 50 är rekommenderad primär transportväg för farligt gods, väg 49, väg 585 och del av väg 592 är sekundära transportvägar för farligt gods. Trafikverket uppmärksammar att även Godsstråket genom Bergslagen utgör transportled för farlig gods. Trafikverket ser behov av att förtydliga förhållningssätt gällande farligt gods och planering. Trafikverket hänvisar till Länsstyrelsen i Örebro läns rekommendationer gällande hur farligt gods ska beaktas vid exploatering, så som skyddsavstånd mellan olika typer av markanvändning och transportled med farligt gods. Trafikverket uppmärksammar även att hänsyn behöver tas till risker vid planeringen av anläggningar och verksamhet som hanterar brandfarliga eller explosiva ämnen i närheten av statlig infrastruktur.

Skyddsavstånd utmed det allmänna vägnätet

Vid planering och byggande utmed väg behöver tillräckliga avstånd hållas till väganläggningen för att kunna upprätthålla trafiksäkerhet och sköta drift och underhåll med mera. Hänsyn behöver tas till vägens vägområde och säkerhetszon enligt Vägar och gators utformning. Enligt väglagen finns även en tillståndspliktig zon, där länsstyrelsens tillstånd krävs om byggnader eller anläggningar som kan inverka på trafiksäkerheten ska uppföras.

Länsstyrelsens tillstånd krävs inte om åtgärden prövas i en detaljplan eller i ett bygglov. Den tillståndspliktiga zonen sträcker sig generellt 12 meter från den allmänna vägens vägområde. Efter beslut från Länsstyrelsen gäller utökad tillståndspliktig zon på 30 meter för väg 50, väg 49 samt väg 205.

Skyddsavstånd utmed järnväg

Generellt bör ny bebyggelse inte tillåtas inom ett område på 30 meter från järnvägen, (räknat från spårmittpåsnittet på närmaste spår). Ett sådant avstånd ger utrymme för räddningsinsatser om det skulle ske en olycka, och det möjliggör en viss utveckling av järnvägsanläggningen.

Verksamhet som inte är störningskänslig och där människor endast tillfälligtvis vistas, till exempel parkering, garage och förråd, kan dock finnas inom 30 meter från spårmittpåsnittet. Vid planering och lokalisering i närhet av järnväg behöver även möjligheterna att underhålla järnvägsanläggningen och bebyggelsen beaktas. Förekomsten av elektromagnetiska fält (EMC) samt krav och regler kring elsäkerhet är andra frågor som kräver hänsyn.

Klimatanpassning

Ett förändrat klimat, exempelvis med ökad nederbörd, förändrade vattenflöden och vattennivåer ställer större krav på transportsystemens robusthet. Infrastrukturen är sårbar för klimatförändringar, inte minst kopplat till översvämningar till följd av skyfall. Trafikverket är positivt till att riskområden för ras, skred, erosion och översvämningar har identifierats och beaktats i översiktsplanen utifrån en kartläggning av dessa riskfaktorer samt att kommunen beskriver att planen inte pekar ut områden, landsbygdstråk och platser som enligt kartläggningen löper någon risk att utsättas för någon av dessa faktorer. För att få ökad förståelse för risksituationen i kommunen vore det dock önskvärt att utveckla redovisning kring risker och kommunens kartläggning i översiktsplanen.

Trafikverket önskar även lyfta att det är viktigt att förändringar av miljöer i anslutning till väg- och järnvägsnätet sker på ett sådant sätt att risker för översvämning, ras och skred inte ökar, exempelvis genom ökad omfattning av hårdgjorda ytor utan tillräcklig dimensionering av dagvattenanläggning, se vidare nedan. Det är också viktigt att se till att grundläggande infrastruktur blir tillgänglig även i ett framtida klimat, exempelvis vid höga vattenflöden. Tillgängligheten är extra viktig att beakta när det gäller planering av samhällsviktiga funktioner. Trafikverket ser att det är önskvärt att förtydliga fråga om klimatanpassning enligt detta.

Dagvatten

Trafikverket vill framhålla vikten av att dagvattenhantering och lösningar för avvattnings i samband med exploatering inte får ge negativ påverkan på statlig infrastruktur. Ändrad markanvändning och bebyggelse behöver utformas och/eller att avvattnings dimensioneras så att väg eller järnväg inte skadas, eller oskäligt försvårar brukande av anläggningarna. Detta innebär att planeringen behöver säkerställa att utflödet av vatten mot den statliga infrastrukturen inte ökar, varken mängd eller hastighetsmässigt. Trafikverket anser generellt att kommunen ska ta höjd för minst 50-årsflöden vid dimensionering av åtgärder, så som fördröjning. Stora etableringar som berör de större infrastrukturstråken kan behöva utredas utifrån konsekvenserna av ett 100-årsflöde.

Luftfart

Askersunds kommun ligger inom MSA-yta för Örebro flygplats samt Linköpings flygplats som utgör riksintressen för kommunikationer enligt 3 kap 8 § miljöbalken. Trafikverket vill informera om att byggnader och andra föremål som är högre än 20 meter kan komma att påverka luftfarten. Berörd flygplats och Luftfartsverket (LFV) är sakägare för att bedriva flygplatsverksamhet/ för infrastrukturutrustning och ska alltid samrådas vid planering av byggnadsverk och föremål högre än 20 meter. Trafikverket förutsätter att kommunen hör berörd flygplats samt LFV. I de fall det framkommer behov av flyghinderanalys ska en sådan genomföras vid varje etablering och skickas till berörda flygplatser.

15. Statens fastighetsverk

Inledning

Statens fastighetsverk (SFV) har mottagit inbjudan till samråd om upphävande av Generalplan centrala Tiveden. SFV har tagit del av allmänt tillgängligt material på kommunens webbplats.

Generalplanen föreslås upphävas eftersom generalplanen bygger på äldre lagstiftning och eftersom den översiktsplan (ÖP) som är under framtagande ska ersätta generalplanen som underlag för centrala Tivedens utveckling.

SFV konstaterar att förslag till ny ÖP för Askersunds kommun har varit utställd för samråd under perioden 15 oktober till och med 20 december 2024. SFV har tyvärr inte fått ta del av denna handling då SFV inte ingått i kommunens remisslista. SFV väljer därmed att lämna övergripande synpunkter över samrådsförslag till ny ÖP i yttrande över upphävande av Generalplan centrala Tiveden då dessa ärenden relaterar till varandra.

SFV:s uppdrag och fastigheter

SFV är en myndighet som förvaltar vissa delar av statens fasta egendom. SFV:s uppdrag beskrivs i myndighetens instruktion och årligt regleringsbrev. De fastigheter SFV ska förvalta är de som staten långsiktigt behöver för speciella ändamål, fastigheter som är av stort kulturhistoriskt värde för vilka staten har ett särskilt ansvar, fastigheter som under århundraden har tillhört kronan eller har donerats till staten.

SFV har ett långsiktigt förvaltningsperspektiv och många av SFV:s objekt är statliga byggnadsminnen (SBM) med Riksantikvarieämbetet som tillsynsmyndighet.

SFV förvaltar cirka 4000 byggnader och en sjundedel av Sveriges markyta. I Askersunds kommun förvaltar SFV fastigheten Algrenamarken 1:33/ Igelbäckens Masugn samt ett mindre antal kronoholmar.

Igelbäckens masugn är ett statligt byggnadsminne och skyddas av förordning (2013:558) om statliga byggnadsminnen.

Sammanfattning

- SFV lämnar synpunkter dels över samråd om upphävande av Generalplan centrala Tiveden, dels övergripande synpunkter över samrådsmaterialet över förslag till ny ÖP för Askersunds kommun.

- I framtaget förslag till ny ÖP saknar SFV de riktlinjer som gäller för kulturmiljöområden som kommunen skriver om i upphävande av generalplan. Vidare saknar SFV en beskrivning av övriga kulturmiljöområden som finns inom kommunen såsom det statliga byggnadsminnet Igelbäckens masugn.

- SFV har inga synpunkter på upphävande av Generalplan centrala Tiveden under förutsättning att kommunen kompletterar den nya ÖP:n med tydligare riktlinjer hur övriga kulturmiljöområden ska beaktas som inte utgör riksintresseområden.

- Vidare önskar SFV att kommunen ser över sin remisslista så att SFV får ta del av översiktsplanens granskningsförslag när den ställs ut.

Synpunkter på samrådsförslag till Ny ÖP Askersund

Av den framtagna ÖP:n framgår det att kommunens vision med den nya översiktsplanen för 2040 är bland annat att uppnå en levande landsbygd i hela kommunen.

Vid gränsen mellan Askersunds och Karlsborgs kommun förvaltar SFV det statliga byggnadsminnet Igelbäckens masugn. I den karta som visar utbyggnadsområden i kommunens lands- och skogsbygdsområden är området kring Igelbäcken klassat som skogsbygd. SFV konstaterar att Igelbäcken inte ingår i landsbygdsstråket och utgör därmed inte ett utpekade område där utveckling är prioriterat i första hand.

De övergripande hänsynstaganden som redovisas i ÖP:n är att *”all framtida planering av såväl bostads- som verksamhetsmark ska ta stor hänsyn till omkringliggande kulturmiljöer, naturmiljöer, grönområden och platsspecifika planeringsförutsättningar.”* Vidare framgår det att *”Askersunds kommun ska genom god planering verka för att kommunens unika naturmiljöer även i framtiden ska vara tillgängliga för befolkningen. I de fåtal fall där bebyggelse planeras på platser där denna tillgänglighet skulle riskera att minska ska planeringen ske på ett sådant sätt att de negativa konsekvenserna gällande tillgången till naturen blir så få som möjligt.”*

Utöver att ÖP:n lyfter fram att stor hänsyn ska tas till kulturmiljöer i planeringssammanhang saknar SFV övriga riktlinjer som gäller för kulturmiljöområden som inte utgör ett område för riksintresse för kulturmiljövård. SFV saknar även en övergripande beskrivning av övriga kulturmiljöer i kommunen. SFV konstaterar bland annat att Igelbäckens masugn, som är ett statligt byggnadsminne, inte finns omnämnt i ÖP:n varken som övrig kulturmiljö, statligt byggnadsminne eller som ett större besöksmål i Askersund.

Igelbäcken är en bland flera masugnsanläggningar i Bergslagen som berättar om den ekonomiskt viktiga gruvhanteringen i Sverige under flera århundraden. Anläggningen tillkom i slutet av 1600-talet och var i bruk fram till 1923. Eftersom byggnadsminnet ligger dels inom Askersund, dels inom Karlsborgs kommun vill SFV uppmärksamma kommunen om att hänsyn behöver tas till den kulturhistoriska miljön i sin helhet, med de olika byggnaderna som varit viktiga vid gruvhanteringen, för att förstå platsens betydelse för besökare.

SFV anser att ÖP:n ska kompletteras med vilka övriga kulturmiljöområden som finns inom kommunen, däribland Igelbäckens masugn. Vidare anser SFV att ÖP:n skulle bli tydligare om den redovisade riktlinjer vad som behöver beaktas i dessa områden.

Vidare är SFV tacksam om kommunen ser över sin remisslista så att SFV får ta del av översiktsplanens granskningsförslag när den ställs ut.

Synpunkter över upphävande av Generalplan Tiveden

Generalplan centrala Tiveden, som är från 1980, är gemensam för kommunerna Karlsborgs, Askersund och Laxå. I och med införandet av Plan- och bygglagen (PBL) 1987 blev generalplanerna formellt sett områdesbestämmelser enligt PBL. I samband med att Askersunds och Laxå kommuner tar fram nya översiktsplaner upphävs Generalplan centrala Tiveden i båda dessa kommuner och Generalplanen ersätts av de nya översiktsplanerna.

SFV noterar att en del av generalplanen omfattar områden som ligger i Karlsborgs kommun. Karlsborgs kommun är såsom Askersund och Laxå på väg att ta fram en ny ÖP. SFV önskar ett förtydligande om generalplanen kommer att upphävas i den del som ligger inom Karlsborg kommun.

Av upphävandehandlingen framgår det att generalplanen innehåller riktlinjer för bebyggelse, kulturmiljö och gestaltning och att dessa riktlinjer har tillämpats i stor utsträckning vid fysisk planering, förhandsbesked och bygglov. I och med att generalplanen avses upphävas upphör även de riktlinjer som finns i generalplanen över kulturmiljö och byggande.

Däremot framgår det att upphävandet inte innebär att inriktningen i generalplanen, att bevara så stora delar av området som möjligt orörda samt att ny bebyggelse och verksamhet ska anpassas till landskap och nuvarande bebyggelse, ska förändras. Generalplanen bedöms dock, i sin nuvarande form som områdesbestämmelser, vara inaktuell och är idag snarare ett hinder för en effektiv myndighetsutövning i Tivedsområdet än ett relevant verktyg för avvägningar mellan olika intressen.

I kartan *Regleringar och riktlinjer* som är del av Generalplanen ingår Igelbäcken i ett område som är redovisat som R1. Det framgår att *"R1-områden innehåller byar eller mindre grupper av bebyggelse vilket kallas bebyggelseinfluerade områden. Här kan enligt generalplanen kompletterande bebyggelse ske om den sker i direkt anslutning till befintlig bebyggelse och om den sker med hänsyn till friluftslivets och naturvårdens intressen. Ny bebyggelse ska utformas med hänsyn till landskapsbild och omgivande bebyggelse."*

Av upphävandehandlingar framgår det att Laxå kommuns nya ÖP som är under framtagande ska innehålla riktlinjer för byggande inom generalplanens område som syftar till att centrala Tiveden ska behålla sin nuvarande karaktär som större sammanhängande skogsområde med stora natur- och kulturvärden och att ny bebyggelse endast ska vara möjlig som komplement till befintlig bebyggelse. Ny bebyggelse ska anpassas till befintlig bebyggelse både vid placering och gestaltning.

SFV saknar en liknande beskrivning vad som kommer gälla för Askersunds kommun i den ÖP som nyligen varit utställd för samråd. SFV anser att kommunen ska komplettera med denna uppgift både i upphävandehandlingen samt i den ÖP som är under framtagande. Under förutsättning att kommunen gör denna förtydligande i ÖP:n har SFV inga synpunkter på att generalplanen upphävs.

16. Motala kommun

Sammanfattning

Askersunds kommun ställer ut förslag på ny översiktsplan med tidshorisont år 2040 med sikte på 2050 för samråd under perioden 15 oktober till 20 december 2024. Motala kommun har bjudits in att lämna synpunkter på förslaget.

Askersunds kommun föreslår bostadsutvecklingsområde i anslutning till Motala kommun. Motala kommun har inget att erinra på Askersunds kommun utbyggnadsförslag i området.

Motala kommun ställer sig tveksam till framtida materialutvinning som pekas ut i Motala kommun och önskar förtydligande kring ytorna.

Motala kommun vill understryka vikten av fortsatt god samverkan och ökad möjlighet till kommunikationer och samarbeten i och med de kommande infrastruktursatsningarna.

Beskrivning av ärendet

Enligt plan- och bygglagen ska varje kommun ha en översiktsplan som vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden och den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Översiktsplanen har en viktig roll som måldokument och vägvisare mot en hållbar framtid och anger inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön.

Översiktsplanen är digital och finns att ta del av på kommunens hemsida.

Askersunds kommun ställer ut förslag på ny översiktsplan med tidshorisont år 2040 med sikte på 2050 för samråd under perioden 15 oktober till 20 december 2024. Motala kommun har bjudits in att lämna synpunkter på förslaget.

Motala kommuns synpunkter

Motala kommun noterar att ett område som angränsar till Motala kommun har pekats ut i Askersunds kommuns översiktsplan mellan Västänvik och Nydalen som bostadsutvecklingsområde för möjlighet till både fritidshusbebyggelse och permanentboende. I Motala kommuns översiktsplan pekas ett utvecklingsområde ut i Västänvik. Motala kommun har inget att erinra på Askersunds kommuns utbyggnadsförslag i området.

Motala kommun ställer sig tveksam till de stora ytor av framtida materialutvinning som pekas ut i Motala kommun och önskar förtydligande kring ytorna. Ytan som exempelvis föreslås från kommungränsen till Godegård är inte i enlighet med Motala kommuns utpekade intentioner i översiktsplanen för området.

Motala kommun anser att Askersunds kommun har tydliggjort riksväg 50 värden och möjligheter på ett bra sätt. I och med de infrastruktursatsningar som görs mellan kommunerna kan bland annat kommunikationer, samverkan, rörelsemönster och arbetsmarknad förbättras ytterligare.

Motala kommun vill understryka vikten av fortsatt god samverkan kring näringslivsutveckling, kompetensförsörjning och fysisk planering över länsgränsen. Motala kommun ställer sig positiv till Askersunds kommuns önskan om förbättrade möjligheter för kollektivtrafik och gång- och cykelvägnät över kommungränsen.

17. Hallsbergs kommun

Ärendet

Askersunds kommun har i samrådshandlingen klargjort att Askersund är en landsbygdskommun som består av delområden, där dessa i sin tur har ett antal förtätningar, se karta Utvecklingsinriktning.

Askersunds kommun beskriver att delområde Verksamhetsstråk Brändåsen-Hallsberg-Åsbro har en mycket stor potential för att växa i befolkning och arbetstillfällen. Stråket har ett tydligt fokus på utvecklandet av befintliga och framtida verksamheter, detta i och med närheten till riksväg 50 och de goda förbindelser som denna medför samt närheten till arbetsmarknaderna i Örebro, Kumla och Hallsberg. Hallsberg delar uppfattningen om stråkets potential och ligger i linje med Hallsbergs utveckling västerut mot Rv 50 och mot Brändåsen.

Kumla kommun arbetar nu med att ta fram ett planprogram för verksamhetsområde runt Brändåsen samt att Kumlas Översiktsplan möjliggör detaljplaneläggning som knyter ihop Hallsbergs kommuns verksamhetsområde Norr och Söder om Tälleleden västerut mot Rv 50. I Laxå kommuns samrådshandling pekas kommunikationsstråket med E20 och Västra Stambanan ut som ett starkt stråk med goda utvecklingsmöjligheter för Laxå-Brändåsen-Hallsberg-Kumla-Örebro. Detta tillsammans Verksamhetsstråket Brändåsen-Hallsberg-Åsbro kommer ge fler arbetstillfällen och ge möjlighet för fler att bo och verka i alla kommunerna.

Hallsbergs och Askersunds kommun har fler gemensamma intressen kring Tisaren och utveckling av Åsbro. Askersunds kommun tillhandahåller en vatten- och avloppsanslutning i Tisarbaden som försörjer Toskabäcken, Tunbohässele och Tisarstrand med vatten och avlopp. Dessa områden omvandlas i allt större utsträckning till permanentboende. Vidare ser vi en tydlig koppling till Hallsbergs till fritidsområdet vid Motorp i Hallsberg och söderut mot Kassmyra och Vissbergamon i Askersund. Områden som används flitigt både för sommar- och vinteraktiviteter. Avveckling av befintlig järnväg kommer möjliggöra nya cykelstråk mot Hallsberg när järnvägsträckan Hallsberg-Stenkumla är genomförd.

Vätternvatten AB intresse i Askersunds kommun är beskrivet i Norra Vätterbygdens markanvändning, del 2 i samrådet. Stor del av projektets blivande anläggning är placerat i Askersunds kommun, med råvattenintaget söder om Harge och en bergstunnel som ska gå upp till öster om Hallsberg. Stråken i samrådsversionen inte upptagna i några kartsnitt. Det är viktigt att detta synliggörs i granskningsversionen av Översiktsplanen.

18. Laxå kommun

För pendling och andra resor till Västra Götalandsregionen kan, särskilt för boende i Askersunds kommun nära väg 205, resecentrum i Laxå vara ett alternativ till Hallsberg.

Del A. Natur- och friluftsliv

Laxå kommun föreslår att även väg 205 mellan Askersund och Laxå med avfart till Tivedens nationalpark lyfts fram som ett viktigt samband.

Vi sympatiserar med skrivningen om kommunöverskridande samarbete och ser gärna att kommunerna tillsammans löser utmaningarna om både trafik och fler bäddar så

besöksnäringen utvecklas. Detta samarbete har naturligtvis också bäring på Del B Västra Vättern- och Tivedsbygden.

Det saknas en definition på överturism eller annan förklaring då nu kan uppfattas som ett påstående.

Del B

Generellt finns det skrivningar i Del B som har en resonerande karaktär och som delvis är motsägelsefulla vilket innebär att det kan vara svårt att förstå vad som egentligen avses. Del A innehåller däremot förtydliganden ”Vad vi vill uppnå” som gör det lättare för läsaren att förstå.

Omställningen till grön elproduktion och de ökade energibehoven i södra Sverige kommer att påverka kommuners markanvändning där både jordbruks- och skogsmark kan komma i fråga. Har Askersunds kommun övervägt att peka ut områden i översiktsplanen för större solcellsparker eller att formulera ett strategiskt ställningstagande?

Del C. Andra värden, Skogsmark

I denna del förs ett resonemang om vikten att skydda det rationella skogsbruket. Laxå kommun föreslår att också ett naturnära skogsbruk som bättre bevarar och stärker skogens ekotjänster behandlas för att visa på de målkonflikter som finns rörande skogen.

Förvaltningar och nämnder

1. Kultur- och tekniknämnden

Generella synpunkter

Vi välkomnar övergången till digital översiktsplanering, vilket lägger grunden för digitalisering av hela planeringsprocessen, vilket i slutänden även kommer att underlätta driften av kommunens anläggningar.

Gata/park

Förslaget till översiktsplan beskriver på ett tydligt sätt vilka nya bostads- och verksamhetsområden med mera som avses att etableras. På så sätt kan man också dra tidiga slutsatser om hur gatunätet sannolikt kommer att utvecklas. Standard, driftform, krav på belysning och liknande planeras rimligen i senare skede. Vi vill dock påpeka vikten av att i så tidigt skede som möjligt ha en tydlig strategi gällande ansvar för investering och drift av planerade satsningar. Detta kan, där så är möjligt, lämpligen adresseras redan i översiktsplanens genomförandeplan.

Ställplatser för campingfordon

Vi anser det vara en brist att översiktsplanen inte på ett tydligt sätt presenterar en ambition vad gäller tillskapande av ytterligare ställplatser för campingfordon, då sådana är viktiga för besöksnäringen

Vatten och avlopp

Förutsättningarna redovisas ortsvis per område, utifrån de områdesnamn som används i förslaget till översiktsplan. Synpunkterna framförs ur ett VA-perspektiv och måste vägas samman med andra aspekter vid slutgiltig bedömning av möjligheten och intresset av att utveckla respektive område.

Åsbro

Här föreligger de största farorna gällande vattenskyddsområden och därför avråder VA-Avdelningen ur sitt perspektiv från att exploatera ÅSVu1 och ÅSBu1. Även inom det befintliga området ÅSB1 kommer restriktioner att finnas utifrån vattenskyddsområdet.

Även om viss verksamhet idag inte kan tyckas ha inverkan bör risk för framtida påverkan på dricksvatten undvikas. Nedan presenteras sammanfattningar av skyddsföreskrifter för områdena. Föreskrifterna är i varierande grad relevanta för de olika förslagen på utveckling.

ÅsVu1

Området ligger i det utökade vattenskyddsområdet i den tertiära skyddszonen utifrån ansökan inlämnad våren 2024 till länsstyrelsen. Området utgör tillrinningsområde till Åsbro grundvattentäkt. Sammanfattning av skyddsföreskrifter för området:

- Jord- eller vattenslagning med bekämpningsmedel behandlade plantor är förbjuden.
- Nyetablering av materialtäkt (grus-, ler-, bergtäkt eller liknande) är förbjuden.

Befintlig motorbana bedöms kunna finnas kvar i området utifrån vattenskyddsområdet.

ÅsBu1

Området ligger i det utökade vattenskyddsområdet i den sekundära skyddszonen utifrån ansökan inlämnad våren 2024 till länsstyrelsen. Området utgör tillrinningsområde till Åsbro grundvattentäkt.

Sammanfattning av skyddsföreskrifter för området:

- Jord- eller vattenslagning med bekämpningsmedel behandlade plantor är förbjuden.
- Nyetablering av materialtäkt (grus-, ler-, bergtäkt eller liknande) är förbjuden
- Hantering av petroleumprodukter och andra brandfarliga vätskor i större mängd än 50 liter får inte förekomma utan tillstånd. Undantaget från krav på tillstånd är: - befintlig hantering av petroleumprodukter för uppvärmning av bostads- och jordbruksfastigheter- transport av petroleumprodukter på väg. - drivmedel och andra petroleumprodukter i fordon (inkl. båt och arbetsmaskiner) nödvändiga för fordonets drift. Undantaget gäller inte för fordonsvrak.
- Hantering av kemiska bekämpningsmedel kräver tillstånd. Undantaget från krav på tillstånd är:
  - hantering av kemiska bekämpningsmedel inomhus.
  - hantering av medel för bekämpning av skadedjur för normalt husbehov utomhus.
  - transport av kemiska bekämpningsmedel på väg.
  - icke yrkesmässig hantering av kemiska bekämpningsmedel i klass 3 för normalt husbehov.
- Schaktningsarbeten eller borrhning djupare än 1 meter eller schaktningsarbeten större än 200 m³, pålning, spontning och schaktfritt ledningsbyggande får inte utföras utan anmälan. Undantaget från krav på anmälan är:
  - schaktningsarbeten, borrhning, pålning, spontning och schaktfritt ledningsbyggande med handhållet redskap.

ÅsB1 och ÅsBu1 sydöstra delen

Områdena ligger i det utökade vattenskyddsområdet i den primära skyddszonen ansökan inlämnad våren 2024 till länsstyrelsen. Området utgör tillrinningsområde till Åsbro grundvattentäkt. Sammanfattning av skyddsföreskrifter för området:

- Hantering av petroleumprodukter och andra brandfarliga vätskor i större mängd än 50 liter får inte förekomma utan tillstånd.
- Hantering av kemiska bekämpningsmedel kräver tillstånd.
- Nyetablering av materialtäkt (grus-, ler-, bergtäkt eller liknande) är förbjuden.
- Schaktningsarbeten eller borrhning djupare än 1 meter eller schaktningsarbeten större än 200 m³, pålning, spontning och schaktfritt ledningsbyggande får inte utföras utan tillstånd. Undantag från krav på tillstånd är schaktningsarbeten, borrhning, pålning, spontning och schaktfritt ledningsbyggande med handhållet redskap.

- Nyetablering av miljöfarlig verksamhet enligt 2–32 kap. miljöprövningsförordningen (2013:215 och eventuella senare ändringar) är förbjuden.
- Uppställning under fler än ett dygn i sträck av tyngre fordon eller arbetsmaskiner får inte förekomma utan tillstånd.

ÅsVu2 och ÅsVu3

Inget utbyggt VA dock förhållandevis nära befintligt nät Åsbro.

Lerbäck

VuL1

Inget utbyggt VA dock förhållandevis nära befintligt nät i Lerbäck.

Rönneshytta

VA-avdelningen har inget att erinra mot föreslagna utvecklingsområden.

Ingelsby

Vu1 och Vu2

Här finns inget utbyggt VA. Etablering av verksamhetsområden bör planeras utifrån enskilda lösningar avseende vatten och avlopp.

Åmmeberg

ÅmBu10

Området ligger långt från kommunalt VA, och blir enligt tidig bedömning kostsamt att bygga ut. Detta bör beaktas i tidigt skede.

Hammar

HaVu1

Området ligger nära befintligt VA

Olshammar

OIV1 och OIV2

Områdena ligger nära eller inom befintligt VA-verksamhetsområde, vilket underlättar fortsatt utveckling.

OlVu2

Här finns befintligt VA, vilket underlättar utveckling.

Askersund

AsBu5 och AsBu6

Nära befintligt VA, dock vattensjukt område, vilket bör beaktas i fortsatt utvecklingsarbete.

AsVu1

Området ligger nära befintligt VA-verksamhetsområde.

Andra kommuners intressen avseende vattentäkter

Kultur- och tekniknämnden vill påtala vikten av att översiktsplanen tydligt bör ta upp områdena i anslutning till Tisaren och Norrudden som vattentäkter för grannkommunerna. Detta nämns i avsnittet om riksintressen men bör framhållas även i andra delar av texten, till exempel utveckling av delområden och orter samt beskrivning av mellankommunala samband.

Kultur, evenemang och fritid

Ur kultur, evenemang och fritids perspektiv finns inga synpunkter på samrådsversionen. Det är positivt att Askersunds kommun som landsbygdskommun kan erbjuda hög livskvalitet genom en kombination av tillgänglig natur, välplanerade anläggningar för kultur och fritid, samt närhet till grönområden. En genomtänkt fysisk planering som underlättar gång- och cykelvägar till bland annat fritidsaktiviteter främjar såväl fysisk som social folkhälsa. Den stora tillgången till natur i olika former stärker rekreation, friluftsliv och hälsa. Genom att förstärka kulturens roll som attraktion och skapa livsmiljöer för alla medborgare kan kommunen ytterligare utvecklas som en plats där rörelse, samvaro och livskvalitet står i centrum.

2. Askersunds bostäder/Industrifastigheter

Bolaget tycker planen är väl genomarbetad och ser att många viktiga utvecklingspunkter finns med, dock tycker bolaget att markerade utvecklingsområden i Ingelsby VuI båda sidor riksväg 50 ska utökas för att få ett sammanhängande kluster av mindre och större industrier.

Vidare tycker bolaget att det borde finnas utpekade utvecklingsområden för företagande/industri i området runt nya sträckningen riksväg 50 vid Stora Forsa och mot länsgränsen.

3. Socialnämnden

Sammanfattning

Socialnämnden delar i stora drag det förslag till översiktsplan för Askersunds kommun men önskar vissa kompletteringar. Främst handlar det om tydliggöranden i översiktsplanen men också en avsaknad av ny socialtjänstlag som berör samtliga förvaltningar.

Allmänna synpunkter

Socialnämnden ser positivt på ambitionen att ta med barns perspektiv på kommunens långsiktiga utveckling. Socialnämnden anser att den inriktning som översiktsplanen anger för nya bostadsområden med fördel kan kompletteras med tydligare skrivningar om att planeringen i områdena även ska ta hänsyn för mötesplatser för barn, unga och äldre.

Socialnämnden ser en avsaknad av den nya socialtjänstlagen som kommer träda i kraft i juli 2025, denna ställer också stora krav på samhällsplaneringen där sociala kunskaper och perspektiv ska tas tillvara på i samhällsplaneringen. Ytterst handlar det om att det ska vara lätt att leva och bo för alla. Var människor växer upp och lever påverkar deras chanser i livet. Fysik planering har en viktig roll att spela för att öka jämlikheten, så att invånarna får tillgång till bra boendemiljöer och samhällsfunktioner oavsett bakgrund och förutsättningar. Socialtjänstens medverkan i samhällsplaneringen syftar till att aktivt förebygga och motverka sociala problem. Kommun ska planera insatser för alla. Det innebär en skillnad mot dagens lagstiftning där ansvaret för planeringen enbart avser äldre personer med funktionsnedsättning. I den förslaget om ny socialtjänstlag handlar ansvaret för planering av kommunens behov av insatser och inte planering av insatser i den enskilda fallet. Målsättningen är att den som behöver stöd ska få tillgång till rätt insats i rätt tid. I planeringen ska alla delar av utredningens förslag vävas in. Det innebär att det förebyggande perspektivet måste finnas med. När det behövs ska planeringen göras i samverkan med andra, det kan handla om samverkan med skola, samhällsbyggnad och externa aktörer.

Avsnitt: Mellankommunala samband (sjukvård)

Socialnämnden önskar att göra tillägg att även personer med hemtjänst i ordinärt boende också kan ha hälso- och sjukvårdsinsatser.

Avsnitt: Omvärldsanalys (Digitalisering)

Socialnämnden ser att digitalisering och teknisk utveckling är ett måste för att kunna möta framtidens välfärdsbehov. Välfärden står inför stora utmaningar. De kommande tio åren kommer andelen främst äldre i Askersund att öka. Samtidigt kommer antalet personer i arbetsför ålder att minska. Detta är en stor utmaning som innebär att offentlig sektor behöver hitta långsiktiga lösningar för att klara av att finansiera välfärden och klara kompetensförsörjningen.

Avsnitt: Kommunikationer

Socialnämnden önskar ett förtydligande gällande kommunikationer. Det finns ett beroende av arbetskraft inom socialförvaltningen där arbetet utförs i dygnet runt verksamheter dvs utanför de vanliga transporttiderna. En omfattande infrastruktur är väsentligt för att kunna möta upp kompetensförsörjningen.

4. Barn- och utbildningsnämnden

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden vill att fortsatt tillgång och tillgång till grönområden vid skolor särskilt ska beaktas i översiktsplanen. Barn- och utbildningsnämnden har i övrigt inget att tillägga vad gäller Askersunds översiktsplan 2040 som nämnden tagit del av.

5. Samhällsbyggnad Sydnärke

Avsnitt – Inledning

Att läsa en digital översiktsplan, Översiktsplanens olika delar

Bra info om ÖP och hur man ska läsa den i digital form.

Avsnitt - Askersunds kommun nu och 2040

Mål för översiktsplanen

Denna text består mest av en nulägesbeskrivning och ingen vision framåt. Texten känns kärnfull och relevant, men kan behöva tydliggöras och skapas visioner utifrån lägesbilden. Detta tillsammans skapar en ännu mer kärnfull och kraftfull bild av Askersunds kommun.

Kommunens ambitioner avseende näringsliv saknas här.

Demografi

Kommunen har ett befolkningsmål, även fast det inte uttrycks i siffror. I texten beskrivs ett befolkningsmål och det borde man lyfta fram mer. Det visar på en vision framåt och kommunens fortsatta utveckling.

Vägledande och styrande perspektiv

Allmänna intressen

Formalia: ”Denna översiktsplan” – det är endast en påbörjad mening här

Barnperspektivet

”Barnens perspektiv bör respekteras och beaktas inom ramen för den fysiska planeringen i Askersunds kommun.”

- Hur då?
- Beskriv på vilket sätt perspektivet syns i förslag till markanvändning eller riktlinjer i ÖP

Sveriges miljömål

”Genom hänsyn i fysisk planering ska kommunen sträva efter att bidra till måluppfyllelse?”

- Hur då?
- Beskriv på vilket sätt miljömålen syns i förslag till markanvändning eller riktlinjer i ÖP

De fem punkterna som beskrivs här är bra och relevanta, men hur ska de tillämpas?

Syns detta i resterande av ÖP:n?

Varför finns det inte länkar till de nationella målen? Detta skapar en större tillgänglighet och skapar en tydlighet i koppling till de fem punktsatserna.

Sveriges folkhälsomål

Beskriv kopplingen mellan målen och riktlinjer och rekommendationer i ÖP

Varför inte ha länkar till de nationella målen?

Regionalt utvecklingsansvar

På vilket sätt bidrar ÖP till att målen i RUS uppfylls?

Beskriv kopplingarna till LTP och det regionala trafikförsörjningsprogrammet. Det finns en del strategier i avsnitt A-Kommunikationer. Hänvisa i texten till detta avsnitt. En sådan hänvisning skulle göra denna allmänna text mer konkret.

Varför inte ha länkar till relevanta regionala dokument här?

Kommunala styrdokument

Varför inte ha länkar till dessa dokument här?

Hållbar utveckling

"Hållbar utveckling inom ramen för översiktsplaneringen innebär att den fysiska planeringen genomförs med ekologiska, sociala och ekonomiska perspektiv i åtanke. Askersunds kommun bör dock i högsta möjliga mån främja en hållbar utveckling där översiktsplanen har en viktig roll inom ramen för den fysiska planeringen."

På vilket sätt är ÖP viktig för att främja hållbar utveckling? Ge exempel!

Mellankommunala samband

Samarbeten

Ge exempel på grannkommuners planering som påverkar Askersunds kommun. Förslag:

- Planering för lager och logistik i Hallsberg (som det står om i Askersunds kommun nu och 2040 – Mellankommunala samband – Arbetsmarknad)
- Vätternvattenprojektet
- Försvarets planer i Karlsborg/Vättern
- Utvecklingen i Tiveden

Ge exempel på något i förslaget i ÖP som påverkar någon grannkommun. T.ex. utvecklingen av Åsbro och Brändåsen.

Om det inte finns några sådana exempel – skriv det (Vi bedömer inte att det finns något i Askersunds förslag till ÖP som har någon större påverkan på någon grannkommun. Vi kan inte se att någon grannkommun har några planer som påverkar mark- och vattenanvändningen i Askersunds kommun)

Detta skulle vara mycket mer intressant än att, som nu, ganska detaljerat beskriva nuvarande samverkan i gemensamma förvaltningar.

Infrastruktur

Texten är bara en beskrivning av nuläget. Om det inte går att hitta någon koppling till förslagen i ÖP om mark- och vattenanvändning kan man stryka detta avsnitt. Eller så kan man skriva t.ex. *“Mer information om hur befintlig och planerad transportinfrastruktur får man genom att klicka på kartan och i avsnitt A-kommunikationer.”*

Sjukvård

Vad finns det för koppling till ÖP:s mark- och vattenanvändning? Finns det ingen koppling så stryk detta avsnitt.

Arbetsmarknad

”Viss arbetspendling sker med tåg till och från Hallsberg, varför fungerande lösningar för resande med bil eller kollektivtrafik med järnvägsstationen som bytespunkt har en viktig funktion.” Om det nu är så viktigt finns de kanske några utpekade områden som bytespunkter i ÖP?

Turism och besöksnäring

Det finns behov i Tylöskogen och Tiveden. Hur tar sig dessa behov ut i ÖP:n? Finns det några utpekade platser/områden som ska ge förutsättningar för att lösa dessa behov? Om inte kanske man bör skriva att ÖP:n inte innehåller några förslag för att lösa behoven.

Norra Vättern: ÖP:n innehåller ju en del förslag med koppling till N Vättern. Ge exempel i detta avsnitt som lockar till vidare läsning i annan del av ÖP.n.

Bostadsförsörjning

Här står det om ett (ev) behov av samplanering med Motala för Nydalen/Västanvik. Innehåller ÖP några riktlinjer eller rekommendationer med anledning av detta behov?

Omvärldsanalys

Askersund i omvärlden

Hur syns det i ÖP att strategin är att odla en tydlig landsbygdsidentitet, men med närhet till Örebro? (riktlinjer och rekommendationer, inte i beskrivande text)

Askersund i regionen

Lite svårt att förstå varför viss text står under denna rubrik och annat under rubriken Askersund i omvärlden.

Det finns många påståenden i texten i detta avsnitt. Frågan är hur dessa värden eller möjligheter tas tillvara genom riktlinjer och rekommendationer i ÖP? Ett par exempel nedan.

För att Askersunds kommun fortsatt ska vara attraktivt för inflyttning, etablering av företag och som besöksort bör vi tillvarata de kvalitéer som gör kommunen unik. Hur tas dessa kvaliteteter tillvara genom riktlinjer och rekommendationer i ÖP?

Tiveden, norra Vättern och dess skärgård, de skiftande kulturlandskapen och tydliga företagsanda bidrar alla med aspekter som är viktiga både för kommunen och för regionen.

Hur värnas detta genom riktlinjer och rekommendationer i ÖP?

Klimatförändringar

Är det inte mer relevant för ÖP:n att ta upp riktlinjer och rekommendationer för klimatanpassning. T.ex. en lägsta nivå över Vätterns yta för grund/golvbjälklag.

Nu står det om

- Önskemål om ombyggnad av statligt vägnät
- Innebär ÖP att det skapas förutsättningar för kollektivtrafik i stråk som idag saknar kollektivtrafik
- Innebär t.ex. planerad utveckling i Åsbro på behov av ökad turtäthet i kollektivtrafiken?
- Vill kommunen även i fortsättningen att bussen Askersund-Örebro/Hallsberg ska stanna i Åsbro eller finns behov av en hpl vid rv 50?

Demografiska förändringar

Hur syns denna demografiska utveckling i ÖP:n? Är antalet möjliga bostäder i utpekade områden för bostäder anpassade till den demografiska utvecklingen som står här? Finns en önskad fördelning mellan lägenheter och småhus? Skriv det då. Om det inte finns någon tydlig koppling mellan förslagen i ÖP och demografin, så skriv det.

Digitalisering och teknisk utveckling

Hur ser man i ÖP:n att man förbättrar möjligheten att möta nya utmaningar?

Säkerhet

För att underlätta och förenkla hanteringen av dessa kriser och utmaningar är det viktigt med fungerande samarbeten på mellankommunal, regional och nationell nivå.

Varför står detta i ÖP:n? Har detta påstående någon koppling till mark- och vattenanvändningen? Finns en sådan koppling – ge exempel!

Avsnitt - Del A Utvecklingsinriktning

Övergripande strategier

Strategierna för utveckling presenteras som fyra punkter. Ge gärna exempel på hur dessa strategier påverkat förslaget till ÖP.

- Landsbygd – t.ex. kan ni berätta hur fördelningen av utpekade områden för ny bebyggelse fördelas mellan Askersunds tätort, övriga tätorter och områden utanför tätorterna
- Nybyggnationer – här kan ni exemplifiera med Askersunds tätort där det är tydligt att större grönområden är en viktig del i föreslagen markanvändning
- Jordbruksmark- t.ex. kan ni berätta om hur många utpekade områden för ny bebyggelse som helt eller delvis ligger på jordbruksmark
- Tigerkaka – här kan ni exemplifiera med Åsbro där tigerkakan är tydlig

Levande landsbygder

Här skrivs det om landsbygdsstråk men det saknas en länk till text och kartor med dessa stråk.

Transport och tillgänglighet

”För att Askersunds kommun även i framtiden ska kunna vara en landsbygdskommun där dessa värden bevaras krävs det en tydligt fysisk planering som möjliggör detta sätt att bo och leva på.” Berätta med exempel på hur detta syns i ÖP.

Näringslivsutveckling

”Det är svårare att hitta lämplig verksamhetsmark i direkt närhet till Askersund, då riksintressen, värnande om brukad jordbruksmark och markförhållanden sätter snäva ramar för planeringen.” Läs mer i Del B – Staden – Askersund – Verksamheter industri.

Turism

Gärna en länk som gör att kartan zoomar in på Tylöskogen. Vart ligger denna skog i Askersunds kommun? Det blir otydligt vart i kommunen som denna

Klimatanpassning

Det står att stor hänsyn ska tas till översvämning, ras, skred mm. ÖP borde innehålla konkreta riktlinjer för hur detta ska ske. t.ex. inom områden som har risk för skred enligt kommunens informationskarta ska alltid skredrisken utredas vid detaljplanering och bygglov.

Hur ska vi enligt ÖP uppnå En bebyggd miljö som är säker och anpassad utifrån rörande och framtida klimatpåverkan? Vilka verktyg ska användas? Vackra ord under rubriken Övergripande strategier kommer inte att spela någon som helst roll.

Vad gäller invasiva arter så handlar det snarare om att planera och bygga på ett sådant sätt som gör att arterna inte sprids vidare (lagstiftning kring invasiva arter finns (Förordning (2018:1939) om invasiva främmande arter, som kompletterar (EU) nr 1143/2014).

Klimatpåverkan

Hur har ni tänkt att denna formulering ska påverka kommunens fysiska planering?:

Askersunds kommun ska genom sin fysiska planering minska dess negativa påverkan på klimatet utan att för den delen på ett markant sätt hämma den egna utvecklingen.

Dock kan och ska vi planera landsbygdsstråk och utvecklingsområden på ett sådant sätt att transportsträckorna blir kortare samtidigt som tillgängligheten till de befintliga kollektivtrafikslinjerna ökar. Länka till landsbygdsstråk och relevanta utvecklingsområden så att man själv kan se att det finns en koppling mellan de övergripande strategierna och konkreta förslag i ÖP.

Vad vi vill uppnå: Minska den negativa klimatpåverkan i Askersund. (Hur syns det i ÖP? Exemplifiera!) Genom smart planering minska transportsträckorna där detta är möjligt samt planera för bostäder med tydlig koppling till kommunens transportstråk. (Ge exempel på hur denna smarta planering syns i ÖP)

Det sociala perspektivet

Många vackra ord, men finns det rekommendationer och riktlinjer i ÖP som stödjer denna övergripande strategi?

Bebyggelse

Inte lätt att förstå skillnaden på utbyggnadsriktning, utbyggnadsområden och landsbygdsstråk. Behövs alla dessa benämningar? Det känns som att mycket av syftet och innehållet i detta överlappar med varandra.

Utbyggnadsriktning

”Utvecklingen inom de utpekade stråken för bostäder bör ske på ett sådant sätt att den förstärker den befintliga karaktären i området

Vad innebär det mer konkret? Ska Sydnärke miljö- och byggnämnd säga nej till byggande som inte förstärker karaktären i dessa utbyggnadsriktningar? Men det är OK med byggande som inte är anpassad utanför riktningarna? På vilket sätt ska ÖP påverka byggandet? Förtydliga!

Uppfattningen är att texten syftar till att ge förutsättningar att säga nej till verksamheter i bostadsriktningarna som påverkar möjligheten att bygga bostäder i riktningen. Bra, med ett tydligt ställningstagande.

Utbyggnadsområde

Återigen är det svårt att se skillnad mellan utbyggnadsriktning och utbyggnadsområden.

Det står i texten att de utbyggnadsområden som är rödmarkerade är sådana områden som kommer att omdanas inom en snar framtid – men alla utbyggnadsområden har samma färg i kartan?

”Att det södra området inte pekas ut som ett utbyggnadsområde för bebyggelse på landsbygden beror på att vi i dagens skede inte kan förutspå intresset för denna typ av område. Likaså är Vätterns kust ett område som vi vill behålla tillgänglig för allmänheten, samtidigt som utbyggnadsområde längs med Vättern i stället pekas ut på den mindre

exploaterade västra sidan Det södra området är ett bra exempel på ett utbyggnadsområde som pekas ut på en plats där andra värden bör varvas med ny bebyggelse.”

- Här blir det otydligt i beskrivningen och kopplingen till kartan. Vilket område är det *södra området*?

Här finns underrubriker ”Vad vi vill uppnå” – det är svårt att förstå vad de rubrikerna innebär, vad är det man vill komma fram till här?

Verksamhetsområden

Här finns en tydlig koppling mellan texten och kartan. Läser man texten förstår man varför just de utpekade områden är utpekade och varför det inte finns utpekade områden på fler ställen. Bra!

Regional kärna

I ÖP:n finns flera exempel på stråk och områden som har sin bakgrund i kopplingen till kollektivtrafik, rv 50 mm, men denna koppling beskrivs inte. Ge exempel på stråk/områden som har sin bakgrund i kopplingen till Örebro/Hallsberg. T.ex. Berätta att de relativt många och stora områdena för bostäder och verksamheter i Åsbro är ett exempel på konsekvenser av resonemangen om Regional kärna.

Centralort

Stryk första punkten under Vad vi vill uppnå. Det räcker med punkt 2. Punkt 2 beskriver vad som behöver göras.

Serviceort

Beskriv hur ÖP ger förutsättningar för det vi vill uppnå.

Bostadsort

Beskriv hur ÖP ger förutsättningar för det vi vill uppnå.

Större besöksmål

Beskriv hur ÖP ger förutsättningar för det vi vill uppnå.

Natur och friluftsliv

Viktigt samband för natur och friluftsliv

Ser inte kopplingen mellan text och karta.

Viktig funktion för natur och friluftsliv

Skulle vilja se de utpekade besöksmålen på karta.

Sammanhängande område för natur och friluftsliv

Här finns koppling mellan karta och text. Bra.

Kommunikationer

Förbindelse för kollektivtrafik

Om kommunen vill återfå kollektivtrafik eller förstärka befintliga stråk med kollektivtrafik måste ÖP:n visa att man planerar för utveckling. Om inte ens kommunen planerar för utveckling kan man knappast kräva bättre kollektivtrafik. Så här behövs en beskrivning av den utveckling ÖP:n ger förutsättningar för.

Förbindelse för cykeltrafik

Komplettera med länkar till de ortsutvecklingskartor som har konkreta förslag på komplettering av gc-nätet.

Vilka sträckor skulle kommunen vilja ha med vid en revidering av regionala cykelplanen/Ltp?

Förbindelse för godstrafik

Saknar tydlig riktlinje som värnar de utpekade järnvägs- och vägstråken. Det borde stå att ändringar i mark- och vattenanvändning inte får ske så att de negativt påverkar stråkens kvalitet och kapacitet. Man kan också hänvisa till kommunens ställningstaganden i del C.

Bytespunkter för kollektivtrafik

Resonemanget kring en pendlarparkering vid det nya vårdboendet anses inte aktuellt enligt plan längre då tomten inte kommer att ha möjlighet att inkludera detta. Istället borde formuleringen vara annorlunda, att det finns ett behov av en pendlarparkering och att en lokalisering i Åsbro behöver arbetas fram.

Avsnitt - Del B Mark- och vattenanvändning

Det är emellanåt svårt att se skillnad på det som står i del A och det som står i del B. Jag tror man kan stryka en del text i del B.

Det saknas en koppling mellan hur man tar ställning till kommunalt VA inom utvecklingsområden för bostäder. Hur ställer man sig till att bygga ut kommunalt VA till utvecklingsområdena för bostäder? Vad är ställningstagandet?

Kopplingen mellan de utpekade för bostadsutvecklingsområdenas text gentemot den beskrivande texten om delområdet.

Finns det inga grönområden (med höga naturvärden, friluftspotential eller rekreationsområde) som anses vara utvecklingsområden. De utpekade grö- eller parkområdena är inte benämnda med u (utveckling). Det anges att vissa utpekade grönområden har status "Ny", men det uttrycker inte att det är utvecklingsområde för utpekade område. Likväl som att det finns utvecklingsområden för bostäder och verksamheter, borde det finnas platser inom kommunen som man vill utveckla inom den miljömässiga aspekten. Detta är även en bra vision inom hållbar utveckling och den ekologiska aspekten.

Om del B

Bra text i sista delen under kartlänken.

Kommunövergripande riktlinjer

Utvecklingsstrategier

Behövs verkligen detta avsnitt? Är inte detta redan beskrivet i del A?

Materialutvinning i Askersunds kommun

Motivera varför detta avsnitt inte innehåller några ställningstaganden eller riktlinjer. Varför vill inte kommunen ta ställning?

- Övergripande om texten för delområdena och orterna

Delområdena

Texterna för delområdena innehåller inte sällan hänvisningar till stråk och områden, men den enda karta kan få upp är en kommunkarta där aktuellt delområde lyfts fram. Jag upplever det frustrerande att det inte finns möjlighet att i kartan kunna se de stråk och områden som beskrivs i texterna.

Orterna

Det finns oftast bra motiveringar till varför utvecklingskartorna ser ut som de gör. Det finns även tydliga ställningstagande som t.ex. för Rönneshytta: Om det i framtiden blir aktuellt med tekniska anläggningar och/eller funktioner ska detta ges företräde i planeringen.

Verksamhetsstråk Brändåsen-Hallsberg-Åsbro

Åsbro

Varför är inte Tisarbaden utpekad? (Området som gränsar till Hallsbergs kommun)

ÅsSK1

- Anges att det ska vara ett område för befintlig skolverksamhet. Inom området finns en frikyrka och en pågående detaljplan för café, kontor och eventuellt bostad.

ÅsBu3

- Inom detta område finns det ett pågående detaljplanearbete (det ligger förtillfället som vilande) där det finns färdiga handlingar för ett nytt bostadsområde. Utifrån beskrivningen av området framgår inte detta. Det borde framgå vad syftet är med området och att det är ett område som är under process.

ÅsVu1

- Beaktning och skyddsavstånd gentemot vattenskyddsområdet söder om utvecklingsområdet behöver påpekas och uttryckas.

- Texten för utvecklingsområdet är motsägelsefull. Vad är ställningstagandet till motorbanan? Ska denna vara kvar eller kan den vara aktuell att avveckla? För i texten uttrycks det att motorbanan och verksamhetsområdet ska anpassas till bostadsområdet.

ÅsBu1

- Lämpligheten i förhållande till närhet till riksvägen 50 och motorbanan gällande höga bullervärden. Är det lämpligt att ha bostäder här? Eller att utvecklingsområdet ska vara så omfattande?

- En del av området har klassats som naturvärdesklass 3 (påtagligt naturvärde) i naturvårdsprogrammet (som Samhällsbyggnad Sydnärke håller på att ta fram).

Staden

AsBp1 och AsBp2

- ” Verksamhet eller markanvändning som inte är att anse förenlig med befintlig verksamhet bör tillåtas på platsen.” o Denna beskrivning är motsägelsefull. Det har blivit fel i formuleringen av meningen.

AsP2

- Detta gröna stråk bör förlängas fram till AsG2 för att skapa ett sammanhängande grönstråk längs med stranden och strandpromenaden.

AsB4 och AsBu4

- Samma som förföregående punkt gäller. Varför är det inget grönt stråk längs med stranden och vattnet?

Dessa två ovanstående utvecklingar av gröna stråk skulle kunna skapa ett sammanhängande stråk och en mer likgiltig bild över hur man tänker kring grönt och vatten i kombination inom Askersund stad i strandnära lägen.

- En del av AsBu4 är nyckelbiotoper och även klassade som naturvärdesklass 3 (påtagligt naturvärde) i naturvårdsprogrammet (som Samhällsbyggnad Sydnärke håller på att ta fram).

AsBu3

- Det är inte lämpligt med bostäder hela vägen upp till 50:an. Detta på grund av att det är ett relativt blött område och det tillkommer mycket trafikbuller från 50:an.

AsVu1

- För att möjliggöra detta område är det viktigt att påpeka hur trafiklösningen ska anordnas. En anslutning direkt söder ut och ut på 50:an kan skapa trafikfara genom farliga utfarter. En relevant lösning skulle vara att ansluta till området från AsV1, vilket då undviker anslutningar direkt till 50:an.

- Istället för att ha bostäder i den norra delen av område AsBu3, skulle ett verksamhetsområde utan farlig verksamhet kunna tillåtas. Detta kopplar då samman med AsVu1 och skapar en stadsbild in till Askersund.

AsBu5

- Lämpligheten av ny bostadsbyggelse är inte helt övertygande. Det finns starka faktorer som inverkar på en kommande lämplighetsprövning. Strandskyddet gäller, buller från riksväg 50 och eventuell förorening från nuvarande användning av området.

Västra Vättern- och Tivedsbygden

Landsbygdsstråk

Följande två punkter är motsägelsefulla:

”Upprättandet av mindre förtätningar om maximalt 15–18 friliggande bostäder är möjligt, denna placeras då med fördel i stråkets södra delar.”

”Uppförandet av enskilda bostadshus bör ej ske på ett sådant sätt att behovet av att upprätta en detaljplan skapas.”

Olshammar

OlBp1

- ”Verksamhet eller markanvändning som inte är att anse förenlig med befintlig verksamhet bör tillåtas på platsen.”

o Denna beskrivning är motsägelsefull. Det har blivit fel i formuleringen av meningen.

Det finns ett LIS-område som överlappar med besöksanläggning OlBk2 och begravningsplats OlBp1. Vilket av dessa områden går först vid eventuella bygglov, planbesked etc.?

OlBu2

- En del av området OlBu2 är utpekad som naturvärdesklass 2 (högt naturvärde) i Naturvårdsprogrammet (som Samhällsbyggnad Sydnärke håller på att ta fram).

OlB1

- En del av område OlB1 är naturvärde klass 3 (påtagligt naturvärde) enligt naturvårdsprogrammet (som Samhällsbyggnad Sydnärke håller på att ta fram).

Norra Vätternbygden

Åmmeberg

ÅmBu10

- En del av ÅmBu10 är nyckelbiotop och har fått naturvärdesklass 2 (høgt naturvärde) enligt naturvårdsprogrammet (som Samhållsbyggnad Sydnårke håller på att ta fram). Det finns två objekt klassade som naturvärdesklass 3 (påtagligt naturvärde) i naturvårdsprogrammet.

Hammar-Harge-Sånna

HaBp1

- ”Verksamhet eller markanvändning som inte är att anse förenlig med befintlig verksamhet bör tillåtas på platsen.”

o Denna beskrivning är motsägelsefull. Det har blivit fel i formuleringen av meningen.

HaBu2

- Det finns tankar att utöka reningsverket som ligger söder om detta område. Skyddsavstånd på 200 meter gäller från denna typ av verksamhet. Det gör att gällande utvecklingsområde för bostäder kan komma att påverkas av reningsverket. Detta bör tas i beaktning.

Östra Våtternbygden

SfBu2

- Placeringen av utvecklingsområdet är lite olämpligt placerat. Området överlappar med 50:an, vilket inte är lämpligt på grund av trafikbullret. Området kan delas upp på varsin sida av 50:an och inom ett rimligt skyddsavstånd från trafikbullret.

- I och med planerna för den nya dragningen av riksväg 50 så överlappar utvecklingsområdet fortfarande. Utvecklingsområdet känns då fortfarande olämpligt placerat. En tydligare placering i förhållande till riksväg 50 rekommenderas här.

- En del av SfBU2 har fått naturvärdesklass 2 (høgt naturvärde) enligt naturvårdsprogrammet (som Samhållsbyggnad Sydnårke håller på att ta fram).

Avsnitt - Del C Riksintressen, LIS och andra värden

Riksintresse för friluftsliv

*Kommunen tillgodoser riksintresset för friluftsliv genom att inte planera för eller förslå mark- och vattenvändning som på ett påtagligt negativt sätt påverkar allmänhetens tillgång till **eller upplevelse av** berörda områden. Den bebyggelse som tillkommer i riksintressets närhet planeras på ett sådant sätt att den inte påverkar tillgängligheten för området i dess helhet. Detta gäller exempelvis i Västra Landsbygdsstråket där nybyggnation bör ske på ett sådant sätt att allmänhetens tillgång till Vätterns västra strand försvinner.*

- Den röda texten är förslag på tillägg

Andra värden

Jordbruksmark

Det behövs tydligare ställningstaganden kring exploatering på brukningsvärd jordbruksmark. Den nuvarande beskrivningen anses vara för vag i förhållande till gällande lagstiftning i miljöbalken.

Skogsmark

Det framkommer inte hur man ställer sig till nybyggnation på skogsmark med höga/högre naturvärden, endast om skogsmark som har betydelse för skogsnäringen.

Avsnitt – Miljökonsekvensbeskrivning

Föreslår ett nytt avsnitt – *Om Miljökonsekvensbeskrivningen*, med text som beskriver hur den interaktiva processen ÖP-förslag-konsekvensbeskrivning-reviderat ÖP-reviderad konsekvensbeskrivning osv-förslag gått till.

Det går att anta att MKB-arbetet lett till revideringar av ÖP:n innan slutligt samrådsförslag och denna process bör beskrivas, dvs har MKB-arbetet lett till några förändringar innan samråd och i så fall vilka förändringar?

Övriga kommentarer/önskvärt innehåll

Något om kommunens syn på solcellsparkar.

Värt att tänka på när man diskuterar vatten- och avloppslösningar är att Havs- och vattenmyndigheten förespråkar gemensamhetsanläggningar.

Länsstyrelsen

Inledande synpunkter

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen har en aktiv översiktsplanering och tar fram en ny översiktsplan. Det är positivt att samrådet av översiktsplanen har föregåtts av en dialog där Länsstyrelsen har fått bidra med vägledning tidigt i planprocessen. De synpunkter som Länsstyrelsen nu framför i yttrandet har sin utgångspunkt i tidigare dialoger som har förts i kommunens översiktsplanering och ska ses som en hjälp i det fortsatta arbetet med planen. Efter samrådet av planförslaget önskas en fortsatt dialog för att kunna ge fortsatt råd och stöd till kommunen i planprocessen.

Länsstyrelsen anser att den digitala översiktsplanen är väl uppbyggd, det är enkelt att navigera i text och karta. Det är även positivt att kommunen har tagit fram separata PDF-dokument som kan läsas vid sidan av den digitala versionen. Enligt 3 kap. 3 § PBL ska dock kommunen i översiktsplanen redovisa grundragen i fråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden för hela kommunen. I planförslaget är mark- och vattenanvändningskartan i del B blank i stora delar av kommunen och behöver därmed kompletteras till granskningsskedet. Länsstyrelsen noterar dock att det i utvecklingsinriktningen finns kartor som täcker hela kommunen.

Det är positivt att kommunen har planer för utveckling och Länsstyrelsen ser att det finns goda utvecklingsmöjligheter för såväl bostäder som för verksamheter och besöksmål i kommunen. Länsstyrelsen anser att det är ett bra grepp att dela in kommunen i olika delområden för att visa på de olika fysiska karaktärer som finns inom kommunen.

Sammanfattande synpunkter

Översiktsplanen ska vara vägledande för efterföljande planläggning, lovgivning och tillståndsprövning i kommunen. Länsstyrelsen bedömer att det saknas redovisning av flera viktiga planeringsförutsättningar samt tydliga bedömningar, ställningstaganden och strategier avseende bland annat frågor om riksintressen, miljökvalitetsnormer, klimatrelaterade risker, människors hälsa och säkerhet, bostadsförsörjning, kulturmiljö, naturmiljö, friluftsliv, vatten, strandskydd, energi och täktverksamhet. Detta behöver kompletteras för att översiktsplanen ska ge tillräcklig vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

Idag finns goda möjligheter till friluftsliv och turism i kommunen. Området i och kring Vättern med öar och strandområden har höga natur- och kulturvärden och är därför särskilt utpekad som värdefullt för turismen och friluftslivet i 4 kap. MB. Länsstyrelsen bedömer att

flera av kommunens utpekade utbyggnadsområden inte tillgodoser riksintresset för det rörliga friluftslivet samt riksintressen för friluftsliv och naturvård enligt 3 kap. MB.

Länsstyrelsen anser att miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) är väl bearbetad, samt anser att åtgärdsförslagen för att förebygga eller motverka att planen innebär en betydande negativ påverkan på miljön tydligare behöver beaktas i den fortsatta planprocessen. MKB:n anger även viktiga planeringsförutsättningar i utpekade utvecklingsområden, vilka kan lyftas in i planförslaget som vägledning i efterföljande plan- och bygglovsprocesser.

Riksintressen

Allmänna synpunkter

Av översiktsplanen ska det enligt 3 kap. 5 § PBL framgå hur kommunen avser att tillgodose de redovisade riksintressena. I planförslaget saknas det generellt mer specifika ställningstaganden om hur riksintressen ska tillgodoses, hur riksintressena kan påverkas vid tänkt utveckling och hur särskilda värden ska omhändertas. Det är angeläget att dessa frågor hanteras i översiktsplaneringen för att kunna göra relevanta bedömningar och avvägningar mellan olika intressen, samt bedömningar av konsekvenser och genomförbarhet av planens förslag på utveckling och markanvändning. I beskrivningen av de utpekade utbyggnadsområdena och landsbygdsstråk saknas även i flera fall en fullständig redovisning av vilka riksintressen som berörs, vilket behöver kompletteras.

Länsstyrelsen anser att riksintresse för det rörliga friluftslivet, Vättern med öar och strandområden enligt 4 kap. MB, samt riksintressen för friluftsliv och naturvård enligt 3 kap. MB inte tillgodoses i planförslaget vilket redogörs för nedan.

Riksintresse för det rörliga friluftslivet

I 4 kap. 1–8 § MB finns särskilda bestämmelser för hushållning med mark och vatten för vissa geografiskt utpekade områden som namnges i lagtexten och som är beslutade av riksdagen. Exploatering inom dessa områden får bara ske under vissa förutsättningar. I kommunen finns två sådana geografiskt utpekade områden, båda riksintressen för det rörliga friluftslivet; Vättern med öar och strandområden, samt Tiveden med områdena vid sjön Unden och sjön Viken samt området utmed Göta kanal mellan Karlsborg och Sjötorp, enligt 4 kap. 2 § MB. Områdena är i sin helhet av riksintresse med hänsyn till natur- och kulturvärden och där turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt ska beaktas vid bedömning av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön. Inom dessa områden får ingrepp göras endast om de inte påtagligt skadar dessa värden. Med påtaglig skada avses enligt förarbetena ingrepp som kan ha bestående negativ påverkan på de skyddade värdena eller som tillfälligt kan ha stor negativ påverkan på dem. Bestämmelserna utgör dock inte hinder för utvecklingen av befintliga tätorter, det lokala näringslivet eller för utförandet av anläggningar som behövs för totalförsvaret.

I planförslaget pekas flera områden för bebyggelseutveckling och förtätning ut i helt eller nästan helt oexploaterade områden utanför tätorter inom riksintresset för det rörliga friluftslivet, Vättern med öar och strandområden. Länsstyrelsen bedömer att flera av de

utpekade områdena inte tillgodoser riksintresset samt kan innebära påtaglig skada på områdenas värden för friluftsliv och landskapsbild samt natur- och kulturvärden. Länsstyrelsen anser att kommunen inte har visat att berörda riksintressen kan tillgodoses och att påtaglig skada kan undvikas samt att turismens och friluftslivets, särskilt det rörliga friluftslivets, intressen särskilt har beaktats i enlighet med vad som anges i 4 kap. 1–2 § MB.

Nedan lämnas synpunkter på de delområden och det landsbygdsstråk där Länsstyrelsen inte anser att föreslagen bebyggelseutveckling och förtätning är lämplig, främst kopplat till riksintresseområdet för rörligt friluftsliv, Vättern med öar och strandområden, och krav på tätortsutveckling. Dessa synpunkter stämmer överens med de synpunkter som Länsstyrelsen framförde i kommunens framtagande av fördjupning av översiktsplanen avseende norra Vättern, antagen 2022.

Åmmeberg, bostadsutvecklingsområde ÅmBu10

Söder om Åmmeberg föreslås ett större område för utveckling av bostäder. Utvecklingsområdet sträcker sig mellan golfbanan i Åmmeberg till Kärraudden. Vid Kärraudden finns en detaljplan som medger ca 25 enbostadshus, vilken till stor del är utbyggd. Området har höga värden för det rörliga friluftslivet eftersom det binder samman det utpekade grönområdet i öster med strandområdet i väster. Området ligger dessutom i anslutning till riksintresse för friluftsliv, Norra Vättern, samt riksintresse för yrkesfiske, Vättern, vilket behöver framgå i beskrivningen av området.

Utvecklingsområdet är oexploaterat samt hyser värden för natur, friluftsliv och landskapsbild. Länsstyrelsen bedömer att området inte utgör en utveckling av tätorten Åmmeberg. Länsstyrelsen bedömer därmed att utvecklingsområdets omfattning inte tillgodoser riksintresset för det rörliga friluftslivet, Vättern, samt krav på tätortsutveckling enligt 4 kap. 1–2 § MB.

Hammar-Harge-Sänna, bostadsutvecklingsområde HaBu1

På halvön öster om Hammar finns detaljplaner för bostäder, vilka är utbyggda. Söder om de planlagda områdena föreslås ett utvecklingsområde för bostäder. I planförslaget anges att området är ett LIS-område, vilket delvis stämmer då del av området är utpekad som LIS. Området ligger i anslutning till riksintresse för friluftsliv, Norra Vättern, samt riksintresse för yrkesfiske, Vättern, vilket behöver framgå i beskrivningen av området.

Länsstyrelsen bedömer att LIS-området kan godkännas för bostadsutveckling. Utvecklingsområdet i övrigt är oexploaterat samt hyser värden för natur, friluftsliv och landskapsbild. Dessutom har det betydelse för det rörliga friluftslivet och allmänhetens tillgänglighet till strandområdet. Länsstyrelsen bedömer att området inte utgör en utveckling av tätorten Hammar. Länsstyrelsen bedömer därmed att del av utvecklingsområdet inte tillgodoser riksintresset för det rörliga friluftslivet, Vättern, samt krav på tätortsutveckling enligt 4 kap. 1–2 § MB.

Hammar-Harge-Sänna, bostadsutvecklingsområde HaBu3

Vid Skyrsta föreslås ett utvecklingsområde för bostäder i anslutning till ett detaljplanlagt område för bostäder, vilket är delvis utbyggt. Längs strandlinjen finns utpekade värden för skog och strand samt ett av Länsstyrelsens utpekade bevakningsområden med potentiellt värdefull natur. Området ligger även inom riksintresse för friluftsliv, Norra Vättern.

Utvecklingsområdet hyser värden för natur, friluftsliv och landskapsbild. Dessutom har det betydelse för det rörliga friluftslivet och allmänhetens tillgänglighet till strandområdet. Länsstyrelsen bedömer att utvecklingsområdet inte tillgodoser riksintresset för det rörliga friluftslivet, Vättern, samt krav på tätortsutveckling enligt 4 kap. 1–2 § MB. Länsstyrelsen bedömer att utbyggnadsområdet inte heller tillgodoser riksintresse för friluftsliv, Norra Vättern, enligt 3 kap. 6 § MB.

Hammar-Harge-Sänna, bostadsutvecklingsområde HaBu4, HaBu5, HaBu6 och HaB8

Centralt i Bastedalen finns en detaljplan för bostäder och småbåtshamn, och del av Bastedalen är utpekad som LIS-område.

Del av utvecklingsområde HaBu4 ligger inom ett av Länsstyrelsens utpekade bevakningsområden för naturvärden. Länsstyrelsen anser att det är olämpligt att peka ut detta område för bostäder eftersom det innehåller skogliga naturvärden och värden för friluftslivet. Det bör framgå i beskrivningen av området att lägergården Vettra ligger här.

Utvecklingsområde HaBu5 är i stort sett oexploaterat och sträcker sig fram till en vattenfylld och vassbevuxen lertäkt med rikt våtmarksfågelliv, vilken även omfattas av strandskydd. Länsstyrelsen anser att den östra delen av detta område behöver lämnas orörd eftersom den unga lövskogen på sikt blir värdefull som en skyddszon mellan nya bostäder och det vattenfyllda lertaget och dess våtmarksfågelliv.

Utvecklingsområde HaBu6 är i stort sett oexploaterat och ligger i skogsmark med stora uppvuxna tallar på kalkpåverkat underlag. Med hänsyn till naturvärdena anser Länsstyrelsen att området behöver utgå. I anslutning till området går den väg som leder till naturreservatet och Natura 2000-området Harge uddar. Framkomligheten på vägen är viktig för att säkerställa tillgängligheten till reservatet och dess parkering. Som särskilt hänsynstagande och planeringsförutsättning behöver även framgå att området ligger inom riksintresseområde för naturvård, Vättern.

Länsstyrelsen anser att den sydvästra delen av område HaB8 inte är utbyggt med bostäder i så stor omfattning att det kan pekas ut som område för förtätning av bostäder. Länsstyrelsen bedömer att området ner till och med LIS-området kan godkännas för bostadsförtätning. Som särskilt hänsynstagande och planeringsförutsättning behöver det framgå att del av området ligger inom riksintresseområde för naturvård, Vättern, och i anslutning till riksintresse för yrkesfiske, Vättern.

Länsstyrelsen bedömer att ovanstående utvecklings- och förtättningsområden vid Bastedalen hyser värden för natur, kultur, friluftsliv och landskapsbild. Länsstyrelsen bedömer att områdena inte tillgodoser riksintresset för det rörliga friluftslivet, Vättern, samt krav på tätortsutveckling enligt 4 kap. 1–2 § MB. Länsstyrelsen bedömer att utbyggnadsområdena inte heller tillgodoser riksintresse för friluftsliv, Norra Vättern, samt riksintresse för naturvård, Vättern, enligt 3 kap. 6 § MB.

Hammar-Harge-Sänna, bostadsutvecklingsområde HaBu9

Vid Harge föreslås ett utvecklingsområde för bostäder i anslutning till ett detaljplanelagt område för bostäder, vilket är utbyggt. Område HaBu9 är i stort sett oexploaterat och innehåller höga värden för natur, friluftsliv och landskapsbild. Det närliggande naturreservatet Hargemarken med närmaste omgivning samt anslutning till Harge kommer att bli viktiga för framtida utveckling av friluftsliv och naturturism i Hargeområdet, bland annat som avlastning för de närliggande naturreservaten Harge uddar och Klåvudden. Vid området behöver anpassningar göras för att klara av det stora antalet besökare under framför allt sommarsäsong. Det gäller framför allt vägar och parkeringsplatser samt utveckling av alternativa transportsätt.

Förutom att området ligger inom riksintresse för det rörliga friluftslivet, Vättern, och riksintresse för friluftsliv, Norra Vättern, ligger området i anslutning till riksintresse för naturvård, Vättern, och riksintresse för yrkesfiske, Vättern, vilket behöver framgå i beskrivningen av området. Länsstyrelsen bedömer att området inte tillgodoser riksintresse för det rörliga friluftslivet, Vättern, samt krav på tätortsutveckling enligt 4 kap. 1–2 § MB. Länsstyrelsen bedömer utifrån ovanstående synpunkter att området inte heller tillgodoser riksintresse för friluftsliv, Norra Vättern enligt, 3 kap. 6 MB.

Stora Forsa, bostadsutvecklingsområde SfBU1 och SfBU2

På Forsanäset finns tre detaljplaner för bostäder, vilka är bebyggda.

Bostadsutvecklingsområdet SfBU1 är helt oexploaterat. I området finns värden för natur, friluftsliv och landskapsbild. Uddar och näs som till mer än 50 procent består av obebyggt strandskyddsområde har mycket höga värden för strandskyddets syften och ska därför undantas från bebyggelseutveckling. Området ligger inom riksintresse för det rörliga friluftslivet, Vättern, riksintresse för friluftsliv, Norra Vättern, samt i anslutning till riksintresse för naturvård, Vättern och riksintresse för yrkesfiske, Vättern, vilket behöver framgå i beskrivningen av området.

Del av utvecklingsområde SfBU2 ligger väster om riksväg 50 och utgörs till stor del av oexploaterad skogsmark. Området ligger inom riksintresse för det rörliga friluftslivet, Vättern, riksintresse för friluftsliv, Norra Vättern, riksintresse för kommunikationer, väg 50, samt i anslutning till riksintresse för naturvård, Vättern, och riksintresse för yrkesfiske, Vättern, vilket behöver framgå i beskrivningen av området. Länsstyrelsen bedömer att det finns goda utvecklingsmöjligheter för bostäder öster om riksväg 50. För att värna natur-, friluftsliv- och landskapsvärden vid Forsanäset anser Länsstyrelsen att delområdet väster om vägen ska undantas från exploatering.

Länsstyrelsen bedömer även att områdena inte tillgodoser riksintresse för det rörliga friluftslivet, Vättern, samt krav på tätortsutveckling enligt 4 kap. 1–2 § MB. Länsstyrelsen bedömer utifrån ovanstående synpunkter att områdena inte heller tillgodoser riksintresse för friluftsliv, Norra Vättern, enligt 3 kap. 6 §.

Nydalen, bostadsutvecklingsområde NyBU1

Detta utvecklingsområde är i stort sett oexploaterat. I området finns värden för natur, friluftsliv och landskapsbild. Längs kustlinjen finns utpekade värden för skog och är ett bevakningsområde med potentiellt värdefull natur. Lavfloran är undersökt på ett par platser längs stranden, den är artrik som överlag längs Vätterns klippstränder. Området ligger inom riksintresse för det rörliga friluftslivet, Vättern, riksintresse för friluftsliv, Norra Vättern, och i

anslutning till riksintresse för naturvård, Vättern, samt inom riksintresse för yrkesfiske, Vättern, vilket behöver framgå i beskrivningen av området.

Länsstyrelsen anser att utvecklingsområdet för bostäder inte tillgodoser riksintresse för det rörliga friluftslivet, Vättern, samt krav på tätortsutveckling enligt 4 kap. 1–2 § MB.

Länsstyrelsen bedömer att området inte heller tillgodoser riksintresse för friluftsliv, Norra Vättern, enligt 3 kap. 6 MB.

Västra landsbygdstråket

Stråket är glest bebyggt och här finns värden för natur, friluftsliv och landskapsbild. Stråket ligger inom riksintresse för rörligt friluftsliv, Vättern, enligt 4 kap. 2 § MB och inom riksintresse för friluftsliv, Norra Vättern. Det ligger även i anslutning till riksintresse för naturvård, Vättern, och riksintresse för yrkesfiske, Vättern, vilket behöver framgå som planeringsförutsättningar för stråket.

I planförslaget görs bedömningen att den typ av bebyggelse som förespråkas på platsen inte på ett negativt sätt kommer att påverka riksintresse för rörligt friluftsliv och riksintresse för friluftsliv då bebyggelsen i landsbygdstråket inte kommer skapa ihållande fysiska barriärer, samt att den ska komplettera den bebyggelse som redan finns inom stråket, och inte förändra dess karaktär. Tillgängligheten till Vättern anges istället stärkas tack vare de nya strukturer som kan skapas i stråket.

I MKB:n anges att landsbygdstråket är geografiskt väl tilltaget och sammanfaller med friluftsvärden utmed Vättern. Länsstyrelsen delar MKB:ns slutsats att det finns en osäkerhet i planförslaget kring vilken omfattning av ny bebyggelse som kommer att tillåtas i stråket. Vid större utbyggnad finns risk för påverkan på områdets orördhet och upplevelsevärden för friluftslivet.

Länsstyrelsen anser att stråket generellt inte tillgodoser riksintresse för det rörliga friluftslivet, Vättern, samt krav på tätortsutveckling enligt 4 kap. 1–2 § MB. Länsstyrelsen bedömer att området inte heller tillgodoser riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap. 6 MB, Norra Vättern.

Natura 2000

Natura 2000-områden är både riksintressen enligt 4 kap. 8 § MB och skyddade områden enligt 7 kap. 28 a § MB. Det är förbjudet att utan tillstånd bedriva verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Länsstyrelsen vill uppmärksamma att även åtgärder utanför ett Natura 2000-område kan kräva tillstånd om de på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det betyder att verksamheter som exempelvis riskerar att påverka populationerna av utpekade fågelarter negativt, till exempel genom att viktiga häcknings- eller födosöksplatser förstörs, kan vara tillståndspliktiga även om de sker utanför själva Natura 2000-områdena. För utbyggnadsområdena behöver därför den eventuella påverkan på närliggande Natura 2000-områden med utpekade arter och naturtyper tas i beaktande.

Föreslagen utbyggnad av bostäder i närheten av bland annat Natura 2000-områdena Harge uddar och Norra Vätterns skärgård kommer att påverka dessa genom ökat antal besökare. Om inte områdena anpassas och dimensioneras efter ökat besöksstryck kan värdena inom Natura 2000-områdena påverkas negativt. Till exempel kommer en ökad exploatering med strandnära boenden troligen innebära ett ökat antal båtar och annat friluftsliv på vattnet, vilket riskerar innebära störningar på naturvärdena samt störningar mellan olika typer av friluftsliv om inte motsvarande resurser satsas på besökarmottagning. Redan idag finns en problematik med störningar i Norra Vättern. Länsstyrelsen bedömer att utbyggnadsområdena riskerar att innebära att Natura 2000- områdena inte tillgodoses.

Riksintresse för friluftslivet

I kommunen finns två riksintressen för friluftsliv, Norra Vättern och Tiveden, enligt 3 kap. 6 MB. Länsstyrelsen anser att riksintresseområdet Norra Vättern inte tillgodoses i planförslaget. Se synpunkter för delområden och landsbygdsstråk under rubriken Riksintresse för det rörliga friluftslivet ovan.

Riksintresse för naturvården

I kommunen finns flera riksintressen för naturvård enligt 3 kap. 6 MB. Länsstyrelsen anser att riksintresseområdet Vättern inte tillgodoses i planförslaget. Se synpunkter för delområden under rubriken Riksintresse för det rörliga friluftslivet ovan.

Riksintresse för kulturmiljövården

Flera utvecklingsområden berörs av riksintressen för kulturmiljövård, enligt 3 kap. 6 § MB. Ett attraktionsvärde på en plats utgörs i regel av värden som redan finns på en plats, i kanske högre grad än vad platsen skulle kunna bli. Förtätning behöver därför ske med stor försiktighet och med hänsyn till bevarandaspekter, utan risk för förvanskningar eller kumulativa effekter. Länsstyrelsen bedömer att planförslaget till viss del riskerar att innebära att riksintressen för kulturmiljövård inte tillgodoses.

Riksintresse för totalförsvarets anläggningar, den civila delen

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har under hösten beslutat att mark- och vattenområdena för samtliga ledningar och stationer i transmissionsnätet för el samt ledningarna i distributionsnätet för el mellan fastlandet och Gotland med tillhörande stationer, liksom områden för förnyelse och förstärkning av dessa, utgör områden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar, den civila delen, enligt 3 kap. 9 § andra stycket MB. Detta riksintresse behöver redovisas i planen. Det behöver även framgå hur kommunen ska tillgodose riksintresset.

Svenska kraftnät har tre befintliga kraftledningar inom Askersunds kommun som omfattas av ovan nämnt riksintresse, samt planerar även att förstärka transmissionsnätet med en ny 400 kV-ledning som kan komma att beröra ett mindre område i den norra delen av kommunen.

Både de befintliga ledningarnas sträckningar och influensområden samt utredningskorridoren för den nya ledningen behöver synliggöras och beaktas i översiktsplanen. Kommunen behöver vid planering av nya verksamheter och bostäder bland annat ta hänsyn till möjliga utbyggnadsbehov i transmissionsnätet, elsäkerhetsaspekter och magnetfält.

Länsstyrelsen anser att ledningar i transmissionsnätet och depåer behöver inkluderas i beskrivningarna av berörda verksamhets- och verksamhetsutvecklingsområden i Åsbro. I den efterföljande planeringen av områdena behöver kommunen även beakta säkerhetsavstånden och kraven som specificeras enligt Svenska kraftnäts yttrande, se bilaga 9.

Riksintresse för energiproduktion, vindbruk

I planförslaget anges att det i kommunen finns tre riksintresseområden för vindbruk. Det finns dock fyra områden, vilket även framgår av plankartan. Länsstyrelsen anser även att det behöver framgå att dessa områden är riksintressen för energiproduktion.

Riksintresse för kommunikationer

Enligt 3 kap. 8 § MB ska områden som är av riksintresse för kommunikationer skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna. Med det avses att funktionen hos riksintresset ska säkerställas. Ny bebyggelse får inte negativt påverka nuvarande eller framtida användning av anläggningen. Ny exploatering får inte heller påverka möjligheterna till drift, underhåll och framtida utveckling av densamma. Detta förutsätter exempelvis hänsyn till utrymmesbehov för anläggning och restriktioner för influensområden vid byggnation.

I översiktsplanen anges att kommunen tillgodoser riksintresset för väg genom att planera för en markanvändning som inte negativt påverkar riksintresset. I planförslaget föreslås dock relativt storskaliga utvecklingsområden i nära anslutning till riksintresse för väg 50. Länsstyrelsen anser att planförslaget behöver kompletteras med en tydligare redovisning av hur kommunens utvecklingsplaner förhåller sig till riksintressen för kommunikationer, hur riksintressena kan påverkas vid tänkt utveckling samt vad som behöver beaktas för att riksintressena inte ska påverkas negativt. I beskrivningen av riksintresse för kommunikationer, väg, anges felaktigt att riksväg 49 utgör ett sådant riksintresse.

I avsnittet som beskriver riksintresse för järnväg behöver det framgå att dessa områden är av riksintresse för kommunikationer.

I översiktsplanen nämns att hänsyn ska tas till MSA-tytor (Minimum Sector Altitude) för militära flygplatser. Länsstyrelsen vill uppmärksamma att detta även gäller för civila flygplatser. Askersunds kommun berörs av MSA-tytor för Örebro och Linköpings flygplatser, vilket behöver framgå av planen.

Miljökvalitetsnormer

Av översiktsplanen ska det enligt 3 kap. 5 § PBL framgå hur kommunen avser att följa gällande miljökvalitetsnormer. Detta saknas i planförslaget. I MKB:n redovisas dock förslag

på åtgärder för att följa miljö kvalitetsnormer. Länsstyrelsen anser att dessa åtgärdsförslag behöver arbetas in i planförslaget så att översiktsplanen blir vägledande i denna fråga i efterföljande plan- och bygglovsprocesser.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Av översiktsplanen ska det, enligt 3 kap. 5 § PBL, framgå sådana områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) som avses i 7 kap. 18 e § första stycket MB. Sådana områden framgår i kommunens LIS-plan i form av ett tematiskt tillägg till översiktsplanen, antagen 2016. Då kommunen låter LIS-planen fortsätta gälla när den nya översiktsplanen antas tar Länsstyrelsen inte förnyad ställning till kommunens LIS-områden i denna översiktsplaneprocess. I Länsstyrelsens granskningsyttrande över LIS-planen (daterat 2015-11-09, dnr. 4600–2015) framgår Länsstyrelsens synpunkter över kommunens utpekade LIS-områden. I LIS-planen samt i granskningsyttrandet framgår vilka områden som Länsstyrelsen har godkänt samt vilka områden som Länsstyrelsen inte har godkänt som LIS.

I översiktsplanens inledning, i avsnittet ”Översiktsplanens olika delar – Del C” anges att del C i översiktsplanen innehåller kommunens ställningstagande kring dess LIS-områden, både nuvarande och framtida sådana. Länsstyrelsen ställer sig frågande till vad som menas med framtida LIS-områden. Länsstyrelsen anser att detta behöver förtydligas.

I MKB:n anges felaktigt att område ÅsBu4 i Åsbro är utpekade i LIS-planen, det är inte ett LIS-område. I MKB:n anges även att område HaBu1 vid Hammar är utpekade i LIS-planen. Det är endast den västra delen av området som är ett LIS-område.

Mellankommunala frågor

Av översiktsplanen ska det enligt 3 kap. 5 § PBL framgå sådana områden och verksamheter som angår två eller flera kommuner eller är av regional betydelse. Länsstyrelsen anser att planen på ett bra sätt redovisar dessa områden.

Människors hälsa och säkerhet, risk för olyckor, översvämning eller erosion

Enligt 2 kap. 5 § PBL ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till bland annat människors hälsa och säkerhet, och risken för olyckor, översvämning eller erosion. Av översiktsplanen ska det även enligt 3 kap. 5 § PBL framgå kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra. Länsstyrelsen vill framföra nedanstående synpunkter kring dessa frågor.

Störningar och risker

Flera av de utpekade utbyggnadsområdena ligger i närheten av vägar, järnväg och industrier/verksamheter, vilket innebär att områdena kan påverkas av buller och andra störningar och risker. I MKB:n anges konsekvenser av planförslaget utifrån buller och andra störningar. Länsstyrelsen anser dock att det i planförslaget även behöver redovisas hur kommunen beaktar sådana störningar och risker i samhällsplaneringen.

Transportleder för farligt gods

I översiktsplanen redovisas transportvägar för farligt gods. Länsstyrelsen vill uppmärksamma att även Godsstråket genom Bergslagen utgör transportled för farlig gods. Då flera av de utpekade utbyggnadsområdena ligger i närheten av rekommenderade transportleder för farligt gods behöver skyddsavstånd från väg och järnväg och ibland andra åtgärder vidtas för att uppnå en god bebyggd miljö. Länsstyrelsen anser att det i planförslaget behöver redovisas hur kommunen beaktar risker vid transportleder för farligt gods i samhällsplaneringen. För vägledning vid planläggning intill transportleder för farligt gods använder Länsstyrelsen en rapport framtagen av Länsstyrelsen i Stockholms län; Riktlinjer för planläggning intill vägar och järnvägar där det transporteras farligt gods, rapport 2016:4.

Skyddsavstånd utmed det allmänna vägnätet

Vid planering och byggande utmed allmänna vägar behöver tillräckliga avstånd hållas till väganläggningen för att kunna upprätthålla trafiksäkerhet och sköta drift och underhåll med mera. Hänsyn behöver tas till vägens vägområde och säkerhetszon enligt Vägar och gators utformning. Enligt väglagen finns även en tillståndspliktig zon, där Länsstyrelsens tillstånd krävs om byggnader eller anläggningar som kan inverka på trafiksäkerheten ska uppföras. Länsstyrelsens tillstånd krävs inte om åtgärden prövas i en detaljplan eller i ett bygglov. Den tillståndspliktiga zonen sträcker sig generellt 12 meter från den allmänna vägens vägområde. Efter beslut från Länsstyrelsen gäller utökad tillståndspliktig zon på 30 meter för väg 50, väg 49 samt väg 205, vilket bör framgå av översiktsplanen.

Säkerhet, beredskap och civilt försvar

Kommunens säkerhetsarbete styrs bland annat av lag 2006:544 om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och vid höjd beredskap. Syftet med lagen är att minska sårbarheten i olika verksamheter samt att skapa en god förmåga att hantera krissituationer i kommunen och samhället i sin helhet. Denna lag reglerar bland annat att alla kommuner ska ta fram en risk- och sårbarhetsanalys. Det framgår inte om eller hur kommunens risk- och sårbarhetsanalys har beaktats i planförslaget. Kommunen bör i översiktsplanen redovisa en samlad bild över riskerna i kommunen och hur man avser att hantera dessa, det vill säga om riskerna kan accepteras eller om man avser vidta förebyggande eller andra riskreducerande åtgärder. Ställningstaganden i översiktsplanen ger långsiktighet i kommunens riskhantering och riskvärdering, och utgör ett bra stöd för att hantera riskfrågor i kommande detaljplaner, bygglov och tillståndsärenden.

Kommunen är ansvarig för totalförsvarets civila del på lokal nivå. Vilka mark- och vattenområden som är av intresse och betydelse för totalförsvarets civila del samt kommunens militärstrategiska betydelse på regional nivå är viktiga frågor att beakta i den översiktliga planeringen. Elberedskap är exempelvis ett prioriterat område för totalförsvaret. Vidare är även tillgång till skyddsrum i kommunen en fråga som med fördel bör belysas i översiktsplanen.

Förorenade områden

I planförslaget planeras en del av Åsbro impregnering för bostadsutveckling och mångfunktionell bebyggelse. De saneringsåtgärder som genomförts vid impregneringen är för mindre känslig markanvändning (MKM), inte för känslig markanvändning (KM) såsom

bostäder. Om kommunen vill göra om delar av impregneringsområdet till bostadsändamål måste ytterligare undersökningar och sanering genomföras för att marken ska bli lämplig för KM. Detta kan i vissa fall bli svårt ur en geoteknisk synpunkt då stora delar av impregneringsområdet är vattensjukt och schakt riskerar att kollapsa om de grävs för djupt. Kompletterande undersökningar och sanering kan inte bekostas med statliga medel.

I område RÖB3 i Rönneshytta låg tidigare ett sågverk. Sågverket har gett upphov till föroreningar som dioxin och klorfenoler i jord och grundvattnet. Saneringar har genomförts på området genom statliga bidragsmedel, men är inte anpassade för bostadsändamål. Om kommunen vill möjliggöra bostäder på området kan ytterligare undersökningar och saneringar krävas, dessa kommer dock inte att finansieras av staten.

Före detta anrikningsområdet i Åmmeberg klassas som ett av länets mest förorenade områden. Föroreningarna härstammar från Vieille Montagnes historiska verksamhet och höga halter av bly och zink har påträffats så långt som 800 meter från området. Uppmätta halter bedöms utgöra en risk för människors hälsa och ligger främst ytligt i marken. Att föroreningarna ligger ytligt ökar risken för att människor regelbundet kommer i kontakt med dem. Länsstyrelsen ser det som olyckligt att kommunen i planförslaget har "tagit ett aktivt beslut att planera Åmmeberg som att föroreningarna ej fanns" och därmed i översiktsplanen inte har tagit hänsyn till föroreningssituationen och de risker den kan innebära för människors hälsa. Exponering av föroreningar kan dessutom ske på flera olika sätt. Då föroreningen i Åmmeberg misstänks vara så pass utbredd i området anser Länsstyrelsen att ett helhetsgrepp av föroreningssituationen, och den risk som föroreningarna innebär, måste tas för att kunna bedöma lämpligheten för planerad bebyggelseutveckling i området som berörs av Vieille Montagnes historiska verksamhet.

Klimatrelaterade risker

Det ska av översiktsplanen framgå kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra. Vad som menas med "kommunens syn" förtydligas på PBL Kunskapsbanken: Klimatrisker i översiktsplanering - PBL kunskapsbanken - Boverket. Länsstyrelsen rekommenderar särskilt att titta på Boverkets film om vägledningen. I vägledningen anges bland annat följande:

"På en övergripande och strategisk nivå ska kommunen identifiera geografiska områden där det finns risk för skador på den byggda miljön och beskriva hur kommunen avser att förhålla sig till dessa risker. Det kan också handla om att peka ut geografiska områden där det behövs mer detaljerade undersökningar av riskförhållanden."

Beskrivningen kan till exempel vara att redovisa obebyggda områden som inte är lämpliga att bebygga eller befintliga bebyggda områden som inte är lämpliga att utveckla vidare, alternativt där klimatrisker kan hanteras. En annan strategi är att redovisa områden som är prioriterade för att utföra åtgärder för att hantera de identifierade riskerna. Strategiska ställningstaganden i översiktsplanen ger långsiktighet i kommunens riskhantering och riskvärdering samt utgör ett bra stöd för att hantera riskfrågor i kommande detaljplaner, bygglov och tillståndsärenden.

Allmänna intressen enligt 2 kap. PBL ger även stöd för att andra klimatrisker än de som anges i 3 kap. 5 § PBL bör hanteras i översiktsplaneringen, såsom höga temperaturer.

Det är bra att det i planförslaget finns ett avsnitt som belyser klimatanpassning, och att det finns ett mål kopplat till detta: ”En bebyggd miljö som är säker och anpassad utifrån rådande och framtida klimatpåverkan.” För att inte blanda ihop klimatanpassning med det efterföljande avsnittet om klimatpåverkan kan det vara lämpligt att ändra meningen något så att det förtydligas att det är klimatförändringar som avses.

Det saknas beskrivning och bedömning av klimatrisker i översiktsplanen, samt tydliga ställningstaganden och strategier för att hantera de identifierade riskerna samt för att nå det framtagna målet. Ställningstagande kan till exempel utformas kring dagvattenhantering/skyfall och hur det ska hanteras vidare i detaljplan och bygglov.

För Askersunds kommun saknas det underlag som visar utbredning av sjöar och vattendrag vid 100-årsflöden, 200-årsflöden samt beräknat högsta flöde (BHF). I översiktsplanen behöver det redovisas hur kommunen avser att hantera utpekade strandnära utbyggnadsområden utifrån översvänningsrisk och, utifrån den osäkerhet som finns, om de utpekade områdena är lämpliga. Översvänningsrisker omfattar både fluvial och pluvial översvämning, det vill säga både översvämningar vid sjöar och vattendrag och översvämningar orsakade av kraftigt regn. Även översvänningsrisker från skyfall behöver förtydligas i översiktsplanen. I MKB:n pekas till exempel ett område i Askersund, AsBu5, ut som ett område som är känsligt för både skyfall och (fluvial) översvämning. I översiktsplanen bör det förtydligas att det krävs mer utredningar för att avgöra om detta område är lämpligt att bebyggas. Även övriga utbyggnadsområden som berörs av riskområden behöver redovisas tydligare, både i översiktsplanen och i MKB:n.

I planförslaget saknas det även en redovisning över de riskområden som det finns planeringsunderlag för, såsom ras, skred och erosion, samt redovisning över hur kommunen avser att minska riskerna. Det finns områden som pekats ut i översiktsplanen som berörs av bland annat strandnära aktsamhetsområde utifrån skred.

Exempel på hur andra kommuner har hanterat klimatrelaterade risker kan ses i denna konsultrapport som Boverket beställt: Rapport - Bilaga 2 Studie av klimatrelaterade risker i översiktsplaner - Boverket. För fler underlag samt information om hur ovanstående frågor behöver behandlas i översiktsplanen se även yttranden från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (bilaga 1) samt Statens geotekniska institut (bilaga 2).

Statliga och mellankommunala intressen

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

Se bifogat yttrande.

Statens geotekniska institut (SGI)

Se bifogat yttrande.

Länsstyrelsen Västra Götalands län

Se bifogat yttrande.

Luffartsverket (LFV)

Se bifogat yttrande.

Skogsstyrelsen

Se bifogat yttrande.

Sjöfartsverket

Se bifogat yttrande.

Post- och telestyrelsen (PTS)

Se bifogat yttrande.

Länsstyrelsen Östergötlands län

Se bifogat yttrande.

Svenska kraftnät

Se bifogat yttrande.

Sveriges geologiska undersökning (SGU)

Se bifogat yttrande.

Trafikverket

Se bifogat yttrande.

Övriga remissinstanser

Försvarmakten och Havs- och vattenmyndigheten har meddelat att de avstår från att yttra sig. Översiktsplanen har även remitterats till Energimyndigheten som inte har inkommit med något yttrande.

Råd enligt 2 kap. PBL

Nationella och regionala mål, planer och program

Av översiktsplanen ska det, enligt 5 kap. 3 § PBL, framgå hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen.

Länsstyrelsen vill i detta sammanhang särskilt lyfta Agenda 2030, som är en handlingsplan med mål för omställning till ett hållbart samhälle. 2015 antog FN:s medlemsstater Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. Flera av målen har bäring på samhällsplanering. I planförslaget bör det finnas en koppling till dessa mål.

Bebyggelseutveckling

Det är positivt att kommunen har planer för utveckling och Länsstyrelsen ser att det finns goda utvecklingsmöjligheter för såväl bostäder som för verksamheter i kommunen. Länsstyrelsen anser att det är ett bra grepp att dela in kommunen i olika delområden för att visa på de olika fysiska karaktärer som finns inom kommunen. Som generell synpunkt vill Länsstyrelsen dock framföra att det vore bra om det för varje delområde, landsbygdsstråk och orter i planen redovisas vilka planeringsförutsättningar som behöver tas hänsyn till vid efterföljande planering och prövning.

Länsstyrelsen anser att avsnittet ”Bebyggelse – Utbyggnadsområde” behöver tydliggöras. Det är svårt att förstå vad som är skillnaden mellan begreppen utbyggnadsområde och utvecklingsområde samt hur de hänger samman. I del A: ”Utvecklingsinriktning - Bebyggelse – Utbyggnadsområden” finns en karta som visar kommunens utbyggnadsområden. Denna karta överensstämmer inte helt med de mark- och vattenanvändningskartor som visas i del B: ”Mark- och vattenanvändning”. Kartan i del A visar större utbredningsområden än kartorna i del B, men samtidigt redovisas till exempel inte samtliga bostads- och verksamhetsutvecklingsområden. Länsstyrelsen anser att det behöver tydliggöras varför dessa kartor skiljer sig åt. Länsstyrelsen väljer att inte ta ställning till de utbyggnadsområden som finns i kartan i del A, men som saknas i kartorna i del B, eftersom det i planförslaget saknas redovisning av mark- och vattenanvändning, planeringsförutsättningar och konsekvensbedömningar för dessa områden.

I MKB:n lyfts att med en planeringsprincip som utgår ifrån att kommunens orter ska byggas inifrån och ut minskar risken för spridd bebyggelse samt att bostadsområdena tillkommer i perifera lägen som inte helt ansluter till orten. Länsstyrelsen anser att kommunen bör överväga att införa en sådan planeringsprincip, då det skulle gynna många frågor kopplade till hållbar utveckling. I planen föreslås utbyggnadsområden för bostäder både i anslutning till befintliga tätorter samt på obebyggd mark utanför tätorterna. Att koncentrera ny bebyggelse genom förtätning och utveckling i anslutning till de befintliga tätorterna stärker möjligheterna att kunna bibehålla service i orterna och stärker på så vis även landsbygden. Viss bostadsförtätning och enstaka bostadshus kan naturligtvis i vissa fall även tillåtas inom landsbygdsområden och landsbygdsstråk.

Bostadsförsörjning

Länsstyrelsen noterar att Askersunds kommuns riktlinjer för bostadsförsörjning antogs 2018, vilket innebär att riktlinjerna är inaktuella. Riktlinjerna ska, enligt Lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar, antas för varje mandatperiod. Riktlinjerna ska utgöra underlag för de bedömningar som görs i översiktsplanen när det gäller hänsyn till behovet av bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet. Vidare ska analyserna omfatta vilka bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden. Därför är även de analyser och andra underlag som ligger till grund för riktlinjerna relevanta för den översiktliga fysiska planeringen. Länsstyrelsen menar att det är mycket angeläget att nya riktlinjer tas fram, då det enligt 3 kap. 5 § PBL ska framgå av översiktsplanen hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder.

Kommunen beskriver exempelvis vid utvecklingen av Rönneshytta att de utpekade bostadsutvecklingsområdena bör bebyggas utifrån rådande behov och efterfrågan. Vilka

behoven och efterfrågan är framgår inte, och är en sådan aspekt som ska specificeras i uppdaterade riktlinjer.

I planförslaget framhålls Åsbro som ett särskilt område för bostadsutveckling, med potential att på sikt fördubbla antalet invånare. Länsstyrelsen instämmer i att en sådan utveckling kan fungera som en drivkraft för bostadsmarknaden i Askersund, särskilt i en tid då pendling, distansarbete och närheten till större arbetsmarknader gör området mer attraktivt.

Länsstyrelsen vill dock påpeka att det för hela planförslaget saknas tydliga resonemang och utredningar som motiverar de föreslagna utbyggnadsområdena utifrån aktuellt bostadsbehov. Det är därför svårt att bedöma om de utpekade utbyggnadsområdena och bostadsbehoven är rimliga. Kommunen uppger att företagsetableringar planeras i angränsande kommuner, men det garanterar inte att arbetskraften bosätter sig i till exempel Åsbro. Länsstyrelsen vill här särskilt lyfta behovet av mellankommunal samverkan kring bostadsförsörjning.

I riktlinjerna från 2018 diskuteras vikten av flyttkedjor. Kommunen menar att genom nyproduktion av bostäder, särskilt för äldre och etablerade hushåll, frigörs bostäder till unga och andra grupper som försöker komma in på bostadsmarknaden. Kommunen framhåller att sådana flyttkedjor kan mildra bostadsbristen och skapa fler bostadsalternativ för olika samhällsgrupper. Vidare framgår det i riktlinjerna att kommunen planerar en årlig nyproduktion av 30 lägenheter och 30 småhus, baserat på kommunens bostadsbehov. Det är dessa typer av åtgärder som skulle kunnat ligga till grund för planeringen av bostadsbyggandet i översiktsplanen.

Hållbara transporter

Hur vi bygger och planerar våra samhällen avgör vilka transportval människor kan göra i sin vardag. För att minska klimatpåverkan är det viktigt med en planering som inte uppmuntrar till ökade biltransporter och därmed ökade utsläpp. I arbetet med att kunna ställa om till förnybara bränslen är transportsnåla strukturer viktiga för att hålla nere energibehoven och effektivt nyttja befintlig infrastruktur. Genom att förtäta befintliga tätorter ges förutsättningar att stärka underlagen för kollektivtrafik och service. Ur ett hållbarhetsperspektiv kan kommunens övergripande strategi om att vara generellt positiv till byggnation av enbostadshus för permanentboende på landsbygden (även utanför kollektivtrafikstråken) verka negativt, då detta bidrar till ökat bilberoende och ger ett mindre underlag till kollektivtrafik.

Det är viktigt att kommunen har en strategi för hur man ska främja ett hållbart resande. Länsstyrelsen anser att det är positivt att kommunen har som ståndpunkt att verka för hållbara transportsystem, bland annat genom att främja gång- och cykeltrafik, kollektivtrafik och pendlarparkeringar.

I planen nämns att drönantransporter kan komma att bli vardagliga inslag inom en snar framtid, oavsett om detta gäller person- eller godstransport. Länsstyrelsen ser positivt på att Askersunds kommun vill ligga i framkant gällande drönantransporter. Detta ställer krav på god mellankommunal och regional samverkan för att skapa fungerande flygkorridorer.

Farled sjöfart

Åmmeberg) löper genom skärgården i norra Vättern. Kommunen kan med fördel redovisa denna allmänna farled i planförslaget, se yttrande från Sjöfartsverket (bilaga 6).

Luftfart, höga objekt

Byggnader och andra föremål som är högre än 20 meter kan komma att påverka luftfarten. Berörd flygplats och Luftfartsverket (LFV) är sakägare för att bedriva flygplatsverksamhet och för infrastrukturutrustning och ska alltid samrådas vid planering av byggnadsverk och föremål högre än 20 meter. I de fall det framkommer behov av flyghinderanalys ska en sådan genomföras vid varje etablering och skickas till berörda flygplatser.

Natur, friluftsliv och grönstruktur

I kommunen finns mycket goda förutsättningar för ett rikt rekreations- och friluftsliv för såväl invånare som turister. Naturen och friluftslivet har stor betydelse för kommunens attraktivitet och för besöksnäringen.

Länsstyrelsen anser att innehåll och formuleringar om natur och friluftsliv behöver kopplas ihop och kompletteras. Stråk och funktioner för friluftslivet behöver sättas in i ett större sammanhang, det behöver redovisas varför just dessa är viktiga och hur kommunen upprätthåller dem. I utvecklingsinriktningens avsnitt "Natur och friluftsliv - Viktigt samband för natur och friluftsliv" finns en karta som ska visa utvecklingsinriktning för natur och friluftsliv. Länsstyrelsen anser att kartan är otydlig, då det saknas en redovisning av vilka områden och stråk som är viktiga för naturen och friluftslivet. I avsnittet "Natur och friluftsliv – Viktig funktion för natur och friluftsliv" listas besöksmål som klassas som viktiga funktioner för natur och friluftsliv. Dessa besöksmål kan med fördel redovisas i kartan.

Den biologiska mångfalden minskar och för att vända den negativa trenden och skapa långsiktigt hållbara landskap behövs en grön infrastruktur som bygger på att den biologiska mångfalden och ekosystemtjänster prioriteras och integreras i den fysiska planeringen. På Länsstyrelsens webbplats finns information om grön infrastruktur med till exempel värdeetrakter för olika naturtyper: Kartor och underlag för planeringsarbete med grön infrastruktur | Länsstyrelsen Örebro. Det är ett bra och viktigt underlag för övergripande naturvårdsplanering i kommunen. Askersunds kommun berörs av flera utpekade värdeetrakter för grön infrastruktur.

Naturvårdsverket har nyligen tagit fram kartor över bullerpåverkan från vägar, vindkraftverk och annan infrastruktur broschyr-ljudmiljö-i-naturomraden.pdf vilka kan användas som underlag i översiktsplaneringen.

Turismen

Turismen i kommunen bygger till stor del på upplevelser av naturvärden. Det är positivt att det i planförslaget lyfts möjligheter till utveckling av turismen, men även behovet av avlastning vid stora besöksmål såsom Tiveden. Det är därför viktigt att värna naturvärdena och inte exploatera på bekostnad av dem. Vid till exempel norra Vättern är utveckling av entréer och infrastruktur samt reglering av båttrafik viktigt för att minimera störningar på naturvärden och mellan olika typer av friluftsliv.

I utvecklingsinriktningen redovisas några av kommunens utpekade besöksanläggningar på en karta i "Övergripande strategier - Turism". De utpekade områdena kan kompletteras med fler viktiga besöksmål för att visa en större bild av viktiga besöksområden i kommunen, till exempel Vätterns skärgård och omgivande stränder. Rubriken "Vad vi vill uppnå" saknas i detta avsnitt. Avsnittet skulle även kunna slås ihop med eller länkas till avsnittet "Bebyggelse - Större besöksmål".

Tillgänglighet till natur- och friluftslivsområden

Länsstyrelsen delar kommunens uppfattning att det är av stor vikt att kollektivtrafiknätet möjliggör resor till och från besöksmålen för att ytterligare tillgängliggöra de stora naturvärdena och sevärdheterna som finns inom kommunen. Idag finns problem med överbelastade friluftsområden, till exempel vid Hargebaden, Tiveden och Harge uddar, vilket skulle minska om besökarna i större utsträckning kan åka kollektivt istället för med bil till områdena. Det är bra att det lyfts att närheten till grönska har betydelse för rekreation, friluftsliv och folkhälsa och att det därför även är viktigt att skapa bostadsnära grönområden. Det innebär bland annat att tillräckliga och tillgängliggjorda arealer bör finnas inom 300 meter från invånares bostäder, skolor och arbetsplatser.

I redovisningen av landsbygdsområden hänvisas till att det finns gott om möjligheter till friluftsliv i natur, marker och sjöar. I vilken mån dessa marker faktiskt är tillgängliga och attraktiva för friluftsliv framgår dock inte. Ofta är skogar på landsbygden hårt brukade och jordbrukslandskapet svårtillgängligt då det brukas på olika sätt. Om kommunen satsar på att byggas ut som en landsbygdskommun bör det i översiktsplanen lyftas behovet av ökad hänsyn till friluftslivet i "vardagslandskapet", särskilt i anslutning till utvecklingsstråk. Kommunen bör överväga att peka ut särskilt viktiga friluftsområden som ska skyddas och tillgängliggöras för att motsvara invånarnas behov och förväntningar.

Naturreseervaten Harge uddar och Klåvudden pekas ut som kommunens grön- och parkområden. Dessa områden är statliga naturreseervat med höga naturvärden som delvis är känsliga för slitage. Det är idag hög belastning av besökare på dessa områden, vilket gör att ytterligare belastning är olämpligt om inte satsningar görs på besöksinfrastrukturen. Vid så pass hög exploatering som föreslås i närområdet bör ytterligare grönområden avsättas och tillgängliggöras. Stora utbyggnadsområden pekas ut inom riksintressen för naturvård, friluftsliv och rörligt friluftsliv och i viktiga delar av dessa områden. I planförslaget saknas beskrivningar av hur detta påverkar riksintressena. Ökad exploatering med bostäder kommer bland annat att innebära ett ökat antal besökare till dessa områden och en ökad mängd båtar på Vättern. Arealer och anläggningar för friluftsliv måste dimensioneras utifrån ökat antal besökare till områden som redan idag har ett högt besöksstryck åtminstone under delar av året.

Bevakningsobjekt och behov av framtida naturvärdesinventeringar

I eller i anslutning till flera av de utpekade utbyggnadsområdena har Länsstyrelsen identifierat så kallade bevakningsobjekt. Det rör sig om områden med potentiellt värdefull natur där en utförligare naturvärdesinventering behövs. Vissa av dessa områden kan bli aktuella för reservatsbildning i framtiden. Flera bevakningsobjekt överlappar områden med föreslagen förändrad markanvändning. Det handlar framför allt om strandnära områden där strandskydd råder.

Utöver de naturvärden och värden för friluftslivet som kommunen redogör för i planförslaget finns även andra registrerade naturvärden, exempelvis nyckelbiotoper och områden med naturvärden, som behöver tas hänsyn till.

Då tidigare oexploaterad mark, där specifikt skogsmark pekas ut i planförslaget som ett markslag där exploatering kan komma att ske, behöver kommunen säkerställa att tillräckliga utredningar gällande naturvärden och förekomst av arter kommer till stånd inom arbetet med framtida detaljplaner. Länsstyrelsen rekommenderar att naturvärdesinventeringar på fältnivå enligt svensk standard genomförs i de områden som planeras att exploateras. Länsstyrelsen ser gärna att kommunen och Länsstyrelsen har en löpande dialog vid planläggning som berör bevakningsobjekt och andra utpekade naturvärden.

Planerade områdesskydd

I avsnittet ”Andra värden – Naturvärden – Planerade områdesskydd” listas några planerade utvidgningar av naturreservat. Det finns dock fler sådana områden vilka bör nämnas i planförslaget:

- Vikens naturreservat, utvidgning med en hektar av det befintliga naturreservatet.
- Kärnskogsmossens naturreservat, sydost om Emme vid länsgränsen till Östergötland, berör också Hallsbergs kommun.
- Utvidgning av Snavlunda naturreservat har numera arbetsnamnet Rödjorna eftersom det kommer bli ett separat naturreservat och inte en utvidgning av det befintliga naturreservatet Snavlunda ängar.

Ängs- och betesmarker

Då ängs- och (natur)betesmarker har minskat kraftigt anser Länsstyrelsen att ambitionen bör vara att bevara dessa. Marker vars botaniska värden minskar på grund av exempelvis minskad hävd bör utvecklas och restaureras, snarare än bebyggas.

Biotopskydd och artskydd

Av översiktsplanen framgår inte hur kommunen får kännedom om eller tar hänsyn till fridlysta arter vid kommande plan- och bygglovsprocesser. Länsstyrelsen vill dock påminna om artskyddsförordningen som omfattar bestämmelser till skydd för fridlysta arter, både växter och djur. I enskilda fall får Länsstyrelsen ge dispens från fridlysningsbestämmelserna.

Vidare skulle det generella biotopskyddet med fördel kunna nämnas i översiktsplanen i de fall det finns kända skyddade biotoper, samt en mer generell skrivning för att säkerställa att biotopskydden uppmärksammas vid exploatering.

Invasiva arter

Enligt EU-förordningen nr (1143/2014) om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter är det varje markägares skyldighet och ansvar att följa reglerna att hindra spridningen av de invasiva arterna på EU-förteckningen. Som stora markägare och kommunikationskanal ut till kommuninvånarna är kommunerna en viktig del i arbetet mot invasiva främmande arter, och en plan för hantering och introduktion av invasiva arter i en översiktsplan är en bra början till kommunens arbete/planering i frågan. Länsstyrelsen rekommenderar även att kommunen planerar hantering av invasiva främmande arter som inte ingår i EU-förteckningen. Många av dessa arter har en stor spridning i hela länet och kan komma bli lagstiftade framöver.

Naturvärden vid Askersunds stad

I flera av utvecklingsområdena i Askersunds stad finns registrerade naturvärden samt ett formellt skyddat område (Skogsstyrelsens biotopskydd). Bland annat pekas område AsBu1 ut som väl lämpat för framtida bostadsbyggande. Inom området finns dock höga naturvärden, såsom hällmarksskog registrerad som nyckelbiotop. I MKB:n anges att nyckelbiotopen bör undantas från exploatering, men det framgår inte av planförslaget hur kommunen avser att beakta detta vid eventuell exploatering. Länsstyrelsen anser att det behövs tydligare ställningstagande kring detta.

Kulturmiljövård

Kultuhistoriska och bebyggelseantikvariska värden

I planförslaget lyfts att all framtida planering av bostads- och verksamhetsmark ska ta stor hänsyn till omkringliggande kulturmiljöer. På några ställen i planen uttrycks dock endast ordet kultur utan att definiera huruvida det rör sig om kulturvärden, kulturmiljöer eller kulturhistorisk utveckling. Även ordet kulturgeografi används på det sättet, vilket blir otydligt när det i planförslaget dessutom görs en kulturgeografisk indelning av kommunen. Att såsom i planförslaget utgå från kulturgeografiska delområden är dock positivt och ligger i linje med europeiska landkapskonventionens målsättningar. Länsstyrelsen anser dock att kommunen behöver en strategi för hur kulturvärden, som en resurs för en attraktiv livsmiljö, ska omhändertas i samhällsplaneringen.

Askersund saknar ett uppdaterat kulturmiljöprogram för hela kommunen. Det som finns är daterat och gäller i första hand för staden, det saknas inventeringar av landsbygden. Att ta fram ett nytt bevarandeprogram är något som Länsstyrelsen ser mycket positivt på och dessutom har möjlighet att delvis finansiera vid förfrågan från kommunen. Länsstyrelsen

uppfattar dock att kommunen avser att ta fram ett dokument som ska ange tydliga riktlinjer för utbyggnad av Askersunds stad med hänsyn tagen till de kulturhistoriska värdena. Detta ser Länsstyrelsen som något mycket positivt.

I planen saknas ställningstaganden kring hur vissa kultur- och/eller landskapsvärden ska tas hänsyn till vid olika avvägningar och bedömningar som behöver göras gentemot andra värden, såsom sol- och vindkraft. Det är dock positivt att kommunen har en vindbruksplan i form av ett tematiskt tillägg till översiktsplanen.

Det saknas en tydlig koppling till politikområdet Gestaltad livsmiljö i planen. Kulturmiljö bör nämnas som en förutsättning för ett hållbart samhällsbygge med estetiska värden, arkitektonisk kvalitet samt hur man kan uppfatta landskapet.

Fornlämningar

Inom hela Askersunds kommun finns det nästan 2 700 registrerade lämningar, men det finns många fler som idag inte är kända. Alla fornlämningar är skyddade enligt kulturmiljölagen vilket innebär att även fornlämningar som idag inte är kända innehar samma skydd. I planen nämns fornlämningar under avsnitten "Särskilda hänsynstaganden" och "Platsspecifika planeringsförutsättningar". Att fornlämningar berörs av planförslaget bör dock vara nämnt vid fler orter, till exempel Åsbro, Rönneshytta, Zinkgruvan, Åmmeberg och Askersunds stad (hela centrala Askersund är fornlämning med stadslager från det äldsta Askersund, men även området runt omkring hyser fler fornlämningar och fler områden där det är sannolikt att fornlämningar finns). I planen bör det även finnas en förklaring kring begreppet fornlämningar och vad det innebär för exploatering.

Under kapitlet "Andra värden" skulle det passa med ett kulturmiljöavsnitt som mer tydligt kunde fördjupa sig kring kulturmiljövärden och kommunens ställningstaganden. En fördjupad del kan handla om fornlämningar och förutsättningar för utveckling i förhållande till kulturmiljölagen. Fornlämningar hindrar inte utveckling, men det är en viktig fråga att ha med tidigt i planprocesserna.

Strandskydd

Vid sjöar och vattendrag gäller, med vissa undantag, generellt strandskydd om 100 meter från strandkanten både upp på land och i vattnet. Inom den strandskyddade zonen är det förbjudet att exempelvis uppföra nya byggnader. Länsstyrelsen noterar att redovisning av strandskyddets utbredning saknas i översiktsplanen. Detta bedöms vara en relevant planeringsförutsättning att redovisa då flera av utbyggnadsområdena ligger inom strandskyddat område.

För Åsbro anges att särskilt hänsynstagande ska tas till strandskydd kring Åsasjön, Estabosjön och Tisaren. Länsstyrelsen vill uppmärksamma att utifrån planförslaget behöver hänsyn även tas till strandskydd kring Estaboån.

Vid Rönneshytta gäller strandskydd förutom längs Rönnesån även vid Multen och Löcknasjön.

Vid Askersunds stad gäller strandskydd förutom vid Vättern och Alsen även vid Gårdsjön och längs Sundet.

För Zinkgruvan och Åmmeberg bör utöver de planeringsförutsättningar som redan nämns i översiktsplanen även nämnas strandskydd.

Vattenskyddsområden

I redogörelsen för vilka vattenskyddsområden som finns i kommunen bör det tilläggas att det finns skyddsföreskrifter för respektive vattenskyddsområde som ytterligare reglerar vissa verksamheter genom anmälnings- och tillståndsplikt eller i vissa fall förbud. Föreskrifterna kan således utgöra hinder för etablering av vissa verksamheter. Det finns möjlighet att ansöka om dispens från ett förbud, men möjligheterna till dispens är väldigt begränsade och dispens kan enbart ges om det finns särskilda skäl och om verksamheten är förenlig med skyddets syfte. Det är kommunen (ofta miljöförvaltningen) som är tillsynsmyndighet och ansvarar för att föreskrifterna efterföljs.

Vattenverksamhet

Eftersom planen har utbyggnadsområden som ligger strandnära bör det i planen framgå att uppförande av anläggningar i ett vattenområde, exempelvis en brygga, hamn eller pir, grävning eller fyllning i ett vattenområde, bortledning av yt- eller grundvatten samt åtgärder som syftar till att avvattna mark, utgör vattenverksamheter. Vattenverksamheter kräver i regel tillstånd enligt 11 kap. 9 § MB, dock kan verksamheter av mindre omfattning i stället anmälas till Länsstyrelsen. Det framgår av förordning (1998:1388) om vattenverksamheter vilka vattenverksamheter som är anmälningsskyldiga.

Markavvattning

Vid exploatering på jordbruksmark finns stor sannolikhet att det finns befintliga markavvattningsföretag och tillstånd till markavvattning, exempelvis kring utvecklingsområde i Hammar. På informationskartan på Länsstyrelsens webbplats, Informationskarta Örebro län, kan man se var det finns båtnadsområden och diken/vallar som tillhör sådana företag i länet. I samband med planläggning och exploatering inom områden där det finns sådana företag bör hänsyn tas till dessa och påverkan på dem bör utredas i planprocessen. En förändrad markanvändning, som en exploatering ofta innebär, kan betyda att befintliga anläggningar (diken och vallar) förändras och därmed måste tillstånden och företagen anpassas. Kommunen bör verka för att sådana förändringar fastställs genom exempelvis att mark- och miljödomstolen omprövar eller upphäver tillstånd och företag. Exploatering kan även innebära att ökade dagvattenmängder/flöden uppstår, kommunen måste tillse att ökade utsläpp inte sker till nedströms liggande dikesanläggningar som följd av exploateringen. För att underlätta senare planläggning kan det vara lämpligt att redan i översiktsplanen peka ut vilka områden som har befintliga markavvattningsföretag.

Jordbruksmark

Jordbruk är av nationell betydelse. Detta innebär att brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Jordbruksverket anger att den svenska jordbruksmarken beräknas bli mer värdefull än idag då ett varmare klimat kan gynna Sveriges odlingsförutsättningar, samtidigt som globala klimatförändringar minskar tillgången på jordbruksmark i många länder. Svensk jordbruksmark kommer därmed att bli allt viktigare för livsmedelsförsörjningen i Sverige och i världen. Utöver detta är jordbruksmarken även en viktig resurs för att långsiktigt trygga svensk livsmedelsförsörjning i händelse av kris. Länsstyrelsen rekommenderar därför kommunen att tydligare belysa livsmedelssäkerheten i översiktsplanen och hur det perspektivet vägs in i kommunens långsiktiga strategi för hanteringen av jordbruksmark.

I planförslaget framhålls att Askersunds kommun har som utgångspunkt att bevara jordbruksmark så långt detta är möjligt men med möjligheten att ianspråkta mindre områden av lägre kvalitet, där sammanhanget gör det lämpligt. Planen öppnar för bebyggelseutveckling på jordbruksmark i utpekade landsbygdsstråk. Såsom anges i MKB:n kan i vissa fall bebyggelseutvecklingen bedömas vara av väsentligt samhällsintresse och därigenom av högre prioritet än jordbruksverksamhet. Planförslaget kan med fördel kompletteras med en analys kring vad som är väsentliga samhällsintressen.

Vid efterföljande detaljplaneprocesser behöver exploatering av brukningsvärd jordbruksmark föregås av en motivering att det saknas annan mark att ta i anspråk för den planerade bebyggelsen, vilket görs genom att se över lokaliseringalternativ så att det kan uteslutas att det inte finns annan lämplig mark att bebygga. Länsstyrelsen vill understryka vikten av att jordbruksmarkens värden beaktas i samband med ny bebyggelse och att kommunen vid planering och exploatering utreder behovet av att ta i anspråk brukningsvärd jordbruksmark. All brukningsvärd jordbruksmark är värdefull och jordbruksmark som exploateras är i princip oåterkallelig. Det är även viktigt att kvarvarande arealer av jordbruksmark möjliggör ett fortsatt brukande. Risken finns annars att jordbruksmark splittras upp och inte längre kan brukas på ett ekonomiskt hållbart sätt.

Energifrågor

Översiktsplaneringen är med sitt helhetsperspektiv på markanvändning, bebyggelse, grönstruktur och infrastruktur en lämplig bas för att belysa energifrågans koppling till övriga planeringsfrågor. Här finns en möjlighet att redovisa och analysera förutsättningar och mål för både energihushållning och utbyggnad av förnybar energi, för att på så sätt minska klimatpåverkan. Planen lyfter en del viktiga frågor kopplat till klimatanpassning och minskning av klimatpåverkan. I planförslaget saknas dock tydliga kopplingar till energifrågor, exempelvis i avsnittet ”Målbild för översiktsplanen”. I avsnittet nämns flera gånger hållbarhet som en övergripande ambition, men det saknas konkreta hänvisningar till energifrågor eller strategier som rör energiomställning, energieffektivitet eller förnybar energi. Det är oklart hur kommunen integrerar energiområdet i sitt hållbarhetsarbete. Vid planering av bostadsområden och dess omgivning framgår inte om kommunen har ambitioner att inkludera energifrågor,

såsom energieffektiva byggnader och användning av lokalt producerad förnybar energi, vilket är viktigt för att kunna möta framtida krav på klimatanpassning och energiomställning.

Energiproduktion

Som en del av den gröna omställningen i kombination med ökad efterfrågan på el, i synnerhet fossilfri el, ser Länsstyrelsen att det finns en fortsatt efterfrågan på utpekad mark för vindkraftsparker, vilken kommer att bestå över lång tid framöver. Askersunds kommun har en vindbruksplan från år 2013 i form av ett tematiskt tillägg till översiktsplanen, vilket den nya översiktsplanen i stor utsträckning hänvisar till i frågan om vindkraft. Länsstyrelsen ställer sig dock tveksam till om denna vindbruksplan kan utgöra ett fullgott tematiskt tillägg till den nya översiktsplanen eftersom teknikutvecklingar har medfört att vindkraftverk numera har en totalhöjd om 250 till 300 meter. När vindbruksplanen togs fram var den normala totalhöjden cirka 150 meter. Denna teknikutveckling motiverar att en ny vindbruksplan tas fram där man behandlar frågan om vilka platser som kan ses som lämpliga lokaliseringar i kommunen utan att det medför oacceptabla landskapsförändringar. I planförslaget framgår inte hur vindkraft bidrar till kommunens hållbarhetsmål och energiomställning. Kopplingen mellan vindbruksplanen och målet att minska fossila utsläpp samt öka andelen förnybar energi bör göras tydligare.

I planförslaget lyfts landsbygdens naturresurser fram, men deras roll i energiförsörjningen saknas. Det kan vara relevant att koppla kommunens historiska relation till naturen med möjligheten att utnyttja dessa resurser på ett hållbart sätt. Intresset för att etablera solcellsparker har ökat markant. Även denna typ av energiproduktion, inklusive agrovoltaik (kombination av solpaneler och jordbruk), kan behandlas i en översiktsplan med exempelvis utpekande av lämpliga lokaliseringar. Även möjligheten till bioenergi från skogsbruket eller jordbruket kan lyftas i översiktsplanen.

Elnät

I planförslaget saknas det redogörelser och ställningstaganden kring elnätet. Transmissions-, region- och lokalnäten för el utgör samhällsviktig infrastruktur som är en förutsättning för samhällets primära funktioner och samhällsplaneringen. Befintliga regionnätsledningar kan i vissa fall utgöra stråk för nya planerade transmissionsnätledningar varför även dessa bör finnas med och synliggöras i karta. Transmissionsnät och distributionsnät ska dock särskiljas i planen och det ska tydligt framgå vilka som utgör transmissionsledningar. Kommunen kan med fördel införa skrivningar om det befintliga elnätet och kända utbyggnadsplaner i avsnittet ”Mellankommunala samband” samt i avsnitten ”Teknisk anläggning” i kapiteln som behandlar kommunens olika delområden, landsbygdsstråk och orter i del B av planförslaget.

Täktverksamhet

I planförslaget saknas en redovisning av stenbrott, täkter, inom kommunen (Knarkebo, Kristineberg, Tostebacka och Mariedamm). Bergmaterial är en av de viktigaste

naturresurserna för byggnation och infrastruktur, men kan på grund av tyngden medföra stor miljöpåverkan vid långväga transporter. Tillgång till närbelägna täkter för ballastmaterial kan därmed vara av vikt för både samhällets försörjning och miljön. Samhällets materialförsörjning med ballast, krossprodukter och natursand är ofta en mellankommunal fråga då enskilda täkter kan leverera till större geografiska områden. Tåktverksamhet kan dock till sin natur medföra störningar för omgivningen, berg- och naturgrustäkter kan därför vara viktiga att redovisa i översiktsplanen. De kan redovisas i karta för att bättre kunna bedöma eventuell omgivningspåverkan och transportavstånd.

Generalplan för centrala Tiveden

År 2006 skrev Länsstyrelsen ett meddelande kring justering av gränser av riksintressen enligt 4 kap. MB. I meddelandet framgår bland annat att Generalplan för centrala Tiveden från 1980 gäller för avgränsning och beskrivning av riksintresset för Tiveden med områdena vid sjön Unden och sjön Viken samt området utmed Göta kanal mellan Karlsborg och Sjötorp.

Länsstyrelsen anser att det i översiktsplanen behöver framgå att Generalplan för centrala Tiveden, antagen 1980, idag gäller som områdesbestämmelser. Att släcka ut generalplanen behöver ske genom en särskild planprocess där områdesbestämmelserna upphävs, ett arbete som kommunen har påbörjat. Ett upphävande av områdesbestämmelserna innebär dock att frågorna som behandlas i dokumentet istället hänskjuts till översiktsplanen samt till bygglovshantering.

Planområdet för områdesbestämmelserna innehåller flera statliga och allmänna intressen såsom riksintressen, nationalpark, naturreservat och strandskydd, vilket innebär att staten, vid ett upphävande av områdesbestämmelserna, till viss del förlorar insyn över utvecklingen av området. Det är därför viktigt att det finns tydliga riktlinjer i översiktsplanen kring exempelvis bebyggelseutveckling och bevarandevärden för det område som områdesbestämmelserna gäller innan de upphävs. Då sådana riktlinjer saknas i samrådsförslaget anser Länsstyrelsen att områdesbestämmelserna kan upphävas först efter att riktlinjerna har arbetats in i det kommande granskningsförslaget av översiktsplanen och Länsstyrelsen har granskat det förslaget.

Aktuella ändringar av översiktsplanen

Till gällande översiktsplan från 2016 finns tre ändringar i form av två tematiska tillägg (vindbruk och LIS) och en fördjupning (norra Vättern). Enligt planförslaget arbetas fördjupning av översiktsplanen avseende norra Vättern in i det nya planförslaget och upphör därmed att gälla som en separat fördjupning. De tematiska tilläggen i form av en vindbruksplan och en LIS-plan fortsätter dock att gälla efter att den nya översiktsplanen har antagits. Länsstyrelsen har inte möjlighet att granska de tematiska tilläggen till översiktsplanen inom ramen för samrådet av den nya översiktsplanen. Det innebär att Länsstyrelsen inte har möjlighet att bedöma om de är aktuella utifrån statliga intressen och nuvarande lagstiftning.

Kartor

På utvecklingskartan för Åsbro saknas beteckningen Åsb3 och för Åmmeberg saknas ÅmB1. För Olshammar nämns i texten ett verksamhetsutvecklingsområde kallat OIVu1, detta område saknas dock på utvecklingskartan för orten.

